

SAN LUCAS

Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Mayjäy ti cojaay je ayuc je tiy'ajt huidi ñich ajt nejhuïyïm co janch ytiy'ájtity, tüg'óciy jadu'n nej Jesús chondacy yjugy'ájtïn ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiïy. ² Tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ajt xyñïmaayïm huidi ci'm iix midou nej chondacy ixti mabaad ycogixiïy, je' ajcxy huïdibi capx-huäcxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ³ ñich nañ jadu'n ti nyajcïyöyich ti nyajtecyöyich yajxon je tiy'ajt nej Jesús chondacy je' chinaayïn ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiïy. Paady ycixpi ñich nhuinma'ñ pidägy co ñich miich nyajnijayïhua'ñ tüg'óciy je tiy'ajt, miich oyyäybi, Teófilo. ⁴ Jigix miich nañ jadu'n mnejhuihuipy yajxon je tiy'ajt, jadu'n nej miich ti m'ixpicy.

Tüg ángel nigapxy co Juan el Bautista ypi'c'adañ

⁵ Jadu'n ytunï yjajti co anajty Herodes yrey'aty ma Judea naax cajp, jim anajty tüg judío teedy hue' anajty yxï Zacarías. Je' anajty semandumb müd Abías y'ajugytïjc y'amigügtïjc. Je Zacarías ypijcy müd Aarón y'ocnïx, hue' je' anajty yxï Elisabet. ⁶ Dios y'ijxyp ñejhuïyïb co je' anajty ajcxy ytudägyjäyity nimetz. Je' ajcxy ycuydumyïb tüg'óciy yi Huindzïn Dios ycapxy y'ané'mïn. ⁷ Je' ca'p anajty ajcxy y'ung ni tüg, e jadu'n ajcxy ymijäyïñ nimetz.

8 Chi tũgtecy Zacarías miid y'ajugy y'amigũg yteedy'ajtcixy anajty ma Dios ytijc. 9 Jadu'n nej teedy ajcxy ycostumbre miidity, chi ñigooti tung je Zacarías mina ypoomjogipy jiiyby ma yi Huindzin Dios ytijc. 10 Tũg'óciy je mayjãy ooy anajty Dios mibijectzoogixy tĩba'y. Yam Zacarías tzajtigoty ypoomjocy, 11 co ñayquẽxici Huindzin Dios y'ángel tũg ytinãy a'oy'amy ma je poomjoctac. 12 Co Zacarías ijxy je ángel, chi ooy chigũy. 13 Chi je ángel nĩmaay Zacarías:

—Ca' mdziĩy, ti Dios mĩdooy yi mjuydácin mnucxtácin. Yi mdõxyijc Elisabet ypaadipy tũg ung yẽydijcpi, e mximõhuipy Juan. 14 Mjotcujc'adip mxondãgip miich etz mdõxyijc, nañ may yi jãy yjotcugĩhuipy co anajty m'ung ti ypi'c'aty. 15 Chi yi m'ung ycõmay'ida'ñ ma Dios. Ni ca' ügipy vino ni jocni. Ma ca'ni anajty yma'xung'aty ymiid'adipy yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. 16 Yi' yajjothuimbidiy may Israel jãy ma yi' ajcxy yHuindzin Dios. 17 Je' nicxy ycogapxy'aty ma yi jãy ajcxy huinmic jotmic miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt, tim jadu'n nej Elías jecy'ajty ycogapxy'ajty huinmic jotmic miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Je' m'ung yajjothuimbidiy je ungdeedy ajcxy huĩdibi ca' y'ung ixaangixy, nañ yajjothuimbidiy je jãy ajcxy huĩdibi ca' capxycõbicy yi Dios, jigix ajcxy paadipy oyjot oyhuinma'ñ. Nañ m'ung ñimãhuipy je jãy ajcxy huen nayñi'ixiĩyigixy miid yHuindzin Dios yciĩpi.

18 Chi Zacarías nĩmay je ángel:

—¿Nej jada iich nejhuĩhuipy peni janch huĩdibi xyajniĩmaaybich? Ti nmijjãyĩyñich, cham

ndöxyijcich nañ ti ymijjãyyñi.

¹⁹ Chi je ángel y'adzooy:

—Ich Gabriel, ma Dios yhuinduu ni'ixi' n'ityich. Dios ti xyquexyich cogapxy'ajtpi ma miich co nyajnimãhuipy jada oybi ayuc. ²⁰ Jadachambi miich mhuí'mipy uum, ni ca' m'ocjãjtnip nej mgápxipy, miid co ca' mmibicy jada ich n'ayuc huídibi yajcuydunip co anajty tiempo patni.

²¹ Yam je mayjãy ooy ja'ahuíjxcixy Zacarías, ooy anajty ajcxy tzachhuinmaaygixy ti co chachhuãcxipy jiiby ma Dios ytijc. ²² Co Zacarías ypidzimy, chi ca' anajty y'occapxni. Chi je jãy ajcxy huinjihuuy co ti anajty ixy tijaty jiiby ma Dios ytijc. Hue' je' yjacmiydacy a'ixiy'amy, e oyhu'miy uum.

²³ Co je semandung yajmay, chi Zacarías ñicxni ma ytijc. ²⁴⁻²⁵ Co jadu'n yjajty, chi Elisabet jihuuy co ti anajty y'ung tzimigy ciyi gy. Chi yüch'ijty migoox po', e yminañ: “Jadu'n yi Huindzin Dios ti ytuñ miid ich jadachambi tiempo, ti xyjãymechich ti yajquëgy ich ndzöydu'n ma yi mayjãy ajcxy.”

Tüg ángel nigapxy co Jesús ypi'c'adañ

²⁶ Co tudujc po' maabi Elisabet anajty y'ungtzimigy, chi Dios quejxy je' y'ángel Gabriel jim Galilea naaxjot ma je cajp huídi anajty yxii Nazaret. ²⁷ Chi Dios quejxy Gabriel ma anajty tüg töxy'anäg y'ity huídibi anajty ca'ni midzinäy yëydijc. Je töxy'anäg ti anajty co'adzoy co pigañ miid tüg yëydijc huídi yxii José. José hue' anajty David y'ap y'oc. Je töxy'anäg hue' anajty yxii jity María. ²⁸ Co je ángel ytigiy ma anajty María, chi nimay:

—María, Dios ti xy'ijxtiy, je Huindzin Dios y'oy'ajt miid miich. Miich je' cömay y'idip ma tüg'óciy töxyäydijc.

²⁹ Chi María co y'ijxy je ángel, chi chigüy miid je' y'ayuc, chi huinmay ooy miid jada copxpócxin nej co yjadú'ñity. ³⁰ Chi je ángel yminañ:

—María, ca' mdzigiy, miich Dios ti xy'ijxtiy. ³¹ Jadachambi, m'ungdzimigip, myajpi'c'adipy tüg mang, huidibi mximöhuiipy JESUS. ³² Je Jesús mij y'idipy, hue' je' yajtíipy Dios tzajpjotypi y'ung. Chi je Huindzin Dios möhuiyb je ané'min huidi yi' ymij'ap ymijteedy David ymiid anajty. ³³ Je Jesús ané'mip huinixi ma yi Jacob y'ap y'oc. Je' y'ané'min caminá ycixipy.

³⁴ Chi María je ángel nimaay:

—¿Nej jada co yjadú'nity? Hich ca'ni nyëydijc miid tzinây.

³⁵ Chi je ángel y'adzooy:

—Je Dios yihui'ñ ymic'ajt minip ma miich, je Dios tzajpjotypi ymic'ájtín xyajñidujttähuiip, je oyjäybi jäy huidi pi'c'adam, hue' yajtíipy Dios y'ung. ³⁶ E cham Elisabet miich m'amigüg nañ jadu'n yajpi'c'adamy tüg mang ma ti ymijjâyiyñi. Cham midudujc po'bi maabi y'ung tzimigy je huidibi jäy ytiipy ca' y'ung'ixaani, ³⁷ com miidi Dios ca'ni ti chípiy.

³⁸ Chi María yminañ:

—Jotcujc nguydunipyich yi Huindzin Dios chójcin, huen jadu'n tuñyii jadyii ma hich jadu'n nej miich m'ayuc xymöyich.

Chi je ángel ñicxni.

María y'oy cogapxiy Elisabet

39 Huin'it xii María choñ, ñicxy jottigoy ma yugjot, ma tüg cajp jim Judea naaxjot. 40 Chi ytiñiy ma Zacarías ytijc, e capxpocxy Elisabet. 41 Chi jadu'n yajty co Elisabet midoohui María ycapxpócxin, chi jihuñiy co y'ung yücxy ma yjot. E chi je Elisabet ooy yjotcugiy miid je Dios yjihuiñ ymic'ajt. 42 Chi yminañ janch mic:

—Cömay miich ma tüg'óciy töxyjäydijc, e cömay y'idañ m'ung huidibi pi'c'adamb. 43 ¿Nej ñich jada co jadu'n ti n'ahuägñiy co nHuindzinich ytaj miñ xyco'ixñiyich? 44 Co ti nmidooyich yi mgapxpócxin, ti ñich n'ung yücxy ma ñich njot co chachjotcújcity. 45 Jotcujc'adip pinjaty ti ymibicy, co cuyduñ y'idañ je ayuc miid je Huindzin Dios ycixpi. 46 Chi María yminañ:

Ooy mij n'ojadatyich yi Huindzin Dios.

47 Ooy nxondägyich miid Dios ycixpi, ñich nni-huambi nyajtzoocpi,

48 co yi' ti xyñi'ijxcidägyich, co ñich ayoobi xy-tumbi'adyñijich. Jadachambi etz jacnicxp xii tiempo, tüg'óciy jäy ajcxy oy mina'nip co jotcujc'ájtich.

49 Yi Dios tüg'pajc mñijip, tiibi tun miid ñich, ooy yi' yxii ymijity.

50 Dios ypa'ayooyb hueñypínity huidibi huindzigñiyip jadachambi etz jacnicxni xii tiempo.

51 Dios ti ooy tuñ mijpi huinma'ñ, ti jñibicy pinjaty amij agix nayjihuiñiyip ma yjot yhuinma'ñ.

52 Dios ti yajpidzimy yi mijpi rey ma y'ane'my, ti mij'ajt möy ayoobidijc.

53 Pɨnjaty ayuu'ijtp anajty ymooy ti mɨid yjotcujc'adɨp, etz yɨ comeeñyjäydijc ajcxy ti ixmach ca' ni ti.

54 Dios ti pubety yɨ Israel jäy, yɨ' ajcxy ytumbi, mɨid co anajty ti pa'ayogoty je' ajcxy,

55 jadu'n nej jecy'ajty Dios yajnimay je' n'ap ndeedy, je Abraham etz je'y'ap y'oc, co tunamb mɨid je' ajcxy huinixɨ.

56 Chi María tugɨg po' jim y'ijty mɨid Elisabet, chi yhuimbijtni ma ytɨc.

Juan el Bautista co ypi'c'ajty

57 Co je Elisabet oy yajhuaad'ajtni xɨ tiempo, chi yajpi'c'ajty tɨg ymang. 58 Chi ayuc mɨidooy ajcxy je ymɨjɨn ymɨdijc etz y'ajugy y'amigüg jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ mɨid Elisabet. Chi ajcxy ooy yjotcugiy mɨid je' ycɨxpi. 59 Chi jadu'n yjajty conductujc xɨ je ymɨjɨn ymɨdijc etz y'ajugy y'amigüg miñ ma Zacarías ytɨc co anajty tɨy'ajttihuaangixy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yajxɨ'ada'ñyii anajty jadu'n nej yteedy yxɨ Zacarías. 60 Chi ytaj ymɨnañ:

—Ca' xɨ'adɨyb Zacarías, hue' yɨ' huen xɨ'adyii Juan.

61 Chi je' ymɨgügtɨc ajcxy ymɨnañ:

—¿Na'amy? Ni tɨg miich m'amigüg jadu'n ca' xɨijty.

62 Chi ajcxy y'amidoohui je' yteedy jadu'n a'ixɨ'y'amy, nej yɨ' yajxɨ'ada'ñyii. 63 Chi Zacarías pijctzoy tɨg necy, e jaay jadu'n: “Juan huen xɨ'adyii.” Chi je ymɨgügtɨc ajcxy nidüg'ócɨy ooy jihuɨy huinmaay. 64 Chi mic'amy Zacarías y'ahuac ahua'cxy e ytoodz yungɨy, chi oy ycapxɨgy e jäymejch cōmay yɨ Dios. 65 Chi tɨg'ócɨy ymɨjɨn

ymidijc ooy chigiiy. Chi ajcxy nimiydactay nej Zacarías ti yjaty ma tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb Judea yuugjotypi tzinaaydac. ⁶⁶ Tüg'óciy pinjaty anajty midoob je ayuc, chi jäymejtzhui'm ajcxy ma yjot yhuinma'ñ, chi ñayñimáayigixy:

—¿Ti jada' ytunamyb jada pi'c'anäg?
Com je Huindzin Dios je' mïid y'ity.

Je Zacarías y'iy

⁶⁷ Chi je ungdeedy Zacarías mïid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt Dios y'ayuc najtzcapxiiyi ymïnañ:

⁶⁸ Cömay yi Israel jäy yHuindzin Dios, co ti ni'ijxcidägy, ti cohua'ñ yi' ñaax ycajp,

⁶⁹ Dios ti quexy tüg mij nihuaambi yajtzoocpi, ma yi' ytumbi, David y'ap y'oc ajcxy.

⁷⁰ Com Dios jadu'n ymïnañ jecy'ajty mïid yi' y'ayuc najtzcapxiiyb huidibi huätzjäyip;

⁷¹ je' xyñihuänaanim ma ïch ajt nmïdzip, nañ xypubedaanim xypudigihuaanim ca'ydi xycigähuiyim huidibi ca' xy'ixaanim xychogaanim.

⁷² Jaydëbi pa'ayoohuipy ïch ajt nmij'ap nmijteedy, etz jäymedziyb jadu'n nej ayuc ahuaniiy mïid je' ajcxy.

⁷³ Jadu'n nej Dios janch huinjot y'ayuc ahuaniiy mïid ïch ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty huïdi anajty xymöhuaanim.

⁷⁴ Co nihuätzïctuutim ma nmïdzip, huin'it jaydëbi miyaaxim n'ojadajtim ca' ma tzigi'ñ jihui'ñ,

⁷⁵ mïid huätzhuinma'ñ etz tudägy huinma'ñ ma yi' yhuinduu jabom jabom ixti mïbaad ndzinaayim.

- 76 Miich ma'xung, jäy hue' myajtijp mǝjpi Dios y'ayucnajtzcaxǝybi. Miich nǝcxip cogapxy, nǝcx yajni'ixǝ jäy mǝid Huindzin Dios yǝcxpi.
- 77 Yajni'ixǝ' yǝ cajpjäy jadu'n nej huaad ajcxy y'alma paadǝpy nihuáanǝn yajnidzoocǝn, etz jadu'n nej huaad ajcxy yꝑocy huinmecxǝyb.
- 78 Jadu'n nej Dios ǝch ajt ti xypa'ayoohuim co ti xyñi'ijxcidaacim etz xymooyim tǝcxin jájin huidibi tzomb tzajpjoty,
- 79 jaydǝbi yajmǝhuipy jäy ajcxy Dios ytǝy'ajt huidibi ajcxy tzǝnaayb agootztuum etz o'c jǝjp'am, jigix ajcxy xytümooyim ma je tudägyꝑi tü'aa.
- 80 Je pi'c'anäg yeeg yjodijy huinmic jotmic mǝid yǝ Dios yǝihuǝ'ñ ymic'ajt. Chi chinaay adügtuum ma ca' pǝn, ixtǝ coonǝ xǝ tiempo paty mina ñǝcxipy cogapxy ma Israeljäy ajcxy.

2

Jesús yma'xung'ajty

¹ Huin'it xǝ Augusto César pidacy y'ané'mǝn huen tǝg'óciy jäy nǝcxy necypejttaaygixy. ² Je jayǝjp'atypǝ padrón hue' je'yaj'oyǝy Cirenio huidibi anajty gubernador'ajtp jim Siria ñaaxjot. ³ Chi jäy ajcxy nidüg'óciy ñǝcxtay yajcojayǝybi nidüg nidüg ma yǝ'mgajp. ⁴ Chi José chooñ jim Galilea naaxjot ma je cajp huidi yxǝ Nazaret, ñǝcxy ajcxy jim Judea naaxjot ma je David ycajp, huidi yxǝ Belén. Yǝ José ñǝcxy jim Belén com ymǝj'ap'ajtpy ymǝjteedy'ajtpy je David. ⁵ Chi José yajcojayǝy padrónjoty mǝid María, je töxyjäy huidibi anajty ymǝd capxytuñ, huidi anajty ung tzǝm'ijtp. ⁶ Chi jadu'n yajty

co ajcxy anajty yjímity Belén, chi oyhuaad'aty co María paadipy y'ung. ⁷ Chi yma'xung'ajty je ungoob, e chi nibe'ñ nímüxy mïd ymotz, e chi agögiiy ma iyujc pëcxí'ñ, co ca' anajty ti paady jättac.

Je ángeles ajcxy etz je cöbixycuend'ajtpi ajcxy

⁸ Chi mihuingon je cajp anajty jäy ycöbixycuend'aty. Hue' anajty ajcxy yhuin'ñaayb huintzuumnajxyp je' ycöbixy ajcxy. ⁹ Chi Huindzin Dios tüg y'ánel ñigidaaci je' ajcxy, e yi Huindzin Dios y'oy'ájtín y'adixcoody jühuidity ma je' anajty ajcxy ymijc, chi ajcxy ooy chigiiy. ¹⁰ Huin'it je ánel ymíñañ:

—Ca' mdzigiiygixy, cham ich miich nyajnimaaigixy oybi ayuc huídibi jajjotcugihuipy tüg'óciy naax cajp. ¹¹ Mïd miich ajcxy ycixpi ti ypi'c'aty cham ma je David ycajp tüg jäy huídibi miich ajcxy xyñihuánaam xycohuánaam ma ajcxy mmidzip. Hue' je' je CRISTO, je Huindzin Dios. ¹² Yi' je' ijxpéjtíp huídí mïd m'ijxcabipy. Mbáadipy ajcxy je ung ma'xung ñimóchity mïd ymotz, ycöcnäy ma iyujc pëcxí'ñ.

¹³ Chi janch mic'amy ñayguëxíci mïd je ánel may yi tzajpjotychnaaybi, chach Dios ojadájtciy ymíñaangixy:

¹⁴ ¡Ooy ycömáyity ooy ymíjity yi Dios tzajpjotypi, ji naaxhuñ jotcuyc'ajt mïd jäy ajcxy ycixpi huídibi Dios jyäyídacpy!

¹⁵ Jadu'n yajty co je ánel ajcxy ñicxtay tzajpjoty, chi je cöbixy cuend'ajtpi ajcxy ñayñimayi:

—Tzoc jámim jim Belén, jaydëbi n'íjxim ti ti ytunyii ti yjadyii huídibi nHuindzin'ájtím Dios ti xyajnimáayim.

16 Chi ajcxy ñicxy jottigoy, chi oy pátcixy María, José etz je ung ma'xung y'agögüity ma je iyujc pëcxi'ñ. 17 Co ajcxy ijxy je María etz je ung ma'xung, huin'it ajcxy nigapxtay nimiydactay jadu'n nej je ángel ajcxy ñimayî mîid je pi'c'anäg ycixpi. 18 Tüg'óciy jäy huidi midou ooy jihuïy huinmay jadu'n nej je cöbixycuend'ajtpi ajcxy ymînañ. 19 Chi María mido'mbijctay, e yajhui'my ma yjot yhuinma'ñ. 20 Chi yhuimbijty je cöbixycuend'ajtpi ajcxy cömay jäymeç ajcxy yi Dios, etz ooy alabanza ajcxy îy mîid Dios ycixpi mîid tüg'óciy jadu'n nej anajty ti îjxcixy ti midóogixy, etz jadu'n nej anajty ti ñimáayigixy.

Pi'c Jesús yajcapxquëxigü ma Dios ytijc

21 Coductujc xîi maabi anajty yma'xung'aty, huin'it je' ajcxy tiy'ajttiy je ung ma'xung. Chi ajcxy yxîimoy JESUS, jadu'n nej je ángel anajty jayijp ti ymîna'ñ ca'ni anajty chimîgyii ycîyigyii.

22 Co je xîi oypaatni mina je María anajty yhuätzpîdzîmaamni, jadu'n nej Moisés ycötújcîj je jécyîp ymînañ. Chi ajcxy mîidnîcxy je ung ma'xung jim Jerusalén capxquëxîgaangixy ma yi Huindzîn Dios yhuinduu. 23 Com jadu'n anajty yjaybétyity ma Huindzîn Dios ñecy:

Tüg'óciy ungoob yëydijcpi huidi ma'xung'ajtp, abîcy yhuî'mîpy mîid je Huindzîn Dios ycixpi.

24 José etz María oy yéjccixy huindzîgi'ñ jadu'n nej Huindzîn Dios ñecy ymîna'ñ co jëbi yecy metzc jam muuxy o pajctza'm muuxy.

25 Jim Jerusalén anajty chinäy tüg jäy huidi anajty yxîi Simeón, tudägyjäy je', etz ooy Dios

jäymeçh. Simeón y'ahuijxyp anajty mîna Dios miñ yajjotcujc'adañ Israeljäy ajcxy, e mîd je' anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ²⁶ Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti anajty yajnejhuïyîi co ca' chojc öga'ñ, jayîjpnî oc'ixîpy je Huindzîn Dios yCristo. ²⁷ Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajmin yajmejtzi Simeón yhuinma'ñ huen nicxy ma Dios ytîjc; huin'it Jesús ytaj yteedy ymîdnîcxi ma Dios ytîjc, cuyduñ ajcxy jadu'n nej Dios ñecy y'ane'my. ²⁸ Chi Simeón tzendzoy etz capxpaady je ung ma'xung, e chi Dios mîbîjctzoy mîd je' ycîxpi, chi ymînañ:

²⁹ Jadachambi capxcîx jotcujc, Huindzîn Dios, mîd ïich mîich mdumbî, com ti mguyduñ jadu'n nej ti xyñîmäyîch co n'ixîpyîch je Cristo.

³⁰ Cham ti n'ixyîch je nihuambi cohuambi,

³¹ huîdîbî ti mni'ixîy ma tûg'ócîy jäy ajcxy yhuindu.

³² Jada ung ma'xung ytîy'ajt yegîp ma yî jäy ajcxy huîdi ca' yjudîojäyîty. Jadu'n yî' nîpaady nej tûg jîin huîdi codîcîxp je jäy. Cömay y'idîpy yî Israel jäy mîd yî' ycîxpi.

³³ José etz Jesús ytaj ooy jîhuîy huinmaay jadu'n nej Simeón ñîgäpxy je pî'c ma'xung. ³⁴⁻³⁵ Chi Simeón conuucx yî' ajcxy, e nîmay María, Jesús ytaj:

—Jadayaabi pî'c'anäg hue' jada aminîy co may Israel jäy yjothuinma'ñ yaj'oyîhuîpy mîd yî Dios etz nañ jadu'n may Israel jäy yjothuinma'ñ ca' yaj'oyîhuîpy mîd yî Dios. Yî' je' tûg îjxpejt co ca' jäy y'ixa'nîyb choga'nîyb, e jadu'n tûg'ócîy yajnejhuîhuîpy nej ajcxy nidüg nidüg

yjothuinma'ñ m'iidity. E miich m'idipy jotmaym'iid jadu'n nejihu'iy t'ug espada ti xyajtzaach'iy.

³⁶⁻³⁷ Nañ jim Jerusalén anajty t'ug töxyjäy huiidibi anajty yxii Ana, Dios je' anajty y'ayucnajtzcaxiiybi. Fanuel anajty yteedy'ajtpy, hue' je' Aser y'ap y'oc, mij jäy anajty ooy. Janch mutz'anägni ypijcy e j'eyi huixtujc jimijt chinay m'iid yña'y, mada'px m'idaax jimijt anajty cujc co'ögy chinäy, e ca' anajty ytigoy'ity ma Dios ytiyc. Ana ytumb anajty tzajtigoty xim tzuum jopy ayuu anajty ycapxtägy. ³⁸ Chi Ana nimiñ José etz María jiiy ma Dios ytiyc, e quipxy m'iid ajcxy huingapxtacy je Huindzin Dios. Chi je Ana nimiryacy je pi'c Jesús m'iid t'ug'óciy jäy jim Jerusalén huiidi anajty ajcxy jip'ijxp mina Dios cohua'na'ñ Jerusalén ma ymidzip.

Co ajcxy nicxni jim Nazaret

³⁹ Co oy yajcuydundäy t'ug'óciy jadu'n nej je Huindzin Dios ñecy ymina'ñ, chi José etz María ñicxcixni jim Galilea ma ajcxy yci'mgajp Nazaret. ⁴⁰ Je pi'c Jesús anajty yeegy mic ooy m'iid huijy'ajt cujc'ajt, etz ymid je' Dios ymay'ájtin y'oy'ájtin.

Je pi'c Jesús yajpaady ma Dios ytiyc

⁴¹ Jimijt jimijt yi ungdaj ungedeedy ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén co anajty je Pascua xii paady. ⁴² Co Jesús anajty ymajmetzjimijt'ajty, chi ajcxy ypättigiiy jim Jerusalén jadu'n anajty ajcxy costumbre m'iidity co xii paady. ⁴³ Co je xii ñaxtäy, chi ajcxy huimb'ijtcixni, e Jesús yhuim'iiy je' jim

Jerusalén. Ca' José etz ytaj nejhuiy ajcxy co ti ana-jty yhui'mi'y. ⁴⁴ Hue' ajcxy anajty tijy je' ymiñ ax-aam miid ymiüg'tijc. Co tüg xii yöygixni, chi ajcxy ixtay je' y'ung ma y'amüg'tijc ajcxy, etz huidi miid ñay'ixy'adyii ñaymiüg'adyii. ⁴⁵ Co ca' ajcxy y'ung paady, chi yhuimbíjtcixni jim Jerusalén ung ixtaaybi.

⁴⁶ Chi jadu'n yjajty codugiig xii oypaatcixy jim ma Dios ytijc, Jesús y'iñäy anajty agujc'amy ma je huindzindijc. Yi' anajty y'amido'ijtyp yi huindzindijc y'ayuc, e nañ yaj'amidooy anajty tijaty. ⁴⁷ Tüg'óciy je huindzindijc huidibi midou Jesús y'ayuc, chi ooy ajcxy huinmay etz jihuiy jadu'n nej je Jesús huinjihuiydäy etz jadu'n nej anajty tйдudägy y'adzooy. ⁴⁸ Co Jesús ytaj yteedy y'ijxpati, chi ooy ajcxy tzachjihuiy. Chi ungday ymiñ:

—Aay ung, ¿nej co miich jadu'n xytúngixyich? Yi mdeedy etz ich yam tzachjottigooyb nay'adzigi'yijich n'ixtáaygixich miich.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co miich xy'ixtáaygixyich? ¿Ca' mnejhuiygixy co copity n'ida'ñich ma nDéedyich ytung?

⁵⁰ Chi ajcxy ca' huinjihuiyi Jesús y'ayuc huidibi ycapxy.

⁵¹ Chi Jesús miid nicxy je' ajcxy jim Nazaret. Chi Jesús capxymidoy ytaj yteedy. Chi yi' ytaj yajhui'mday ma yjot yhuinma'ñ tüg'óciy nej ytunyii yjadyii. ⁵² Chi Jesús ixpijc'aditzp anajty ooy, etz yeegy yjäygojy huijyujc. E yi Dios etz jäy ajcxy ooy anajty jäygidaaccixy.

3

Juan el Bautista y'ayuccapxhuäcxy mïjtig'ïduum

¹ Ma anajty je Tiberio César yjimïjtjoty, mïmajmocx jimïjt anajty maabi y'ane'mtig'ïy, chi je Poncio Pilato anajty gobernador'ajtp jim Judea, je Herodes anajty rey'ajtp jim Galilea, je' y'uch Felipe anajty rey'ajtp jim Iturea etz jim Traconite ñaaxjot. Chi Lisaniás anajty rey'ajtp jim Abilina. ² Chi je Anás etz Caifás je' ajcxy anajty teedy mïjtungmïd ma Dios ytïjc. Je huin'it tiempo Dios y'ayuc yja'ty ma je Juan, Zacarías ymang, huidibi anajty tzinaayb mïjtig'ïduum. ³ Chi Juan choñ ñicxy ma tüg'óciy cajp mïhuïngon je Jordán mïjnï, capxhuijy je jäy ajcxy, co huen jothuïmbijttaaygïxy etz huen nïbejtcixy jigïx ajcxy ypocy yajhuïnmeecxïp. ⁴ Jada jadu'n tuni jajtï nej je ayucnajtzcaxïybi Isaías anajty ti cojaay:

Jim mïjtig'ïduum yajmïdooy tüg jäy minañ:
 “Yaj'oyïygïx yï Dios ytü'aa, tim jadu'n nej jäy ajcxy yaj'oyïygïxy yï jïbic tü'aa co tüg rey minañ.” Yajtïygïxy yï tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och.

⁵ Tüg'óciy anï ahuoc huen joyïydäy, tüg'óciy tungop huen nañ jadu'n joyïydäy. Tüg'óciy nï'aa tü'aa huidibi tijmin tijxïp huen tïydäy. Yï tü'aa huidibi ca' quipxyjatyty huen quipxyjaty tïydäy.

⁶ Tüg'óciy yï jäy ajcxy ixïpy ñejhuïhïpy nej Dios yega'ñ je nihuambi cohuambi.

⁷ Chi Juan ogy ajcxy je jäy pinjaty anajty miimb nïbejtpï, yminañ:

—¿Miich ajcxy tza'ñ ajcxy y'ajugy y'amigüg! ¿P'in miich ajcxy ti xynimäy quëg ma yi ayo'n huidibi Dios yquexaamy? ⁸ Túngix oybi, jothuimbíjtcix, ca' ajcxy mīnaangixy miñ xyipy: “Abraham ñch ajcxy n'ap'ajtpy ndeedy'ajtpy”. ñch miich ajcxy nīmaayb co Dios ixti jēbi yi' yaj'ung'adyii yaj'anäg'adyii Abraham jada tzaa ca'ydi miich ajcxy. ⁹ Dios ni'ixi y'ity jaydēbi yajcōdigoyipy jāy ajcxy y'alma huidibi jibic-huinma'ñ mīd. Tim jadu'n nipaady nej jāy ni'ixi y'ity mīd jacha co pujxiga'ñ tüg quipy huīdi ca' oy ytiim'aty, etz yajnōgtāhua'ñ.

¹⁰ Chi je mayjāy ajcxy y'amidooy je Juan:

—¿Ti ñch ajcxy jēbi nduñ?

¹¹ Chi je Juan y'adzooy, ymīnañ:

—Pīnjaty yhuit mīd metz, jaydēbi möy pīn ca' mīdity ni tüg. Etz pīnjaty caagy mīd nañ jadu'n mōhuipy pīnjaty ca' mīdity.

¹² Chi mīñ jadyii yajcogüejtpi co anajty ññbedaangixy, ymīnañ ajcxy:

—¿Ti huaad ñch ajcxy nduñ (jigix Dios xymijotcujc'adīpyich)?

¹³ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' nīgi anaxy myajcogüety jadu'n nej je cōtújcin y'ane'my.

¹⁴ Chi soldado ajcxy ymīnañ:

—¿Ti ñch ajcxy ndunipy (jigix Dios xymijotcujc'adīpyich)?

Chi Juan y'adzooy:

—Ni pīn ajcxy ti mgapíjciipy, ni mganīhuambēipy ajcxy. Nañ jadu'n mijotcujc'ajtcixy nej myajmujuygixy.

15 Je mayjäy yjijp'ijxyp anajty ajcxy ooy, etz ooy jihuiy huinmaay nejhuíhuaangixy pen yi Juan je' anajty Cristo. 16 Chi Juan nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Ich janch nyajniibéjtypich jäy mïd ni. Miimb je' axaam huídibi jacmij ca'ydi ïch, ca' huaad yi' ycighuin ngejich. Je' miich ajcxy xyajniibedipy mïdi Dios yjihui'ñ ymic'ajt etz mïdi jïn. 17 Je Cristo ni'ixi' y'ity co oybi möhua'ñ je jäy huídibi ajcxy oyhuinma'ñ mïd, etz ymöhuaamy tzaachypi je jäy ajcxy huídibi jibic-huinma'ñ mïd, tzaachypi huídibi nicamina ycixipy. Tim jadu'n nipaady nej tüg jäy ni'ixi' y'ity co ymoc-huimboja'n, e chi je oybi mocpajc pidäga'ñ ma che'x, etz je mocjaam ninögíhua'ñ, e caminaxi ycapidza'ñ je jïn.

18 Je Juan ooy jäy capxhuijy, etz canaagnax oybi ayuc capxhuäcxy. 19 Chi yi' ogy je rey Herodes, co y'uch Felipe ytöxyjic Herodías mïd tzinaayi, etz jacjaydiybi jibic-huinma'ñ tiibi Herodes anajty tuñ. 20 Chi je rey Herodes nigi pocytuñ co Juan pidacy pujxtigoty.

Je Jesús ñibejtïn

21-22 Chi jadu'n yjajty co jadu'n tüg'óciy jäy ñibejttay nañ jadu'n Jesús ñibejty. Yam anajty Jesús ycapxtägy co je tzajp y'ahuaach, etz je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yminajcy ma Jesús ycöduu mïd ñinïcx jadu'n nej muuxy ñinïcx. Nañ jadu'n yajmïdoy tüg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Miich n'ung'ajtpy, ooy ïch miich ndzocy ooy njihuïy, ooy njotcújcidyich mïd miich.

Jesús ymij'ap ymijteedy

23 Jesús hue' anajty yjimijt oy ni iipxmajc co ytungtig#y. Hue' je' anajty jadu'n jäy tijy José ymang, José yteedy hue' je' Elí, 24 Elí yteedy hue' je' Matat, Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Jana, je Jana yteedy hue' je' José, 25 Je José yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Amós, je Amós yteedy hue' je' Nahum, je Nahum yteedy hue' je' Esli, je Esli yteedy hue' je' Nagai, 26 je Nagai yteedy hue' je' Maat, je Maat yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Semei, je Semei yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Judá, 27 je Judá yteedy hue' je' Joana, je Joana yteedy hue' je' Resa, je Resa yteedy hue' je' Zorobabel, je Zorobabel yteedy hue' je' Salatiel, je Salatiel yteedy hue' je' Neri, 28 je Neri yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Adi, je Adi yteedy hue' je' Cosam, je Cosam yteedy hue' je' Elmodam, je Elmodam yteedy hue' je' Er, 29 je Er yteedy hue' je' Josué, je Josué yteedy hue' je' Eliezer, je Eliezer yteedy hue' je' Jorim, je Jorim yteedy hue' je' Matat, 30 je Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Simeón, je Simeón yteedy hue' je' Judá, je Judá yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Jonán, je Jonán yteedy hue' je' Eliaquim, 31 je Eliaquim yteedy hue' je' Melea, je Melea yteedy hue' je' Mainán, je Mainán yteedy hue' je' Matata, je Matata yteedy hue' je' Natán, 32 je Natán yteedy hue' je' David, je David yteedy hue' je' Isaí, je Isaí yteedy hue' je' Obed, je Obed yteedy hue' je' Booz, je Booz yteedy hue' je' Salmón, je Salmón yteedy hue' je' Naasón, 33 je Naasón yteedy hue' je' Aminadab, je

Aminadab yteedy hue' je' Aram, je Aram yteedy hue' je' Esrom, je Esrom yteedy hue' je' Fares, je Fares yteedy hue' je' Judá, ³⁴ je Judá yteedy hue' je' Jacob, je Jacob yteedy hue' je' Isaac, je Isaac yteedy hue' je' Abraham, je Abraham yteedy hue' je' Taré, je Taré yteedy hue' je' Nacor, ³⁵ je Nacor yteedy hue' je' Serug, je Serug yteedy hue' je' Ragau, je Ragau yteedy hue' je' Peleg, je Peleg yteedy hue' je' Heber, je Heber yteedy hue' je' Sala, ³⁶ je Sala yteedy hue' je' Cainán, je Cainán yteedy hue' je' Arfaxad, je Arfaxad yteedy hue' je' Sem, je Sem yteedy hue' je' Noé, je Noé yteedy hue' je' Lamec, ³⁷ je Lamec yteedy hue' je' Musalén, je Musalén yteedy hue' je' Enoc, je Enoc yteedy hue' je' Jared, je Jared yteedy hue' je' Mahalaleel, je Mahalaleel yteedy hue' je' Cainán, ³⁸ je Cainán yteedy hue' je' Enós, je Enós yteedy hue' je' Set, je Set yteedy hue' je' Adán, je Adán yteedy hue' je' Dios.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹ Jesús ymïd'ajtpy anajty je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Co Jesús jim choñ ma Jordán mij ni, chi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajnicxi mijtig'uum.

² Jesús y'ijty huixchigui'px xii jim mijtig'uum. Chi je mujcu' yjot'ijxi huinma'ñ'ijxi. Jaygay jim y'ijty, e co huixchigui'px xii ñajxni, chi oy yuuböccodyii.

³ Chi je mujcu' nimay:

—Peni janch miich Dios xy'ung'adyii, nimay jada tzaa huen ahuimbity tzajcaagy.

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety ity ma Dios ñecy co ca'nan mïd tzaj-caagy ti'ajty jãj ajcxy yjugy'aty, nañ jadu'n tzocy tũg'ócïy Dios y'ayuc.

⁵ Chi je mujcu' mïdpejty Jesús ma tũg cop janch cïxpi, chi tũg jaxïgy yajni'ixïy tũg'ócïy je naax cajp huïdi jii naaxhuiñbi. ⁶ Chi je mujcu' ymïnañ:

—Ich miich möhuipy tũg'ócïy mic'ájtïn ané'mïn etz oy'ájtïn, com ïich ngï'am y'ity tũg'ócïy, e nmöhuibïch hueñyimpïñity. ⁷ Pen xyhuingoxtinaaybïch xy'ojadajtpïch miich, ac miich jada mje' tũg'ócïy.

⁸ Chi Jesús y'adzooy, ymïnañ:

—Huïnhuägtuutcïch miich mujcu', com jadu'n jaybéty y'ity: “Co yï Huïndzïn miich mDios mhuïngoxtïnãhuipy m'ojadadïpy, etz yï' je' tũg pajc myajmïj'adïpy.”

⁹ Chi je mujcu' mïdnicxy Jesús jim Jerusalén, chi mïd pejty ma Dios ytïjc coduu, e nimay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp cödïjpnax naaxcíxy, ¹⁰ com jaybety jadu'n y'ity ma Dios ñecy co quexïpy Dios yï' y'ángelës ajcxy e xycuend'adïpy. ¹¹ Cïgïxy ajcxy xyhuïdzïpy, ca'ydi mdzaachïy ma tzaajot.

¹² Chi Jesús ymïnañ:

—Ji Dios y'ayuc huïdi jadu'n mïnam co ca' mjot'ixïpy mhuïnma'ñ'ixïpy yï mHuïndzïn Dios.

¹³ Co je mujcu' yajcïjxy jadu'n nej anajty jot'ixa'ñ huïnma'ñ'ixa'ñ Jesús, chi huïnhuägtuuty tũg tiempo.

Jesús yajtzondägy je' ytung jim Galilea

14 Chi Jesús nicxy jím Galilea, e Jesús mïd'ajtpy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi Jesús ooy cömay y'ijty ma tüg'óciy cajp huinduy agonbi. 15 Hue' Jesús anajty yaj'ixpicy majaty je' ajcxy naymujctac. Chi je jäy ajcxy tüg'óciy ooy cömay Jesús.

Jesús yajpaady jím Nazaret

16 Chi Jesús ymiiñ Nazaret ma anajty ti yegy. Chi Jesús ytigiy ma naymujctac, jadu'n nej costumbre anajty mïdity pocxxïduum. Chi ytinaay'ahuïy, chi ytigïy necycapxpi. 17 Chi ajcxy mooy je necy huïdibi je Dios y'ayucnajtzcapxïybi Isaías yaay. Chi cïyhuäcxy je necy, paty jiiïby tüg it ma anajty yjaybétyity jadu'n:

18 Je Huindzin Dios yjihui'ñ ymic'ajt xymïd'ajtpich, co xyajniïbicyich co nyajnimähuïbich ayoobitijc je oybi ayuc. Ti xyquexyich co nyajjotcugïhuïbich je jäy ajcxy huïdi jotmay ymïd, etz nhuinméecxibich huïdibi ajcxy pujxtigótyip, nañ jadu'n ajcxy je huïdibi huiintzïp nyajhuindïcxigibich, e nbidägibich ahuätztuum huïdibi yajtzaachytumb.

19 Ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich je tiempo mina Huindzin Dios may'ajt oy'ajt tunañ mïd je jäy ajcxy ycixpi.

20 Chi jada' Jesús abïdijty je ñecy, yajcïdigïy je tungmïdipi, huin'it y'ixtacy. Chi tüg'óciy mayjäy jiiïby ma naymujctac ooy ajcxy huindicxy je Jesús.

21 Chi Jesús yminandacy:

—Cham yajcuydun je' huïdi jaybety ma Dios ñecy jadu'n nej miich ajcxy cham ti mmïdooy.

²² Chi nidüg'óciy ajcxy ooy jäygidacy nej Jesús mīna'ñ, etz huinmay ajcxy ooy je ayuc huıdibi Jesús ycapxy, chi ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca'y José jada jada' y'ung?

²³ Chi Jesús ymīnaañ:

—Ca' yjécyity miich ajcxy xyajnimāhuıbıch jada ayuc: “Tzoydumbı naychoyıhuı cı'm. Tüg'óciy jadu'n nej ĩch ajcxy nmıdooyıch tı mduñ jım Capernaum, nañ jadu'n miich octun ma mgi'mgajp.”

²⁴ Chi Jesús yjacmīnaañ:

—Janch ĩch miich ajcxy nnımäy co ni tüg jäy huıdibi Dios y'ayucnajtzcaxıyb ca' jäy ajcxy cöbıcy ma yci'mgajp. ²⁵ Janch ĩch miich ajcxy nımäy co ooy anajty may co'ögy ytöxyjäy ya Israel jecy'ajty co Elías chinaay, co je tzajp adujcy tugıg jımıjt jatudujc po', co oy yuu miñ ma tüg'óciy naax cajp. ²⁶ E Dios ca' quejxy je Elías ma yı Israeljäy co'ögy töxyjäy ajcxy. Hue' janch quejxy huınduum jım Sarepta ma Sidón naaxjot ma tüg co'ögy töxyjäy huıdi jım. ²⁷ Nañ jadu'n anajty ooy mayjäy püdz pa'm mııdıty ya Israel jecy'ajty co je Dios y'ayucnajtzcaxıybı Eliseo chinay. Chi ni tüg jäy huin'ıt catzoocy, jëyı tügpajc choocy pa'mjäy huıdibi anajty yxı Naamán huıdi tzoon Siria naaxjot.

²⁸ Huin'ıt tüg'óciy jäy huıdi anajty jııby ma naymujctac ooy yjotma'tcoty co jadayaab ayuc ajcxy mıdooy. ²⁹ Chi je mayjäy ajcxy nibıdıgy Jesús etz yajpıdzımy ma je cajp. Chi ajcxy yajnicxy jım ma je tzaahuingueetz, co je cajp copcıxy anajty yajpaady, e jım anajty cödıjpnaaxangıxy. ³⁰ Chi Jesús ñajxy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ñıcxnı.

Tüg yëydijc huídibi anajty mïd jibic espíritu

³¹ Chi Jesús y'idacy jim Capernaum, tüg cajp jim Galilea naaxjot, chi Jesús jäy ajcxy yaj'ixpijcy pocxx#duum. ³² Huinmay ooy ajcxy jadu'n nej je' yaj'ixpijcy. Ñayñimáayigixy co je Jesús yaj'ixpijcy nejihuïy mijtung mij'ané'min mïdity.

³³ Jiiby ma je naymujctac jiiby anajty tüg yëydijc huídibi mïd tüg ca'oybi, chi je ca'oybi mic yaaxqueecy ymíañ:

³⁴ —Ixmajtzcich ajcxy, ¿ti mdunamy mïd ñich ajcxy Jesús je nazaretpi? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyáanigixyich? ñich miich n'ijxcapy co miich je' je Huätzpi Dios.

³⁵ Chi Jesús je ca'oybi ojy, nimay:

—Amon, pidzim ma yi jäy.

Chi je ca'oybi najtztijiy je yëydijc agujc'amy ma je jäy ajcxy, huiñ'it ypidzimy, e ca' ni nej jactuuñ.

³⁶ Tüg'óciy jäy jim ooy ajcxy ñay'adzigiïyi miñ xyipy yjanayñimáayigixy:

—¿Ti ayuc jada' yi'? Co mïd y'ané'min etz mic'ajt ane'my ca'oybi etz yajpidzimy ma jäy.

³⁷ Chi Jesús capxpaady y'ijty ma tüg'óciy cajp huídi huinduy agónip.

Jesús yajtzoocy Pedro ymïd töxyjäybi

³⁸ Chi Jesús ypidigy choñ ma naymujctac, ytigiiy ma Simón ytijc. Jadu'n anajty Simón ymïd töxyjäybi mic ytoyii. Chi ajcxy cohuaniiy Jesús mïd je' ycixpi.

³⁹ Chi Jesús yhuindacy ma je' yhuinduu, ix'ojoy je toyii, e jadu'ñi ñajxy. Chi je' mic'amy ypidigy, yajcay yaj'uucy ajcxy.

Jesús yajtzoocy mayba'mjäy

40 Tzoo tzoo anajty jäy ajcxy yajnicxy tüg'óciy jäy ajcxy pa'mmüdpí ma Jesús. Chi Jesús cínixajy nidüg nidüg, e jadu'n anajty ajcxy chögy. 41 Chi nañ jadu'n je' ca'oybi yajpidzimy ma mayjäy, mic je ca'oybi anajty yhua'ñ yjihuüy, ymína'ñ:

—Miich je' Dios xy'ung'ajtp.

Chi Jesús nigí ix'ojy, ca' anajty yajhuäcxipy nicxy yjaccapxy, com tí anajty nejhuüygixy co yí' je' je Cristo.

Jesús y'ayuccapxhuäcxy jím Galilea

42 Co yxüümüy, chi chooñ Jesús, ñicxy migtigüduum. Ooy jäy yja'ixtäyüü, chi ajcxy oy paatcixy, yajhuäcxijpy ajcxy ooy, ca' anajty oc'ixmadzáangixni. 43 Chi Jesús ymínañ:

—Ooy jada chachcopícyity co canaag agajp üch jada ngapxhuäcxibich je oybi ayuc jadu'n nej Dios y'ane'my. Paady Dios tí xyquexyich ya naaxhuíñ.

44 Jadu'n anajty je' capxhuäcxy majaty jäy ñaymujctac jím Galilea.

5

Je acxmajtzin mijhuinma'ñybi

1 Tügtecy jadu'n yjajti, jím anajty Jesús ma je Genesaret mejypa', co jäy ñimiini janch ñay'adijüüy ñay'agodüügixy, tzach'amídohuaangixy Dios y'ayuc. 2 Chi yí' ijxpaty mejtz barco jahueengi mejypa'áy. Je acxmajtzpidijc tí anajty ypidzímgyxy ma je barco, jím anajty y'acxxuummy pújccixy. 3 Chi Jesús yajtigiyüüy tüg barco huüdi Simón anajty je'ajtpy. Chi may'ajt pijctzoy co huen yajjihuügy hueeni yí' barco mejypa'áy. Chi Jesús y'ixtacy

barcojoty, e jadu'n yaj'ixpijcy je mayjäy ajcxy. ⁴ Co ycapxymaayi, chi Jesús Simón ñimay:

—Ñicx pidäg m'acxmadzi'ñ mejyoty, jaydëbi májtzciXipy acx.

⁵ Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, ti ñch ajcxy ooy njatuñ tüg tzuum, ni ti ti ngapáatcixyich. Per mïid miich m'ayuc ycixpi yi acxmadzi'ñ nbidägibich mejyoty.

⁶ Co ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ mejyoty, chi yajco'adujcy ooy may acx, jahueeni acxmadzi'ñ ycacïich mïid je may acx ycixpi. ⁷ Chi Pedro yemi ymïgügtjc huïdi anajty jim ma je jadügpï barco, huen miñ ajcxy pubedyii. Chi ajcxy ymiñ pubejtp, yaj'ujch ajcxy metzpi barco mïid may acx, jagoo jagoo ycaquiñ je barco mïid may acx ycixpi. ⁸ Co Simón Pedro ijxy jadu'n, chi ycojxtinaay'ahuïy ma Jesús yhuinduu, ñimay:

—Huinhuäctúutcich, Huindzin, com ñch pocyjäy ñch.

⁹ Com Pedro janch tzigïyb anajty, etz nañ tzigïyb tüg'óciy huïdi anajty mïid ti ytuñ, co anajty ooy may acx tzachyajñibéjtcixy. ¹⁰ Nañ jadu'n tzigïyb anajty je Jacobo etz Juan je Zebedeo ymang ajcxy huïdibi Simón anajty ti pubety. Chi Jesús ñimay Simón:

—Ca' mdzigïy, jadachambi etz jacnicxni xii tiempo mdunipy jäymadzi.

¹¹ Co je barco yajmejypidzimy, chi ajcxy y'ixmajch tüg'óciy, chi ajcxy panicxy Jesús.

Jesús yajtzögy tüg jäy ñibützpa'mmïidpi

¹² Chi jadu'n yjajti co anajty Jesús yjïmity ma tüg cajp, co ñimiini tüg yëydjyc ymïid anajty pützpa'm.

Co je pa'mjäy ijxy Jesús, chi nihuindacy ma yhuindu, minucxtacy, nimay:

—Huindzin, pen mdzojcpy jëbi xyajtzögibich.

¹³ Chi Jesús yci' najtzxajiy nidoon, nimay:

—Ndzojcpyich, hui'm huädz.

Chi mic'amy je jäy choocy. ¹⁴ Chi Jesús ane'my, nimay:

—Ca' ni pin myajnimähuipy, nicx janchtiy nayguëxigib ma teedy, jaydëbi möhuipy Dios huindzigi'ñ, jadu'n nej Moisés ycötújcín je jécyip y'ane'my, miid yi' ycixpi co ti mhuätzpídzimy, jaydëbi jäy ajcxy nejhuihuipy co ti mdzögy.

¹⁵ Je capxy'ayuc nigi y'oc-huäcx'aditzni, e janch mayjäy y'ocnimújcín, jim pin ayuc midohuaam, e jim huidi tzögaam. ¹⁶ Jesús ycögueecpy anajty je mayjäy, ñicxy anajty migtigüduum Dios ojadajtpi.

Jesús yajtzögy tüg jäy cixuxypi tecyxuxypi

¹⁷ Tüg teczy yjajti, Jesús anajty yaj'ixpijcp, e jim anajty ajcxy inäy ma Jesús yhuinduu fariseojäy ajcxy, etz huidi jäy yaj'ixpijcp Dios ñecy huidijaty anajty ti choongixy canaag agajp ma Galilea naaxjot Judea naaxjot, etz cham huidijaty anajty ti choon Jerusalén. E Jesús ymiid anajty Huindzin Dios ymic'ajt co jäy yajtzögipy. ¹⁸ Chi nijëjity jäy yajja'ty cijx'am tüg pa'mjäy yëydijcpi huidi ca' anajty yci' ytecy yücxy. Chi ajcxy ixtaay ma yajtictigihuipy pidäga'ñ anajty ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. ¹⁹ Com ca' anajty ni ma tigiyidac miid co je tijc anajty ooy y'újtzity miid mayjäy. Chi ajcxy mädpejty tijc nigixy, chi ajcxy tijc yajcöhuach, e chi ajcxy cödiyñajxy cijx'am je

pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. ²⁰ Co Jesús ijxy jadu'n nej je' ajcxy ymibicy, chi nimay:

—Yëydijc, yajmeecxp mbocy.

²¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcpy Dios ñecy etz je judío ixpiçytijc huidi naydijigixp fariseojäy huinmaygoty, ñayñimáayigixy: “Jada Jesús ooy ycapxtigoy mïd Dios. Ni pin yëydijc huaad ca' ti pocymecxy. Tügpaic nHuindzin'ájtım Dios huidi pocyhuinmecxp.”

²² Jesús ñejhuııy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti mdzachhuinmaayb ajcxy ma mjot mhuinma'ñ? ²³ ¿Ti jactzip co minaanım co ti mbocy yajmeecxy o minaanım: “Pidig etz nicxnı?”

²⁴ Jaydëbi miich ajcxy mnejhuıııpy co ñch je' je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nmıdich ané'mın etz mic'ajt ya naaxhuiñ jëbi jäy nbocyhuinmeecxyich, paady cham nnimäyich yı pa'mjäy: “Pidig etz yajpidig mmaabejt, nicx ma mdijc.”

²⁵ Chi mic'amy je pa'mjäy ytinayıgy ma je jäy ajcxy yhuinduu, etz yajpidıgy je' ymaabejt ma anajty ycögnäy. Chi ñicxnı ma ytijc, chi ooy cömay jäymejch Dios. ²⁶ Huin'it nidüg'ócıy je mayjäy ooy ajcxy jıhuııy, e chi ajcxy ooy cömay etz jäymejch Dios. Chi ajcxy ooy chıgyıgyıxy, ymınaangıxy:

—Cham janchtıy n'ıjxım mıjhuinma'ñ.

Jesús huodzoñ je Levı

²⁷ Co jadu'n ytunı yjajtı, chi Jesús jim choñ, chi ijxy tüg yajcogüejtpı huidi anajty yxıı Levı. Levı jim anajty ıñäy ma yajgogüejttac. Chi Jesús nimay je Levı:

—Pajaamgıch.

28 Chi je Leví ixmajtztay huidi anajty ytuumy b etz padzooñ je Jesús.

29 Chi Leví mayjáy yajcay yaj'uucy ma ytijc, cham may yajcogüejtpi ajcxy etz jacjadyii jáy huidi iñaayb ma yi mesa miid Jesús etz yi' ydiscípulos ajcxy. 30 Chi je' ajcxy huídibi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpicytije huidi naydíjigixp fariseojáy tzachni'ameechycápxcixy ni'ojiiygixy je Jesús ydiscípulos ajcxy, ymínaangixy:

—¿Na'amy co mгааyгixy m'uuccixy miid yajcogüejtpi etz miid pocyjáy ajcxy?

31 Chi Jesús ymínañ:

—Ca' yajmayjaty tzojdumbi huídibi ca' ajcxy ypiгыii, jeyi huidi ajcxy piјcip. 32 Ca' iich ti nmiñich ma je jáy ajcxy huídibi ca' pocy miidity. Iich ti nmiñich miid yi pocyjáy ycixpi co huen jothuimbi-jttaaygixy ma Dios.

Yaj'amidooy ajcxy Jesús ti co jáy ajcxy y'ayunas'áјtcixy

33 Chi je mayjáy ajcxy Jesús nimay:

—Nej co yi' (Juan) ydiscípulos ajcxy janam jadzoc jaygay y'ijtcixy etz ycapxtáccixy, nañ jadu'n je fariseojáy ydiscípulos ajcxy janam jadzoc jaygay y'ijtcixy. Chi miich mdiscípulos ajcxy ca' ajcxy jaygay y'ijtcixy, caaby uucp ajcxy jabom jabom.

34 Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej jébi yaj'ayuu'aty jáy ajcxy huidi yajpatpi ma je piјcpi yajnixiđuñ, pen quipxyi yam yajpaady miid je huídibi piјcpi? 35 Minamb je xi je tiempo mína je piјcpi yajtzoniyb, huin'it janchtiy ajcxy jébi y'ayuu'áјtcixy.

36 Nañ jadu'n ajcxy yajnimay tüg jihuimbit ayuc:

—Ni pin ca' huaad agiyi' yuc-tuc-huit m'iid jemyhuit, canaan jeyi yci'ndzip yi jemybi, nañ jadu'n je tucpi ca' oy yhui'mañ m'iid je jemyhuit agiyi'ñ. ³⁷ Ni pin ca' pidägy jemy vino ma je tucpi cochac, pen janch jadu'n octuñ, je vino jemybi yci'ndzip je tucpi cochac, chi y'ixyojctähui'py je vino etz je cochac ñitigoydähui'py. ³⁸ Pidägipy ajcxy jemy vino ma tüg jemybi cochac, chi jadu'n ca' ytigoyipy je vino ni je cochac. ³⁹ Ca' ni pin tzocy vino jemybi, pen ti anajty ügy vino tibi yjejni, co jadu'n ymina'ñ co jac oy je tibi yjejni.

6

Je discípulos ajcxy yajmújccixy trigo cojc pocxx#duum

¹ Chi jadu'n yjajti tüg pocxx#duum co Jesús oy ñaxy ma tüg trigo cam, e yi' ydiscípulos ajcxy oy anajty yajminájccixy trigo tim, chi ajcxy nixajztüdy, e chi ajcxy jicxy. ² Chi nidügti fariseojäy yminañ:

—¿Ti co ajcxy jadu'n mdundigooy co mdúngixy huidi ca' ñigodúcyity ajcxy mdunipy pocxin xi#duum?

³ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy mgapxy Dios ñecy ni-jadu'ñyi? ¿Nej ca' mnejhuuygixy ti David ytuun co anajty yuubögyii etz nañ co ymigügtijc anajty yuubögyii? ⁴ David ytigüy ma Dios ytijc, chi conigy je tzajcaagy huidibi anajty jiiby ma Dios yhuin-duu, chi caay, nañ jadu'n moy je ymigügtijc ajcxy. Je' tzajcaagy ca' anajty ypadyii nicxy je' ajcxy cay. Teedy je' anajty ajcxy paatip cáaygixip.

⁵ Chi Jesús yjacmīnañ:

—Ich je' je jāy huīdibi tzoon tzajpjoty, jēbi nīmāyich je jāy ajcxy ti jēbi huaad ytúngixy sábado xii.

Je yēydijc huīdibi anajty yci' tīdzip

⁶ Chi jadūgtecy yjajti tūg pocxxīduum, co Jesús ytigīy ma tūg naymujctac, chi jāy yaj'ixpijcy. Ji-iby anajty tūg yēydijc huīdi y'a'oygi' anajty tīdzip.

⁷ Chi huīdi ajcxy yaj'ixpijcp Dios ñecy etz fariseojāy ajcxy ix'ijxy pa'ljxcixy Jesús nej pen jāy yajtzōgam pocxxīduum, e je' ajcxy anajty mīd ycixpi xīhua'ñ.

⁸ Jesús ñejhuīyb je' anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ. Chi Jesús nīmāy je yēydijc huīdibi anajty yci' tīdzip:

—Pidīg, tinayīg mayjāy'agujc.

Chi je' ytinaayīgy. ⁹ Chi Jesús ymīnañ:

—Nyaj'amīdohuaamybīch mīich ajcxy tūg ayuc. ¿Nej Dios ñecy ymīna'ñ, jēbi oybi nduunīm pocxxīduum o jēbi jībīcpī nduunīm, nyajtzocīm jāy o nyajtīgooyīm jāy yjugy'ajt?

¹⁰ Chi Jesús ajcxy huīdīcxpejtay nidūg'ócīy, chi nīmāy je pa'mjāy:

—Xajtiū mgi'.

Chi je' yci' xajtiy, huīn'it je' yci' choocy. ¹¹ Chi je' ajcxy huīdi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpijcytījc huīdi ajcxy mījpidacp judío ycostumbre ooy ajcxy yjot'ambījcy, ñayñīmāayīgīxy mīñ xyīpy:

—¿Nej ajt n'octuunīm jada Jesús?

Jesús huīn'ixy je majmetzpi discīpulos ajcxy

¹² Jadu'n yjajti huīn'it xī Jesús ñīcxy mījtīgīduum Dios ojadajtpi. Tūg tzuum ooy Dios mībījctzooy.

¹³ Co yxīmīy, chi Jesús huoomīñ yī' ydiscīpulos ajcxy. Chi huīn'ijxy je majmetzpi, etz yxīmoy

ajcxy, apóstoles. ¹⁴⁻¹⁶ Chi Jesús yhuin'ijxy je Simón huidi yximoy Pedro; je Andrés, Pedro y'uch; Jacobo etz Juan; Felipe etz Bartolomé; Mateo etz Tomás, Jacobo hue' je' Alfeo ymang; etz Simón huidi jäy ytiipy Zelote; Judas, Jacobo y'uch; etz Judas Iscariote huidibi nañ jadu'n Jesús cïyejc ma ymidzip.

Jesús yaj'ixpiçy mayjäy

¹⁷ Chi Jesús miid'idacy je discípulos ajcxy, chi oy yhuäcxipy ma tüg ajoy miid ydiscípulos ajcxy etz mayjäy huidi anajty ti choongixy Judea naaxjot, etz Jerusalén, etz ma mejypa' jim Tiro etz Sidón. Ymiñ ajcxy je mayjäy co amidoo'idáani Jesús y'ayuc etz nañ chögaangixy je pa'm huidi ajcxy ymiid. ¹⁸ Cham je huidi anajty ayo'n tzachpaatp miid ca'oybi, nañ tzoocp je' anajty ajcxy. ¹⁹ Chi tüg'óciy je jäy ajcxy janch ñidonamy anajty ajcxy je Jesús, co ymiid mic'ajt co jäy tüg'óciy yajtzög.

Je jotcuyc'ajt etz je cajotcuyc'ajt

²⁰ Chi Jesús huindicxpejtay je mayjäy huidi ajcxy ixpiçaam yi' y'ayuc, e ymiñañ:

—Jotcuyc miich ajcxy ayoobtjç, com miich ajcxy cham xypaat Dios y'ané'min.

²¹ Jotcuyc miich ajcxy huidi cham yuubó'cip, co mgüxib miich ajcxy. Jotcuyc miich ajcxy huidi cham jotmay miid, co ypáadip xii tiempo mina mxondáaccixipy.

²² Jotcuyc miich ajcxy mina anajty jäy ca' xy'ixáangixy, co pin xy'ixtjçixipy, e co jäy ajcxy jibic xyñigapxa'ñ xyñixiga'ñ miid iich ycixpi, je jäy huidi tzoon tzajpjoty. ²³ Mxondäg miich ajcxy huin'it xii,

etz m jotcugíygyixip, com ooy chachmíjity huidi ajcxy mbadaamy tzajpjoty. Com jadu'n anajty jecy'ajty miich mmij'ap mmijteedy ca' ixaangixy je huidi anajty Dios y'ayucnajtzcaxíyipy.

24 Miich ayoob ajcxy comeñyjäy, com ca' ti jotcujc'ájtín mjacpadaangixy huin'it xii (co Dios tiydunip je naaxhuiñyjäy).

25 Miich ayoob ajcxy huidi cham oc'agujc'ajtp ocjotcujc'ajtp, ayo'n jotmay ajcxy mbaadip, e myajmayjadipy miich ajcxy tijaty.

26 Miich ayoob ajcxy co ajcxy myajnigapxípy myajnimíydägípy, com jadu'n jecy'ajty miich ajcxy mmij'ap mmijteedy nimay je jäy ajcxy co ooy y'oyjäy huidi ajcxy anajty najtzcaxíyb ayuc huídibi ca' ytiy yjáanchity.

Nej huaad nmigüg ndzójim

27 Chi Jesús yjacmínañ:

—Miich ajcxy huidi cham amido'ijtp íich n'ayuc, íich miich ajcxy nimaayb: Tzójccix mmídzíp, mi'oyjäy'ájtíx huídijaty ca' xy'ixaangixy. 28 Mígapx je jäy ajcxy míd oyjot oyhuinma'ñ huidi ajcxy jíbíc xyñigapxp xyñi'ojíyb. Míbijctzoogixy yí Dios míd je' ajcxy ycíxpí huídibi xyñigapxp xyñi'ojíyb. 29 Pen jí pín xycojxy ma yí mhujnjíp, mo' jadüg adu'm'amy ahuin hueñ coxy. Pen jí pín xypígaani yí mjocxhuit, jactimmo' mníjen huen yajnicx. 30 Pín xypíjctzohuíp tijaty, mo'. Pín xypíjcip huidi miich mjé'ajtpy, ca' mbíjctzohuípy jadüg'oc. 31 Nej mdzocy tunípy jäy míd miich ajcxy, nañ jadu'n miich ajcxy mdunípy míd yí ajcxy.

32 Pen miich ajcxy jëyi mdzojccixpy pinjaty xychojccixp, ¿ti oyjäy'ájtín jada' miich ajcxy m'ocpaadipy? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy chojcpy pinjaty yi' ajcxy tzójcip. 33 Pen mdumyb oybi huídijaty mmíid ooy mnaymigüg'adyii. ¿Ti oyjäy'ájtín jada' miich ajcxy m'ocpáadip? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy tuñ oybi míid ymigügtijc. 34 Pen myejcpíjctzou míid je jäy huídibi miich ajcxy mjíjp'íjxpy co nañ jadu'n xymöhuipy tigatii, ¿ti oyjäy'ájtín miich ajcxy mdumyb? Nañ jadu'n yi' jíbíc jáydíjc jayejcpí tijaty píjctzoy co nañ jadu'n jíjp'íjxcixy co ymöhuipy tigatii. 35 Miich ajcxy, tzójccix mmíidzip, mí'oyjäy'ájtíxcix mmíidzip, yajpíjctzoogíx tijaty, e ca' ni ti mjíjp'íjxcixípy co ajcxy jac mij mbaadip. Jadu'n miich ajcxy mij mbaadip oy'ájtín e mnaydíjiiyb ajcxy je mijpí Dios y'ung. Com Dios pa'ayoodaayb tüg'óciy yi' jäy ajcxy huídibi ca' ti jáygidägy, etz huídi jíbícjäy. 36 Miich ajcxy pa'ayoo migügtijc ajcxy, jadu'n nej mDios Teedy tzajpjotypí ypa'ayooy huenytipínity.

Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixípy myajpa'ixípy

37 Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixípy myajpa'ixípy, huin 'it ca' pín xy'ix'ixípy xypa'ixípy. Ca' mmigüg mbocy'ixípy, e huin'it ca' pín xypocy'ixípy. Huin-mecx mmigüg, e huin'it nañ jadu'n Dios myajhuinmeecxípy. 38 Mo' mmigüg etz huin'it miich ajcxy Dios xymöhuipy quipxy ooy tijtäch etz janch yajxon y'újtíty cödínaayb. Com yi' quipxi'ñ tíibi myajquipxiy, nañ yi' míid xyquipxhuimbídy.

39 Chi Jesús yajnimay je mayjäy tüg jíhuimbit ayuc:

—¿Nej jëbi tüg jây huintzpi ymigüg huintzpi huijtzyöyñi? ¿Nej ca' mdijy nimetz yjutcögägiixipy?
 40 Ca' ji ni tüg ixpijcpí huidi nīgi ixpícyip ca'ydi yhuindzin, pen ji pín huädz yjadim'ixpícy najtzpadíhuipy yhuindzin.

41 ¿Na'amy co mic'amy mbocy'ixy mmigüg co hueeni ytundigoy, e miich jac mij ooy mdundigoy, e ca' mjihui'ñybicy? Tim jadu'n nipaady nej jihuiy ti m'ixy pi'cpüx ma mmigüg yhuuin, e ma miich mgi'mhuuin jac jilby mij quipy, e ca' m'ixy je quipy ma mgi'mhuuin. 42 Ca' huaad mnimähuiipy mmigüg: “Nayyegii miñich püx n'ocyajpidzim maabi mhuuin”, e miich ca' m'ijxy mij quipy ma mgi'mhuuin. Jibicjây miich. Jayijp miich myajhuädzip mjot yhuinma'ñ, huin'it jëbi mmigüg m'ihuijip mgapxhuijip, jadu'n nipaady nej jihuiy ti myajpidzimy je quipy maabi mhuuin, jachuädz m'ijxigipy e chi jëbi yi pi'cpüx myajpidzimipy maabi mmigüg yhuuin.

Je quipy je ytüm, yi' müd ycixpi yaj'ijxcapy

43 Ca' yi' y'oyjäyity huidi jibic tuumb, nañ jadu'n ca' jibicjây huidi oy tuum, tim jadu'n nipaady nej tüg quipy. Ca' ji yi' oyguipy huidi jibic tium'ajt, nañ jadu'n ni ca' yjibicquipyity huidi oy tium'ajtp. 44 Com ni je' quipy yaj'ijxcajp müd ytüm ycixpi. Ca' pín higeri tium tucy ma quipy apymüdpí. Nañ ni pín ca' uvas cha'm piy ma aadz apymüdpí. 45 Je jây oyjäybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy oybi. Je jibicjâybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy jibicpi. Huidibi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñyoty yi' ycapxyp.

Je meitznajxpɨ poch y'ijx

⁴⁶ Chi Jesús yjacmɨnañ:

—¿Nej co nigo minaangixy: “Huindzin, Huindzin”, ni ca' ajcxy mdúngixy huidi nyajniimaaygixpy? ⁴⁷ Tüg'ócɨy jáy huidi xyñimibich etz xymidoohui ñch n'ayuc etz cuyduñ, ñch nyajni'ixihuiipy pin je' ymidügnax.

⁴⁸ Quipxyñyb tüg yëydɨc huidibi ytɨjccojp ma tzaa nĩcxy, chi nidajɨy ooy cñcy, chi pidägy poch'ijx tzaa nĩgixy, co mijniñ ycomy nimiñ je tɨc, mɨd tüg'ócɨy ymɨjaa jayajpidɨga'ñ je tɨc, e ni ca' jadu'ñyɨ yajyücxy, com tzaagixy anajty ypojtztzooñity.

⁴⁹ Yi jáy huidi midoob ñch n'ayuc e ca' cuyduñ, mɨdquipxñy jadu'n yi' nej tüg yëydɨc co ti ytɨjccojp. Ni ca' poch cñcy ypojtztzooñity, jeyɨ naaxhuingixy nidajɨy hueeni. Co je mijniñ ymiñ mɨd ymɨjaa, chi yajpidɨgy je tɨc, chi oy yhuindigoydäy.

7

Jesús yajtzögy tüg mɨjtungmɨdpɨ Romano ytumbi

¹ Co Jesús ycapxtaay ymɨydactaay mɨd je mayjäy huidi anajty jim amido'ijtp, chi ytɨgñy jim Capernaum. ² Jim anajty tüg Capitán tüg ytumbi hue' anajty pijcip, janch tim ögaanip anajty, e je soldado huindzin ooy anajty tzocy je ytumbi. ³ Co je capitán ayuc midooy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi quejxy judío mijjäydɨc, huen nicxy minuucxtaaccixy Jesús co je' yminiipy ma ytɨc yajtzögñyb je' ytumbi. ⁴⁻⁵ Chi je mijjäydɨc ajcxy ymiñ ma Jesús, chi ajcxy cohuanñy ooy, pijctzou may'ajt, nimay:

—Jadayaabi capitán ymihuaad co mbubedipy, com yajmij'ajtpy ñch ajcxy ngajp, ti cojy ñch ajt naymujctac.

⁶ Chi Jesús ñicxy miid je' ajcxy. Co ajcxy mihuingooñ je tijc, chi je capitán quejxy ymigüg huen nicxy jipcobadiy Jesús, nimähuipy:

—Huindzin, ca' nej mnayjihuiyüi, ca' ñch mihuaadity co mdigihuiipy ma ñch ndijc. ⁷ E paady ca' ñch njot ti mictuñ co ñch miich ci'm ñicx n'ixtäy. Jëda'ajty miich nigoo capx, e ti anajty ndumbich chögy. ⁸ Nañ jadu'n ñch nmüdich soldados ajcxy huidi ajcxy xycapxcöbicipich. Nimäyich tüg: “Ñicx”, e nicxp; nimäyich jadüg: “Min”, e mimb; nimäyich ndumbi: “Tun jada”, e ytumyb.

⁹ Co Jesús midoy nej je capitán yminañ, chi jihuiy ooy, chi ni'ijxhuimbijty nimay ajcxy huidi pamünip:

—Ñich miich yim nimaaygixyp co ca' nbaadyich Israel jäy huidibi xymibicipich jadu'n nej jadayaab agatz jäy.

¹⁰ Co ajcxy je quexyöybi yhuimbíjtcixni ma je tijc, chi oy páatcixni je tumbi ti anajty y'agidägy.

Jesús yajjugypijcy tüg co'ögytöxyjäy y'ung täbi anajty y'ögy

¹¹ Chi jadu'n yajty huiñit xü co Jesús anajty ñicxy ma tüg cajp huidi anajty yxü Naín. Miid anajty ñicxy jadyi ydiscípulos ajcxy etz mayjäy.

¹² Co yhuingooñ ma anajty ycajp tigihuaani, chi minaybaati jäy ajcxy, ñicxy anajty ajcxy tüg öcpi yajnaaxtigüyixy, huidi anajty ungdaj tügpajc y'ung'ajtpy. Hue' je' anajty co'ögy je töxyjäy, e miid

anajty ñicxy maycajppjäy. ¹³ Co je Huindzin Jesús ijxy, chi pa'ayogoty je töxyjäy, chi ñimay:

—Ca' myäxy.

¹⁴ Chi Jesús ymijhua'cy, ñidoñ je öcpi cajón. Chi ajcxy ytinayxijpy je huidi anajty ajcxy öcpi ciyñicxp. Chi Jesús ymīnañ:

—Yëydijc, ñich miich yam ñimaayb, pidig.

¹⁵ Chi je yëydijc ññayigy huidi anajty ti y'ögy, e ytigiiy miydaacp. Chi Jesús yajc'idigiñi je' ytaj.

¹⁶ Chi ajcxy nidüg'ócīy ooy ñay'adzigiyygoti, e Dios jäymejch cōmay, ymīnaangixy:

—Tüg mijpi Dios tiy'ajtmītpi cham yajpatp ma ñich ajt.

Nañ jadu'n ajcxy ymīnaangixy:

—Ti Dios ni'ijxcidägy yi yñaax ycajp.

¹⁷ Ooy Jesús yajcōmay ma tüg'ócīy Judea naaxjot, etz ma tüg'ócīy jac huinduy agonbi naax cajp.

Je Juan je Bautista yquexyöybi

¹⁸⁻¹⁹ Chi je jäy ajcxy huidi anajty Juan je Bautista yaj'ixpijcpy ñimīydactay jadu'n nej mīd ytuni yjajti Jesús. Chi Juan huooy metz yi' ydiscípulos ajcxy, e quejxy ma Jesús yajpaady. Chi Juan ñimay co huen ñicxy amidoogixy Jesús, pen yi' je' je Cristo huidi anajty miinaam, o pen n'ahuíjxpy ajcxy huingbi. ²⁰ Chi je Juan yquejxyöybi miñ ma Jesús ñimay:

—Yi Juan je Bautista ñich ajcxy ti xyquéxyich ma miich amidohuañ pen miich je' je Cristo huidi minaamb, o ¿n'ahuíjxypich ajcxy huingbi?

²¹ Tim huin'ítīy Jesús ooy mayba'mjäy yajtzoocy. Yajtzoocy nañ jadu'n huidi anajty ajcxy ooy mij yuu mij pa'm yaj'ayoyii, etz nañ yajtzoocy pinjaty

anajty ca'oybi mïd ma yjot yhuinma'ñ. ²² Chi Jesús je Juan yquejxyöybi nïmaayi:

—Nïcx nïmaaygix je Juan jadu'n nej ti m'íjxcixy ti mmidoogixy, co yi huintzpi ti yhuindicxigy, yi tecyma'tpi ti yöyigy, yi nïbützpa'mmïdipi ti chögy, je cönatpi ti ymidohuïccixy, je öcpi ajcxy ti yjuggypijcy, e ngapxhuäcxyich oybi ayuc ma ayoobtjic. ²³ Jotcujc yi' ajcxy huïdi ca' huinma'ñytigooygixy mïd ñch ycixpi.

²⁴ Co je Juan yquexyyöybi yhuimbijttay, chi Jesús nimïydaccoty je Juan ma je mayjäy ajcxy, ymïnañ:

—Co ajcxy ti m'oy mïjtigïduum, ¿ti ti m'íjxcixy? ¿Nej ti m'íjxcixy tüg jäy ametz jotmetz, jadu'n nejhuiy tüg nähuaax huïdi pojmiimb pojxiyp? ²⁵ Chi jada', ¿ti oy ti m'íjxcixy? ¿Tüg yöydic huïdi mïd oy yhuit yxöxyity? Yi jäy ajcxy oy yxoixyipi huïdi agujc jotcujc tzïnaaygixp hue' ajcxy yajpaady ma yi rey ytjic. ²⁶ ¿Ti ajcxy ti m'ixy jim mïjtigïduum? ¿Tüg jäy huïdi Dios ytiy'ajt mïd? Janch ti m'íjxcixy tüg Dios ytiy'ajtmïdipi, etz jacnigi ymïjity je' ca'ydi Dios y'ayucnajtzcapxïybi huïdi jecy'ajty tzïnay. ²⁷ Je' jada je jäy huïdi Dios ñigapxyp ma ñecy ma Dios jadu'n ymïnañ:

Cham nguejxyich ñch nguexyöybi jayijp ma miich, je' yaj'oyïhuip je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ mïd ñch ycixp, tim jadu'n nipaady nej jihuiy jäy tü'aa yaj'oyïy co rey ymïna'ñ yjada'ñ.

²⁸ ñch miich ajcxy yam nïmaayb co huïdijaty ajcxy töxyjäydjic yajpi'c'ajtpy, ca' ji ni tüg Dios y'ayucnajtzcapxïybi huïdibi jacnigi ymïjity ca'ydi Juan, je Bautista. Chi jada' je jac mutzpi huïdi

jiiby tzajpjoty yajpaatp ma Dios y'ane'my, jacmij je' ca'ydi Juan.

²⁹ Co ajcxy je mayjäy jadu'n midoy nañ jadu'n je yajcogüejtpidijc ajcxy huidi anajty nñibéjtcixy ma Juan, chi ajcxy minañ co Dios ytudägyity. ³⁰ E je fariseos ajcxy etz je escribas ajcxy huidi anajty ca' nñibéjtcixy ma Juan, ca' ajcxy mijpidacy huidi anajty Dios ytunamy mid je' ajcxy ycixpi. ³¹ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—¿Ti mid nyajquipxihuibich jadyaabi jäy huidi tzinayb ma jadachambi tiempo? ¿Huidi mid nya-jtügihuibich? ³² Jadu'n nej pi'ctijc huidi ajcxy iyiyb ma jäy yjuygixy ytoocixy. Mijhuan mijjihuygixy ymigügtijc: “Ti njayaxüxich flauta e ni ca' ti m'éjtcixy; ti nja'ihu ajcxy iy jotmaymidpi, e ca' ti myaaxcixy.” ³³ Chi Juan je Bautista ymiñ, e je' ca' anajty cay, ni ca' vino ügy, chi miich ajcxy minangixy co Juan ymid ca'oybi. ³⁴ Chi ich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nmiñich, chi caaybich uucpich, e miich ajcxy minangixy: “Ijxcix, cha tüg yëydijc janch cax janch vino uucp, huidi migüg'ajtpy yajcuéjtpidijc etz pocyjäydijc.” ³⁵ Je tiy'ajt ji je' ñiguëxigy ma je pinjaty nigapxp nimiydaacp tiy'ajt.

Jesús ma Simón je fariseojäy ytijc

³⁶ Chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy, co Jesús anajty mid ycayañ. Chi Jesús ytigiy ma je fariseojäy ytijc, chi ñay'ahuüy ma mesa. ³⁷ Chi jim anajty tüg töxyjäy huidibi anajty jibic tzinaayb jibic jugy'ajtp ma je jimbic cajp. Co je' nejhuüy jiiby Jesús ma fariseojäy ytijc ñäy ma mesa, chi mimiñ tüg quiig aceite huidibi ooy oy xuugy, chi midigiy

tigoty. ³⁸ Chi ypi guetz'ahuüy ma Jesús ytecy ymijc, e chi yajxooci Jesús ytecy mïid huinnï e yajpöt mïid ycöhuay, chi yajjaaxy je aceite huïdi ooy oy xuugy. ³⁹ Co jadu'n ijxy je fariseojäy, je' huïdibi anajty ti huoy Jesús, chi jot'ajti ymïnañ:

—Co ixyipy jada Jesús y'ocjëjity Dios ytiy'ajtmïidpi, y'ijxcajpy ixyipy pin jäy nejpy jäy yi töxyjäy huïdibi nïdoonip co yi' yjibictzinäy yjibicjugy'aty.

⁴⁰ Chi Jesús ymïnañ:

—Simón, cham ïch tüg ayuc nmïididyich huïdi nyajnimähuamy.

Chi je' y'adzooy:

—Yajnimaaгыich, Huïndzin.

⁴¹ Chi Jesús ymïnañ:

—Tüg comeñyjäy ymïid anajty metz jäy huïdi ti ñuucxy. Tüg jäy anuucxy mïgoox mïgo'px denario meeñ, e je jadügpi anuucxy huixchigui'px majc.

⁴² Com je' ajcxy ca' anajty mïidity ti mïid cuedip, chi je comeñyjäy huïnmecxy nimetz. Miich ocnïmaagyich, ¿je metzpi jäy huïdi nuucxy, huïdibi je' nigï chojpy?

⁴³ Chi Simón y'adzooy:

—Hue' n'a'ixïyich je tiibi huïnmecxy jac'anaxy.

Chi Jesús ymïnañ:

—Ti mdïygapxy.

⁴⁴ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäy, e nimay Simón:

—¿Nej m'ijxyp jadayaabi töxyjäyi? Co ndigïyich ma mdijc, ca' miich nï xymooyich co ndecy nbújibich. Jadayaabi töxyjäy ïch ndecy ti xypújip mïid yhuinnï, e ti xyméxyich ndecy mïid ycöhuay.

45 Ca' ñich miich ti xychüxcy. Jada töxyjäy jadu'n nej ti ytijc tigiy, xychücxtiyib ñich ndecy. 46 ñich miich ca' aceite mbidägy ma ñich ngohuajc. Jada töxyjäy ti xyajjaaxi ndecyich aceite huidi ooy oy xuugy. 47 Paady ñich miich nyajnimäy co jada töxyjäy huinmeecxi yi' ymaybocy, co tibi oyhuinma'ñ yajtuñ cixyjot huinijot. Pinjaty hueeni ypocy yajhuinmecxi, hueeni yi' chójcin yajniquëxigy.

48 Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ti miich mbocy yajhuinmecxtäy.

49 Pinjaty anajty ññaayb ma je mesa ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Pin jäy jada jada' co nañ yhuinmeecxiipy jäy ypocy?

50 Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Ti m'alma ñidzögy co ti xymibicyich. Nicx jotcujc.

8

Töxyjäydijc huidibi anajty Jesús pubejtp

1 Co jadu'n yajti, chi Jesús ñicxy ma tüg'óciy je mij cajp etz mutz cajp, capxhuäcxy je oybi ayuc maabi Dios y'ané'min. Je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy miid ñicxy. 2-3 Etz nañ ymüdnicx nijëjity töxyjäydijc huidi anajty Jesús ti yajtzögy huidi ca'oybi anajty ymiid etz jac tijaty pa'm. Hue' je' ajcxy anajty je María je töxyjäy huidi anajty xüjip Magdalena, je huidibi Jesús yajpidzimi huixtujc ca'oybi ma je'; etz Juana, je huidibi ñäy anajty xüjip Chuza, e je Chuza hue' je' je rey Herodes ytungmiidpi; etz Susana, etz jacjadyii ajcxy huidi

anajty ajcxy pubejt Jesús m̄id tijaty anajty ajcxy ym̄id.

Je niipi y'ijxpejt

⁴ Co mayjäy ooy ñayyöymujc ma Jesús yhuinduu huidi tzoon ma tüg tüg cajp, chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

⁵ —Cha tüg ayuc nyajnimähuaangixy. Jadu'n jäy tüg choñ niipi, ñicxy trigo t̄im huijpi. Co je trigo t̄im huijy, chi nijëjity ypajc oy ycäy m̄jtügujc, chi je jäy ajcxy yajhuägpejty, e huidi ca' yajhuägpejty, chi joon piihuigy. ⁶ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma tzaa ñicx. Co ymujxy chi je' yt̄ich, je' co anajty naax ca' yxoogity. ⁷ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma apyot, chi ymujxy quipxy m̄id apy'ung, chi y'ujtz'o'ctay. ⁸ Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma je naax oybi huinnätzcujc, chi ymujxy, chi yeectzooñ, yt̄im'ajty oyjaty, tüg trigo pajc m̄igo'px oyco'ity.

Co Jesús je miydägi yajmay chi yjact̄imcapxcoty, yminañ:

—P̄in midohuamb jada ayuc, huen midooy.

Nej yhuimbizimy je niipi y'ijxpejt

⁹ Chi je discipulos ajcxy y'amidooy:

—¿Nej jada jadu'mbi jihuimbit ayuc yhuimbizimy?

¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy jaydëbi mnejhuñhuipy huidi Dios ñigapxpy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycötújc̄in. Jacjadyiibi jäy jihuimbit'amy nyajnimayich, jaydëbi pinjaty huidi ijxp ca' ajcxy y'ixipy, etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy.

Jesús capxticxy je niipi y'ijxpejt

11 Jadu'n je jihuimbit ayuc yhuimbidzimy: Je trigo pajc Dios je' y'ayuc. 12 Je trigo pajc tüibi tügujc ycäy, je' je' jadu'n nej jäy huidi midoob Dios y'ayuc, chi mic'amy ñiminyii je ca'oybi, e piibidzimdäy je Dios y'ayuc ma yjot yhuinma'ñ, ca'ydi mibic etz ca'ydi y'alma yajnëdzögyii. 13 Je trigopajc huidi cähuï ma tzaajot, je' yi' ajcxy huidi je ayuc midoob, chi cöbicy jotcujc, chi je' ca' ytictztigïy, tzojccïxy y'ocmibicy, co agapxïyb paaty chi ixmajtznï. 14 Je trigo pajc huidi ti cähuï apy'agujc, je' je' ajcxy huidibi midoob, chi co ñicxni jäydigooyñi Dios y'ayuc mïd jotcujc'ajtïn tzinaayïn etz jugy'ajtïn etz comeeñ'ajtïn, e chi ca' Dios y'ayuc yhuïmy ma yjot yhuinma'ñ. 15 Je trigo pajc huidi cähuï ma oyñaax huinnätzcujc, je' ajcxy huidi oy etz tudägy yjot yhuinma'ñ mïdity. Chi je Dios y'ayuc midohuïmy, e oñdägy'amy Dios y'ayuc ymayïy ma yjot yhuinma'ñ.

Je lámpara ñi'ijxpejt

16 Co jäy ajcxy jïndicxi'ñ nöctzoy, chi ca' ajcxy cöjupy mïd tu'tz, nañ ca' huaad pidägy cïjx pätcïpy, hue' janchtiy pidaaccïxy ma jïndicxpejt, co pin ytigïy jëbi icy je jïn. 17 Ca' ni pin ayüch tunïpy e nicxy ycayajnejhuïy, ca' ni pin ti tunïpy ameech e nicxy ycaniquëxïgy. 18 Paady müch ajcxy midoogix yajxon co pin tijaty mïd, jacyajmöhüp yi'. Pin ti camïd, yajpïgïpy je' huidi anajty yjamïd.

Jesús ytaj etz je jugymigüg

19 Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy ñimiini, ca' ajcxy nimejch Jesús yajxon mïd mayjäy ycïxpi. 20 Chi Jesús yñimaayi:

—Cheeby mdaj etz m'uch ajcxy tıba'y, miich ajcxy xyjamıgapxam.

²¹ Chi Jesús ymınañ:

—Yı jäy ajcxy huıdibi Dios ayuc mıdoohıpy etz cuyduunıp, yı' ıch ndaj'ájtypıch etz n'uch'ájtypıch.

Jesús yajxemy je poj etz je nıı co anajty chachpıdıgy

²² Chi tög tecy yjajtı Jesús ytıgıy ma tög barco mııd ydiscıpuslos ajcxy, chi Jesús ymınañ:

—Tzoc jim'amy nıınaxy nájxim.

Chi ajcxy chooñ. ²³ Chi nııgujc anajty nııxcıxy co Jesús ymı'ögy. Chi tög mıc poj mıñ ma je mejy. Chi je barco nıı yajtıgyııy, janch yınjaty jahueenjaty ycaquııñ. ²⁴ Chi ajcxy Jesús nımıjhuägy, tıjyücxıy ajcxy nıımaaygıxy:

—ıHuındzin! ıHuındzin! Cham ajt n'ocquıınım.

Co Jesús oy ymäyhuijy, chi jııpcogapxıy je poj etz je mejy co anajty chachmııjjetzpety ma barco. Chi je poj yhuäcxıjptay, y'amoonday. ²⁵ Chi Jesús ymınañ:

—¿Ma miich ajcxy je mmıbııjcin?

Chi ajcxy yjanchchıgygoty janch yhuınmay ajcxy nııyñıımáayıgıxy mıñ xyıpy:

—Pın yëydıjc jada jada' co je poj etz nıı jııguexy, etz yajhuäcxıpy, etz ycapxycöbıgyıı.

Je Gadarajäy huıdibi anajty ca'oybi mııd

²⁶ Chi ajcxy ymejch ma je gadarenos naaxjot, huıdi huı'm jim'amy nıınaxy ma je Galilea mııjlaguunba'. ²⁷ Co Jesús nııbidzımy, chi jııpcobadıy tög yëydıjc huıdi anajty tı choñ ma je Gadara cajp. Je' anajty ymııd ca'oybi, tı anajty yjejcni maabi ypadyıı. Ca' je' anajty

huit yajtuñ, nañ ni ca' anajty chinäy ma ytiç, öcpijut anajty yajtzinähuiyb. ²⁸ Co je' ixpaty Jesús, chi yaaxqueecy, e ycoxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, ymīnañ janch mic:

—¿Ti iich miich co xyñimiiñich, Jesús, tügpajc mijpi Dios y'ung? Tun may'ajt ca' nijot xy-chachchaachtuñich.

²⁹ Jadu'n mīnañ com co anajty Jesús ixquexy je ca'oybi ma je jäy, ti anajty yjeçni ma je ca'oybi anajty tzach'ane'my je jäy. Coxoch anajty ymīgügtiç ymīd'adyii mīid cadena. Janch ypojty cadena, chi ca'oybi anajty yajnicxyii mijtiçiduum. ³⁰ Chi Jesús y'amidooy je locijäy:

—¿Ti miich mxii?

Chi je ca'oybi ymīnañ:

—Iich nxi Legión (hue' yhuimbīdzim y nimay).

Jadu'n mīnañ com nimay anajty ca'oybi ti ytiçiygixy ma je jäy. ³¹ Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca'ydi yquexyii ma ayoodactuuby. ³² Jim anajty tüg quepy idzim chachjīcxcixy ma je ujtzjot. Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy co huen yajtiçiyihuipy je' idzim. Chi Jesús ni'adzooy. ³³ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi ytiçiy ma je may'idzim. Huin'it je may'idzim ñayñajtzjibibiydaayi ajcxy ma tüg ahuoc, chi oy ajcxy ycādäy nijoty, chi y'ögtay.

³⁴ Chi je idzim cuend'ajtpi ajcxy co icy jadu'n nej ti yjadyii mīid ajcxy y'idzim, chi ajcxy yqueecy, oy nimiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac. ³⁵ Chi mayjäy ajcxy choñ oy ijxcixy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti jadyii, oyja'tcixy ma Jesús. Chi je mayjäy ajcxy paty je yēydiç, tiibi anajty ca'oybi

ñibidzimyii ycöbidzimyii, ñäy ma Jesús yhuinduu, huit mïd etz huijy quejy, chi ooy je jäy ajcxy chigüy. ³⁶ Chi pinjaty ajcxy iix mïd miydacy jadu'n nej yi' choocy, je jäy huidi anajty ca'oybi mïd. ³⁷ Huin'it tüg'óciy je mayjäy ma gadarenos naaxjot etz jadyii cajp huinduy agonbi, chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen jihuägy ma je' ajcxy, co anajty ooy chigüygixy. Chi Jesús ytigüyñi barcojoty yhuimbijtni. ³⁸ Chi je jäy tübi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii pijctzoy may'ajt co mïd'idan Jesús. Chi Jesús mïd capxycíjxy, nimay:

³⁹ —Nihuibit mdiç, etz nimiydäg jada mijpi tung huidibi Dios ti tuñ mïd miich ycixpi.

Chi je' ñicxy capxhuäcxy je tïy'ajt cajp cajp jadu'n nej anajty mijhuinma'ñ Jesús ti tuñ mïd je' ycixpi.

Je Jairo ñix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuitpa' nïdoni

⁴⁰ Jadu'n yjajti co Jesús yhuimbijty co chooñ Galilea, chi je jäy ajcxy cöbijcy Jesús janch agujc jotcujc, com nidüg'óciy anajty ooy jipp'íjxcixy. ⁴¹ Chi tüg yëydijc huidi anajty yxii Jairo huidibi anajty mijtungmïd ma judíojäy ñaymujctac ymiiñ ma Jesús, chi minucxtacy Jesús pijctzoy may'ajt co huen nicxy ma je' ytijc. ⁴² Jairo ymïd anajty tügpajc ñix, hue' anajty yjimijt majmetz, janch tim ögaanip anajty. Co Jesús ñicxy mïd je', chi janch mayjäy anajty chach'adijyii chach'agodiyii.

⁴³ Chi tüg töxyjäy huidi anajty yxii ybo', ca' anajty y'oc-huäcxijpni, mimajmetz jimijt anajty cujc jadu'n mi'ijtni. Ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzoydumbi ajcxy, etz ni pin anajty ycayajtzögyii.

44 Chi je töxyjäy nimijhuägy je Jesús, chi nïdoni yhuitpä. Janch mic mic je yxii ybo' oy yhuäcxipy.

45 Chi Jesús ymïnañ:

—¿Pïn xyñidoñ ich nhuit?

Chi ajcxy y'adzooy co ca' pïn. Chi Pedro etz tüg'óciy miid je' ymïnañ:

—Huindzin, jäy ti xy'adijïy ti xy'abodïy etz miich mïna'ñ: “¿Pïn ti xyñidoñich?”

46 Chi Jesús ymïnañ:

—Nidügti ti xyñidoñich. Nnejhuïybich co miid nmic'ájtich ti nyajtzögyich pïnjaty.

47 Co je töxyjäy jihuiïy co ca' coyüch yhui'ma'ñ, chi nimiiñ janch tziyuuyb. Chi yhuindacy ma Jesús yhuinduu, chi capxpïdzïmy mayjäy'agujc ti ycïxpi anajty co ti nïdooni Jesús yhuitpä', e co anajty mic'amy ti chögy. 48 Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy, ti mdzögy co ti xymïbicyich, nicx jotcujc.

49 Yam Jesús anajty ycapxpy, co ymiiñ tüg jäy huïdi anajty ti choon ma Jairo ytïjc; je Jairo ni-huindzin'ajtp anajty je judiojäy naymujctac, chi nïmaayï:

—Ti y'ögy miich mnïix, ca' mjac'amayïy nïgi yi Huindzin Jesús.

50 Co Jesús jadu'n mïdooy, chi ymïnañ:

—Ca' mdzïgïy, mïbïjcïch janchtiy, etz tzögïp yi mnïix.

51 Co Jesús ytïgïy ma je tïjc, chi ca' a'ixïy nicxy ytïgïy hueñypïñity miid je'. Jëyi Pedro, Jacobo, Juan etz je töxy'anäg ytaj yteedy ytïgïy miid Jesús. 52 Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy janch yaaxp,

janch ñé'mgixy mïd je töxy'anäg ycixpi. Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaaxcixy, ca' yi' ögity, maab yi'.

⁵³ Chi ñigoob ajcxy ñixiicy com ti anajty ne-jhuuygixy co ti y'ögni. ⁵⁴ Chi Jesús majch je töxy'anäg ma yci', chi mi gapxy mic, yminañ:

—Töxy'anäg pidig.

⁵⁵ Chi je' yjugypijcy, e mic'amy ypidigy. Chi Jesús yminañ co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy. ⁵⁶ Chi ytaj yteedy ajcxy ooy chigiiy yjihuiy. Chi Jesús ñimay co ca' huaad pinjaty mïdmïydägiipy jadu'n nej ti ytuñiyi yjadyii.

9

Jesús quejxy ayuccapxhuäcxp je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy

¹ Co Jesús yajyöymujctay je ni majmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi moy je mic'ajt jaydëbi yajtzögipy pa'mjäy, etz moy ajcxy nañ jadu'n cötújcïn co ajcxy ixquexipy je ca'oybi. ² Chi quejxy je' ajcxy ñicxy capxhuäcxixy jadu'n nej Dios y'ane'my, etz yajtzooccixy pa'mjäy. ³ Chi Jesús yminañ:

—Ca' ni ti tü'amgixpi mminíxcixy; ni mgaminícxip mdajc, ni mmorral, ni mgaagy, ni meñ, e ni mgaminíxcixipy ajcxy metz mhuit.

⁴ Huen tim huidi tijc ma anajty mdigiiygixy, jim ajcxy huí'mgixipy, e jim ajcxy nayyöyhuäcxiiyb.

⁵ Hueñyama'amyity ma ca' jäy xycöbiijccixy, co ajcxy mbidzimgixipy ma je' cajp mhuinnéjpcixipy mhuinjáaxcixipy je naaxjoc ma mdecy. Jada je'

tiy'ájtíp co Dios tzaachytunipy yi jadu'mbi jäy ajcxy.

⁶ Chi ajcxy ñayyöyhuäcxtaayi, ñicxy ajcxy cajp cajp capxhuäcxixy je oybi ayuc, etz yajtzoocixy pa'mjäy hueñytimma'ámyity.

Co Juan el Bautista y'ögy

⁷ Je rey Herodes co nejhuüy jadu'n nej Jesús anajty mijhuinma'ñ tuñ, chi ooy anajty tzachne-jhuñhua'ñ pín je' anajty. Com nijëjity jäy anajty yminaangixy co ti Juan jugypicy. ⁸ Chi jacnaagity yminaangixy co Elías ti ñayguëxigyii, e jacnaagity yminaangixy co tüg Dios y'ayucnajtzcaxiybi je' ti yjugypicy huidi jecy'ajty octzinaybi. ⁹ Chi Herodes yminañ:

—Ich yi' ni'ane'mdiy co huen ajcxy Juan yco-huajc yajminajci. ¿Pín jada jada' huidi ich nmidooybich co tzachnimiydaaccixy?

Herodes ooy anajty ja'ixa'ñ Jesús.

Jesús yajcay migoox mil jäy

¹⁰ Co je apóstoles ajcxy yhuimbijty, chi yajmüdmíydactay ajcxy Jesús tüg'óciy tiibi anajty túngixy. Chi ac jëyi ydiscípulos müd'ajty Jesús mijtigíduum huigon ma tüg cajp huidi yxii Betsaida. ¹¹ Co je mayjäy ajcxy nejhuüy, chi ajcxy panicxy Jesús. Chi Jesús je mayjäy cöbijctay etz yajmüdmíydacy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ané'min cötújcin müdity. Jesús nañ yajtzöcpy anajty huídijaty yajtzoyihuaam.

¹² Co oy chu'üyñi, chi ymijhuägy je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy ma Jesús, chi ajcxy nimay:

—Capxycijxni m̄id jadayaabi mayjāy ajcxy, jaydēbi ajcxy ñicxipy ma yi cajp huidi huinduy agon yajpaatpi, huen nicxy ixtaaygixy jättac etz jim ajcxy paadipy caayin uuc̄in. Com hue' jada it ma ñich ajt yam nyajpaatim mijtiḡiduum.

¹³ Chi Jesús ym̄inañ:

—Mooygix miich yi' ajcxy ycaayin y'uuc̄in.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jēyi ñich ajcxy nm̄ididyich mīgoox tzajcaagy e mejtz acx, nīgo co ca' ñich ajcxy njuy caayin uuc̄in m̄id jadayaab mayjāy.

¹⁴ Hue' anajty oy nim̄igoox mil je jāy. Chi Jesús nim̄ay je disc̄ipulos:

—Yaj'ixtaaccix ajcxy yi mayjāy.

¹⁵ Chi ajcxy jadu'n cuyduuñ, yaj'ixtactay ajcxy je mayjāy. ¹⁶ Chi Jesús con̄igy je mīgooxpi tzajcaagy, etz je metzpi acx, chi ypa't'ijxy tzajpc̄ixy conuucxy je tzajcaagy etz acx, huin'it tujc-huäcxy moy je' ydisc̄ipulos ajcxy, huen yajhuäcxixy ma t̄üg'óciy mayjāy. ¹⁷ Chi ajcxy ycay c̄uxyi, huin'it ajcxy yajmujcy je tzajcaagy yconaxy etz je acx yconaxy majmetz cach.

Pedro capxyp̄idz̄imy co Jesús yi' je' je Cristo

¹⁸ Chi jadu'n yjajt̄i co Jesús anajty ycapxtägy ahuingujc m̄id je' ydisc̄ipulos ajcxy, chi Jesús je' ajcxy y'amidoy:

—¿P̄in ñich jāy xytijy?

¹⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Nijēj̄ity jāy xytijy co miich je Juan je Bautista; nijēj̄ity ym̄inaangixy co miich je' Dios y'ayucnajtzcax̄īybi huidi jecy'ajty tz̄inay e ti yjugyp̄icy.

20 Chi Jesús ymīnañ:

—¿Miich ajcxy, pīn ñich miich ajcxy xytǵjǵixy?

Chi Pedro y'adzooy:

—Dios yCristo.

Jesús capxypidzimy co y'ōga'ñ

21 Chi Jesús pidacy ané'mīn etz cōtǵjǵin co ca' ajcxy ni pīn yajnimāhuip co yǵ' je' Cristo. 22 Chi Jesús ymīnañ:

—Ooy ycopǵcyity co ñich, je jāy huīdi tzoon tzajpjoty, canaag nax ayo'n nbáadibich, ca' xymǵjǵidāgibich je mǵjǵāydǵj, je teedy tungmǵdǵpǵ, etz je' ajcxy huīdi yaj'ixpǵcy Dios ñecy, e co n'ōgǵp njugypǵǵpǵyich codugǵg xǵ.

23 Chi Jesús nimay ajcxy nidǵg'óciy:

—Pen ji pīn xypanǵcxa'ñich, huen jāydgoydāy yci'm tzǵjǵin etz huen xypanǵcxyich jabom jabom, oy nej ytimyjadǵpy ytimy'ayoohuǵpy, tim nipaady nej jihuǵy ti cabǵy mgruudz jabom jabom etz pajamgǵich. 24 Huen pǵnjāy huīdibi ca' yega'ñ yǵ yjugy'ǵjtin ma yǵ o'cin mǵid ñich ycǵxpǵ, hue' je' yajtgoyamy yǵ yjugy'ǵjtin. E huen pǵnjāy huīdibi yegamy yjugy'ǵjtin ma yǵ o'cin mǵid ñich ycǵxpǵ hue' je' ypadamy yǵ jugy'ǵjtin. 25 ¿Ti tǵg jāy ypatpy, pen ti paady tǵg'óciy cohuit'ǵjtin comeeñ'ǵjtin ya naaxhuiñ e nayyajtgoyii, etz ca' y'alma ya-nǵdzǵgy? 26 Yǵ jāy ajcxy pǵnjaty xymǵdzǵydúnibich n'ayuc, ñich je' je jāy huīdi tzoon tzajpjoty, nañ nmǵdzǵyduñiybich je' ajcxy co anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ, mǵid ñich n'ané'mīn etz nmǵc'ajtich etz nDéedyich y'ane'm'ajt, etz ymǵc'ajt, etz mǵid je ángeles ajcxy ymǵc'ajt huīdibi huādǵ yjot yhuinma'ñ. 27 Janch ñich miich ajcxy nimāy co ji jāy

ma miich ajcxy huídibi ixipy Dios y'ané'min jayijp ca'ni anajty y'ögy.

Jesús yajtigach je ñinícx

²⁸ Chi mĩductujc xĩibi maabi anajty jada ayuc jadu'n capxy, Jesús huodzooñ Pedro, Juan etz Jacobo, chi mĩd'ajtpy jim ma tũg copjijp Dios mĩbijctzoob. ²⁹ Yam anajty Dios ooy mĩbijctzoy, co Jesús yhuiñyijp oytigach, e je yhuit yjajty janch poob janch adĩcxp. ³⁰ Chi metz jã y ñayguẽxĩci, mĩdgapxy mĩdmĩydãgy Jesús, Moisés je' anajty etz Elías. ³¹ Huĩdi ajcxy naygẽxĩci janch jũhuĩdityĩ anajty ajcxy je tĩcxĩn jájin mĩdity, nigapxcĩxy nimĩydaaccĩxy je o'cĩn huĩdi Jesús ypadamy jim Jerusalén. ³² Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty ajcxy chachmãhuani, chi ajcxy mĩ'õgtĩgooy. Co oy ymãyhuijĩxy, ijxy ajcxy Jesús y'adiĩcxĩn y'ajajĩn, etz nañ jadu'n ijxy ajcxy je nimetzpi jã y ajcxy huĩdi anajty Jesús mĩdmĩydãcpy. ³³ Jadu'n yjajty co yĩ jã y ajcxy puyõyduutni Jesús. Chi Pedro Jesús nimay:

—Huĩdzĩn, jotcujc iĩch ajt ya. Tzoc tugĩg tĩjc yaj'oyĩym, tũg miich mjẽdĩby, jadũg Moisés jẽdĩby, etz jadũg yĩ Elías jẽdĩby.

Pedro ca' anajty nejhuĩy ti ycapxpy. ³⁴ Yam ñĩgi anajty ycapxy co joc ñaaxcidacy huĩdi yajnĩdigoy je' ajcxy. Chi ajcxy ooy chĩgĩy co oy joc yajnĩdigoydáayĩgĩxy. ³⁵ Chi tũg ayuc yajmĩdooy ma je joc ymĩnañ:

—Iĩch jada n'ung'ajtpy, ooy ndzocyĩch njĩhuĩyĩch. Amĩdo'ijti miich ajcxy yĩ y'ayuc.

³⁶ Co je ayuc y'amoñ, chi ajcxy ijxy Jesús naydũg yhui'my, chi ajcxy nañ jadu'n amoñ. Huĩn'it xĩ ni

ca' ajcxy miydacy miid ni pin jadu'n nej anajty ti y'ijxcixy ti ymidoogixy.

Jesús yajtzögy tüg yeegy'anäg huídibi anajty ca'oybi miid

³⁷ Com jabom co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yminajcy ma je copjijp, chi ooy mayjäy chooñ oyjijpcobadiyii. ³⁸ Chi nidügti jäy ycapxy janch mic, yminañ:

—Huindzin tun may'ajt ix ñich n'ung, yi' ñich tügpajc n'ung'ajtpy. ³⁹ Huen mináajity ca'oybi ymachyii, chi timetiini yaaxquëgy yajyachyii yajquidyii, etz yajpidzimy oy yhuin'opy y'aa'opy e adzaach y'ixmachyii. ⁴⁰ Ti ñich may'ajt nbjctzooyich ma yi mdiscípulos ajcxy, co huen yajpidzimy je ca'oybi, per ca' yi' ajcxy ti mimadägy.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—¡Miich jäy ajcxy huídibi ca' mibijcp ca' ajcxy mmijpidäga'ñ yi tiy'ajt! ¿Naag xi ñich njac'idipy ma miich ajcxy nmimecxtújccixipy? Mimin m'ung ya.

⁴² Co anajty yhuingoñ, chi je ca'oybi yajcidaay je yeeg'anäg, chi ooy yajyatzcooti. Chi Jesús ix'ojoy je ca'oybi, e yajtzoocy je yeeg'anäg, chi yteedy yajc'idigiyñi. ⁴³ Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy ooy chigiy miid je mijhuinma'ñ huídi Dios ytuun.

Jesús capxpídzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

Jesús ydiscípulos ajcxy ooy jihuigixy huinmaaygixy co Jesús jadu'n yminañ:

⁴⁴ —Miich ajcxy yajxon mido'mbijccix jada ayuc. ñich je' je jäy huídi tzoon tzajpjoty, hue' nyajc'yega ñich ma pocyjäydijc ajcxy yci'am.

⁴⁵ Je' ydiscípulos ajcxy ni ca' anajty huinjihuuygixy, tzigiiyb anajty ajcxy, paady ca' ajcxy jaty nej yaj'amidóogixipy.

¿Pin je' nīgi jacmíjip?

⁴⁶ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ytigiiy huinmay'ahuidijtp, nejhuñhuaangixy pin je' jacmí'idam. ⁴⁷ Jesús nejhuñy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ huidi naysajmídmíydáacip ajcxy, chi tüg pi'c'anäg huijtzígy, ypidacy ma ymíjc. ⁴⁸ Chi Jesús ymíñañ:

—Pinjaty xycöbójcpich jadu'n nej jada pi'c'anäg xycöbocyich míid ích nxí ycixpi, ích yí' anajty tí xycöbocyich; je huídibi ích xycöbójcpich, cöbigiib je huídí tí xyquexyich ya naaxhuiñ. Yí' huídibi jacmútzip ma miich ajcxy, yí' je' jacmíjpi.

Pin ích ajt ca'p xymíjotma'tim, je' ajt xymíjnicxpejtim

⁴⁹ Chi Juan ymíñañ:

—Huindzin, tí ích ajcxy n'íjxcixy co tüg jäy tí yajpidzimy ca'oybi míid miich mxí miich mmí'ajt. Tí ích ajcxy yí' nyaj'ojyich com ca' yí' ích ajt xypahuídijtim.

⁵⁰ Chi Jesús ymíñañ:

—Ca' myaj'ójcixy yí'; pinjaty ca' xymídzip'ajtim, ích ajt yí' nmíid.

Jesús jipcogapxíy Jacobo etz Juan

⁵¹ Jadu'n yjajti co tiempo yhuingoni mína Jesús ñícxip tzajpjoty, chi yhuinma'ñ pidacy co nicxa'ñ jim Jerusalén. ⁵² Chi Jesús quejxy cogapxy jayjip jättac pijtzoobi. Chi je cogapxy'ajtpi ñícxxy ytigíy ma je samaritano jäy ajcxy ycajp, jättac pijtzoobi.

⁵³ Chi je' samaritano jäy ajcxy ca' yega'ñ jättac, com ñejhuüygixyp co Jesús etz ymigügtijc ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén. ⁵⁴ Co jadu'n Jesús ymigüg ajcxy nejhuüy co je samaritano jäy ca' jättac yega'ñ, chi Jacobo etz Juan nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej m'a'ixüyb ich ajcxy n'ocni'ane'mdüyich huen jin cäy huidibi tzomb tzajpjoty, jigix yi samaritano jäy ajcxy ycijxtähuipy jadu'n nej je profeta Elías ytuuñ jecy'ajty?

⁵⁵ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, ogy Jacobo etz Juan, nimay:

—Miich ajcxy ca' mnejhuüygixy ti jot ti huinma'ñ miich ajcxy müd. ⁵⁶ Ich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty, ca' ti nmíñich ya naaxhuiñ co jäy yjugy'ajt miñ nyajtigooyich, hue' jánchtiy ti nmiñich co jäy yjugy'ajt nyajtzóogibich.

Chi ajcxy ñicxni huingbi cajn jättacp.

Je pinjaty anajty Jesús panicxam

⁵⁷ Jadu'n yjati co anajty ñicxcixy ma tüg tü'aa, chi tüg jäy Jesús nimay:

—Huindzin, ich miich nbanicxaamy oy tim ma'amy miich mnicxy.

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huaax ymüd yi' ajcxy yjut, etz yi joon ajcxy ymüd ajcxy ype'ñ, ich je jäy huidi tsoon tzajpjoty ca' nmüdidyich ma nmähuibich ma nbócxibich.

⁵⁹ Chi Jesús nimay jadüg jäy:

—Pajamgich.

Chi je jäy y'adzooy:

—Huindzin, jayjpp ich ndeedy n'ocyajnaaxtigihuipy.

⁶⁰ Chi Jesús yminañ:

—Jëbi yajnaaxtig'ihuipy huidibi ca' xypanicxa'ñich. Nicx miich capxhuäcxí Dios y'ayuc y'ané'min.

⁶¹ Chi jadüg jäy yminañ:

—Huindzin, nbanicxamy yam. Tun may'ajt oc-najtmadziiygich nicxy n'ocmiidcapxycixyich nju-ugy nmigügich huidi jim ma ich ndijc.

⁶² Chi Jesús yminañ:

—Pinjaty yhuinma'ñ ti pidägy co Dios ytung tunaani, ca' huaad ixmach je tung, tim jadu'n ni-paady nejihuüy tüg jäy ti ytiy naaxjidziitzi miiid arado, e ca' huaad y'ijxhuimbity com co huindu-uum arado nicxihuipy.

10

Jesús quejxhuäcxy je nidug'i'pxmajcpi

¹ Huin'it co jada jadu'n ti ñaxy, chi je Huindzin Jesús huin'ijxy jatugi'pxmajc y'ixpijcpidiic, chi quejxiy cogapxy metz metz ma tüg tüg cajp majaty ñicxa'ñ. ² Chi Jesús nimay yi' ajcxy:

—Janch je cosecha ooy ti yhuindiiy, yi midumbi janchtiy hueeni. Chojcpi co nbijctzóohuim ma nHuindzin Dios co huen quexy ytumbidiic ma yi cosecha. ³ Nicxcix, ich miich ajcxy nguejpxy jadu'n nej cöbixy y'ung yhuidity pa'uc agujc.

⁴ Ca' mminicxcixy mbijty, ni mxäcxuumy, ni mgig, e ni pin ca' mgapxpócxcixipy tü'am. ⁵ Co ajcxy mdigihuipy huenyitititijcity, jayijp ajcxy minángixipy: “Ji jotcujc'ájtín ma jada tijc.” ⁶ Pen yung naxy je' ajcxy yajpaady, miich ajcxy je mgapxpooxin jotcujc'ajt myegipy ma je' ajcxy; pen ca' ajcxy yjadú'nity, naadigi'adip huidi anajty

ti mgápꝑꝑꝑꝑ. ⁷ Nañ hui'mgix ma je tꝑꝑꝑ, chi ajcxy mgayꝑꝑ m'ügꝑꝑ huiði je jäy anajty ajcxy xymooyb, com je tumbi paatꝑꝑ je' je ymuju'ñ. Ca' ajcxy mhuididꝑꝑ jayjꝑꝑ jaydꝑꝑ. ⁸ Huenytimeyhuidi cáꝑꝑꝑ ma anajty mdigꝑꝑꝑꝑꝑꝑ, pen je jäy ajcxy xycöbꝑꝑꝑ, caaygꝑꝑ uuccꝑꝑ huiði anajty jäy ajcxy xymooyb. ⁹ Yajtzóocꝑꝑ yuujäy pa'mjäy huidijaty jim ma je' ajcxy yajpaady, etz yajniimaaygꝑꝑ: “Je Dios y'ané'min huingóniñ yí' ma miich ajcxy.” ¹⁰⁻¹¹ Huenytimeyhuidicáꝑꝑꝑ ma anajty mdigꝑꝑꝑꝑꝑꝑ, e ca' anajty jäy xycöbꝑꝑꝑꝑꝑꝑ, co ajcxy mdzanaanꝑꝑ, niimaaygꝑꝑ: “Yí mgajp naaxjoc huiði ti ypety ma ïich ndecy nhuinnebáamyich, yí' je' iꝑꝑꝑꝑ co Dios ajcxy xychaachtunꝑꝑꝑ. Chi nejhuꝑꝑꝑꝑꝑꝑ miich ajcxy jada co je Dios y'ané'min ti ymihuingoni.” ¹² ïich miich ajcxy nimayb co huin'it xꝑꝑ co anajty yajhuaad'aty, Dios nꝑꝑꝑ tzaachtunaangꝑꝑꝑ je jäy huiði ajcxy ca' miich ajcxy xycöbꝑꝑꝑꝑ, ca'ydi Sodoma cajꝑꝑꝑ.

Je cajp huidijaty ca'p ycapxymꝑꝑ

¹³ Chi Jesús yjacmínañ:

—¡Miich ayoob ajcxy Corozín jäy! ¡Miich ayoob ajcxy Betsaida jäy! Co jim ma je Tiro cajp etz Sidón cajp caytuni cayjajti je Dios ymiꝑꝑꝑꝑ huiði ti ytunyii ti yjadyii ma miich ajcxy, jécyꝑꝑ iꝑꝑꝑꝑ ajcxy yjothuimbijtni, etz ti yajniquëxꝑꝑꝑꝑ iꝑꝑꝑꝑ mꝑꝑꝑ je yhuít ïñaaygꝑꝑꝑ saci nꝑꝑꝑ nꝑꝑꝑꝑꝑꝑ iꝑꝑꝑꝑꝑꝑ (je' je tꝑꝑ'ajt co ooy ytajcꝑꝑꝑ ymaygꝑꝑꝑ mꝑꝑꝑ yꝑꝑꝑ yꝑꝑꝑ). ¹⁴ Janch jadu'n yjadꝑꝑꝑ co anajty Dios ya-jnigöduꝑꝑꝑ, nꝑꝑꝑ o'ctꝑꝑꝑ miich ajcxy ayo'n mbaadꝑꝑꝑ ca'ydi jadu'n nej Tiro jäy etz Sidón jäy. ¹⁵ E miich ajcxy Capernaum jäy ajcxy, ꝑꝑ nej mmiinaangꝑꝑꝑ

mjätcixipy tzajpjoty? Hue' m'idaaccixyp miich ajcxy ma yi ayoodactuuby.

16 Je jäy ajcxy huidi miich ajcxy m'ayuc xymidoohuip, nañ xymidoohuib yi' ajcxy ñich n'ayuc. Je jäy ajcxy huidibi miich ajcxy ca' xy'ixa'ñ, nañ ca' je' ajcxy xy'ixa'ñich; e pinjaty ca' xy'ixa'ñich, nañ ni ca' yi' ixaangixy je Dios je huidi ti xyquexyich ya naaxhuiñ.

Chi ajcxy je nidugi'pxmajcpi yhuimbjtcixni

17 Chi je nidugi'pxmajcpi huidi Jesús yquejx ayuccapxhuäcxpi yhuimbijttay ajcxy janch jotcujc, ymïnaangixy:

—Ixti je ca'oybi ti ñich ajcxy xycapxycöbïjccixy mïd miich mxï.

18 Chi Jesús ymïnañ:

—Ti n'ixyich nej je ca'oybi yhuindzin ti ycäy, jadu'n nej jihuïy ti ycäy ti ycödigïy tzajpcïxy, jadu'n nej tüg huizuc. 19 ñich miich ajcxy mic'ájtin ti nmooygixy, jaydëbi ca'oybi ca' xymïmadáaccixipy, tim jadu'n nipaady nej jihuïy tza'ñ etz ca'ty myajhuäcpéjtcixy e ca' nej mjájtixy. 20 Nïgi miich ajcxy jotcujc'ájtix co ajcxy mxï y'íjtcixy cojay jilby tzajpjoty, ca'ydi co ajcxy ca'oybi xycapxymidoogixy.

Chi ooy Jesús yjotcugiy

21 Huin'it Jesús yjotcugïy mïd je Dios yjihuï'ñ ymic'ajt, ymïnañ:

—Nyajnajxypich Dioscojuyip ma miich, Dios Teedy, tzajpjotypi Huindzin etz je naaxhuiñybi Huindzin, co ti myüch jada mijhuinma'ñ ma yi cohuinma'ñ jäydïjc, etz ti myajnejhuïy je jäy huidi

ca' y'ixpícyity. Dios Teedy, jadu'n miich ti mduñ com jadu'n miich ti mjäygidacy.

²² Ndéedyich ti xyajcídigiydäyich tüg'óciy tijaty mi'c'ajt oy'ajt. Ni pín ca' ijxcajp pín je' Dios y'ung'ajtpy, jëyi nDéedyich tüg'pajci pín xy'ijxcajpich. Ni pín ca' ijxcapy pín je' nDéedy'ájtypich, jëyi je Dios ung tüg'pajci huidi ijxcajp, etz jacjadyii ma je ung yajniguëxiga'ñ.

²³ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty yi' ydiscípulos ajcxy, ahuingujc ajcxy nimay:

—Jotcuyc ajcxy je jäy ajcxy huidi ijxcixp jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy. ²⁴ Hich miich ajcxy nimayb co ooy may Dios y'ayucnajtzcapxiiyb etz rey ajcxy ja'ixa'ñ huidibi miich ajcxy m'ijxpy, e ni ca' ajcxy icy; etz jamidoo'ida'ñ huidi miich ajcxy midooyb, e ni ca' ajcxy midooy.

Ijxpejt ma tüg samaritano oyyäybi

²⁵ Chi tüg jäy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy ytinaay'ahuüy jot'ixy huinma'ñ'ixy Jesús, chi y'amidooy:

—Huindzin, ¿ti huaad ndunipich co iich jugy'ajtin huinixiibi nbáadibich?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Ti jaybétyip ma yi Dios ñecy? ¿Nej mhuinjihuüy co mnecycapxy?

²⁷ Chi je ley huindzin y'adzooy:

—Mdzogipy mjihuüipy mHuindzin Dios miid tüg'óciy m'aa mjot, miid tüg'óciy m'alma, miid tüg'óciy mmijaa, etz miid tüg'óciy mjot mhuinma'ñ, e mdzogipy yi mijün midijc jadu'n nej miich ci'm naychogyii.

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ooy yajxon m'adzooy. Tun yi', e mdzinähuiip huinixii.

²⁹ E je' nañ jadu'n tim tiy ñejhuühua'ñ, nimay Jesús:

—¿Pin ich nmidijc'ajtpy?

³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy choñ jim Jerusalén ycidägy anajty jim Jericó, chi oy meetzpi minaybadyii. Chi ajcxy tüg'óciy yhuit e tijaty yi' anajty ymüd pijctaayi. Chi ajcxy ooy huinhuojpy jiphuojpy huingojxy jipcojxy, chi ajcxy ixmach jahueengi ögy, chi ajcxy ñicxni. ³¹ Tüg judío teedy yminagiiy ma je jimbì tü'aa. Co y'ijxy je tzaachijäy, chi jüyöyñajxy. ³² Nañ jadu'n yminagiiy ma je jimbì tü'aa tüg levita jäy huidi tuumb ma Dios ytijc, co jim yjaty mihuingon je tzaachijäy, co oy ixy, nañ chi jüyöyñajxy (ca' pa'ayooy). ³³ Chi tüg samaritano jäy anajty jim naxiy, co mihuingoñ je tzaachijäy, co oy ixy, huin'it ooy pa'ayogooty je tzaachijäy. ³⁴ Chi je' nimijhuägy, chi puji e xojtzi je chaach'au, nañ tzoiiyi chaach'au müid aceite etz vino. Chi yaj'iyujcpety, e yajnicxy jim ma yjättac, e jim cuend'ajty. ³⁵ Com jabom co anajty ñicxaani, chi yajpidzimy mejtz denario meen, moy je codijc nimay: “Cuend'at jadyaabi tzaachijäy, jadu'n nej anajty mjacmeeñyajtuñ, co ich anajty nhuim-bityich huin'it nmigüedipy.” ³⁶ ¿Ma je nidugigpi jäy pin je oybi ti tuñ müid je jäy huidi anajty je meetzpi ti ymeechyii ti yajtzaachiyii?

³⁷ Chi je jäy huidi Dios ñecy yaj'ixpijcp Jesús y'adzooy:

—Je huidi ti yajtuñ je pa'ayo'ñ.

Chi Jesús ymínañ:

—Nícx miich, e tun nañ jadu'n pa'ayo'n.

Jesús yajpaady ma Marta etz María ytiç

³⁸ Chi jadu'n yjajty co Jesús anajty ytüyöy, chi ytiçiiy ma tüg mutz cajp. Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty yxii Marta, yi' yajjättaci ma ytiç.

³⁹ Je Marta ymíid anajty tüg y'uch töxyjäybi huidi anajty yxii María, chi je' y'ixtacy ma Jesús ymíç, amidoo'ijti je' y'ayuc. ⁴⁰ Chi je Marta ooy anajty jim chachjottigoy tuñ anajty tigatii ma ytiç, chi nimíjhua'cy je Jesús nimay:

—Huindzin, ¿ca' nej mnayjihuiyijii co iich naydüg yam tzach nayyajtuñiyijichí? Nima' yi María co huen xypubétyich.

⁴¹ Chi Jesús ymínañ:

—Marta, Marta, yi maytung miich mdzachmíjottigooyb. ⁴² Tügpajc ji, huídibi ooy ycopícyip. Yi María ti yi' huiñ'ixy je oybi huidi ni pin ca' ypiçiiyb.

11

Jesús yaj'ixpiç nej jébi mibíjctzoohuim Dios

¹ Jadu'n yjajti co Jesús anajty Dios mibíjctzoy ma tüg it lugar, co yajmay, chi tüg discípulo ñimaayi:

—Huindzin, yajni'ixiiygíç ajcxy tzajcapxy-capxi, jadu'n nej Juan yajni'ixiiy yi' ydiscípulos ajcxy.

² Chi Jesús ymínañ:

—Co ajcxy Dios mmibíjctzohuipy, jadu'n mináangixipy:

Dios Teedy, miich huidi tzajpjoty tzinaayb, huindziçy miich mxii y'ity. Huen miñ

ya miich yi m'ané'min. Huen mdzójcïn yajcuyduñ ma je jäy yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jüby tzajpjoty.

³ Mooygich ajcxy ngaayin n'uucïn jabom jabom.

⁴ Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huídibi ñich ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej ñich ajcxy nmeecxyich huídibi ajcxy xymidundigooybich. Ca' m'a'ixiy co ñich ajcxy huinma'ñ tigoyipich. Yajnihuaatzcich ajcxy ma yi jibicpi.

⁵ Chi Jesús yjacmínañ:

—Pínjaty ji ma miich ajcxy huídi tüg ymígüg mïd, co ninícxipy mijcoodz e mnimáhuipy: “Mígüg, tun may'ajt yajpijctzoogich tugüg mdzajcaagy. ⁶ Tüg ñich nmígüg ti xyñimiñich huídi tüyöyp, etz ca' nmídidyich ti nmöhuibich.”

⁷ Chi je jäy y'adzooy jüby tigoty, ymínañ: “Ca' xy'amayiyich. Ti ñich ndijc n'agíyñi, etz n'ungich yam nmídidich cijx'am; ca' njatyich nej nbídigibich etz nmöhuipy huídi mbijctzooyb.” ⁸ ñich miich nimaayb, oy ca' tzojc nipídiga'ñ ymöhuamy huídi pijctzou co mígüg'adyii, hue' ymöhuamy jaydëbi ca'ydi yjac'amayiyii, chi yegipy tüg'óciy huídi yajmayajtpy. ⁹ ñich miich ajcxy nimaayb: Pijctzóogix, e myajmöhuipy ajcxy. Ixtaaygix, e mbaadipy ajcxy; cogapxíygix, ahuádzip ajcxy mdijc'aguu. ¹⁰ Tüg'óciy je' pín pijctzoob tijaty ma Dios, cidígihuib; pín y'ixtaayb, ypaadipy; pín cogapxíyb, yaj'ahuatzib ytijc'aguu.

¹¹ ¿Pín ungdeedy ji ma miich ajcxy pen y'ung ypijctzoob tzajcaagy, nej mmöhuipy tüg tzaaji? ¿E pín ypijctzooyb acx, nej jëbi mmöhuipy tüg tza'ñi?

12 ¿Pen ypijctzoyb tzeydüty, nej jëbi mmöhuipy ca'ty? 13 Pen miich jibicjäy ajcxy mnejhuüyb nej oybi m'ung móoygixipy, ¿nej ca' mdiy yjánchity co mDios Teedy tzajpjotypi xymóoygixipy je Espiritu Santo, pen miich ajcxy mmibijctzohuipy?

Yajñibjccixy Jesús co mñidity mujcu' ymic'ajt

14 Chi Jesús anajty yajpidzimy tüg ca'oybi ma tüg jäy huidi anajty uumip. Jadu'n yajty co je ca'oybi ypidzimy, chi je uum ycapxigy. Chi je mayjäy ooy jihuüy huinmay. 15 Nijëjity jäy ymínaangixy:

—Jesús mñihuínma'ñ ytumyb mñid je Beelzebú ymic'ajt, je ca'oybi yhuindzin, paady ca'oybi yajpidzimdäy.

16 Jacjaydiibi jäy ajcxy co jot'ixaangixy huínma'ñ'ixaangixy Jesús, pijctzooy ajcxy Dios tüg ymñihuínma'ñ. 17 Co Jesús nejhuüy nej je' ajcxy jot'adyii huínma'ñ'adyii, chi nimay:

—Co tüg gobierno ñaybjc-huäcxyii, chi ñaychiptúnigixy miñ xyipy; ñayyajcixigixy ñayyajtigóoyigixy; co tüg quëx jäy ñaybjc-huäcxyii, nañ jadu'n je' ñayyajcixigixy ñayyajtigóoyigixy.

18 Pen je mujcu' ajcxy ñaybjc-huäcxip, ¿nej jada je mujcu' y'ané'min yjac'idipy? Miich ajcxy minamb co ñch mñid ndúñich je Beelzebú ymic'ajt co ñch ca'oybi nyajpidzimy. 19 Pen jadu'n yi', ¿pin je mic'ajt mooyb huidi miich ajcxy xypahuídjtp co yajpidzimy je ca'oybi? Paady yi' ajcxy ci'm yajniquëxícp co miich ajcxy mduñdigooygixy mgapxtigooygixy. 20 Pen ñch mñid Dios y'ané'min nyajpidzimyich ca'oybi, janch jada co Dios y'ané'min ti yjaty ma miich ajcxy.

21 Co tüg micjäybi mïdity maydujt, e ñaycuend'adyii yajxon, ca' je' ytigoyipy tijaty ymïd. 22 Co yjäty jadüg jäy jacmicpi ca'ydi je', chi ymïmadägyii, e ypijctäyii tüg'ócüy ytujt huïdi anajty ooy jot'amij'adyii, e yajhuäcxipy tijaty anajty ymïd.

23 Pinjaty ca' xymijnicxpétyich, nmïdzipich yi'. Pinjaty ca' ytuñ mïd ñich co jäy nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' je' ajcxy jäy yajhuinma'ñyidigooyb.

Je ca'oybi co jadüg'oc yhuimbijty

24 Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi je' ñicxy jim títznaax ijxtägy co yocxa'ñ. Co ca' paty yocxtac, huin'it ymïna'ñ: “Huimbidaambich ma je jäy yjot yhuinma'ñ ma ñich ti n'octzombi.” 25 Co je ca'oybi yja'ty ma anajty ti chinäy, chi paady je jäy yhuinma'ñ janch yhuädzity janch ooy jadu'n nej tüg tijc huïdi janch huädz pedigity. 26 Chi je ca'oybi ñicxy, e mïd miñ jahuixtujc ca'oybi jacjibicpi ca'ydi je'; chi ajcxy ytigüy ma je jäy yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jiiiby; huin'it je jäy jac'octiy oy yjajtni ca'ydi jadu'n nej anajty jayijp'aty.

Huïdi ajcxy janch jotcúcip

27 Co Jesús jadu'n anajty ymïna'ñ, chi tüg töxyjäy mayjäy agujc mic ymïna'ñ:

—Jotcujc je töxyjäy huïdi ti xyajpi'c'aty etz huïdi xyajyeegy.

28 Chi Jesús ymïna'ñ:

—Je' jacjotcujc pinjaty Dios y'ayuc mïdoohuip etz cuyduunip.

Jibicjäydic pijctzoogixy tüg tiy'ajt mijhuinma'ñyibi

29 Co je mayjäy ajcxy jübigiïy, chi Jesús ymïnandacy:

—Jadachambi jäy ooy ajcxy yjibicjäyity, ypïjctzooyb ajcxy mijhuinma'ñ ijxpejt. Ni camina Dios ajcxy ycamöhuïyb ijxpejt, jëyi tügpajc Jonás y'ijxpejt yajmöhuip. ³⁰ Com jadu'n nej je Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy ma je Nínive jäy, nañ jadu'n ïch, je jäy huïdi tzoön tzajpjoty, nyegaamyich ijxpejt jadachambi tiempo mïd jäy ycixpi. ³¹ Je töxyjäy reina huïdi tzinay jecy'ajty ma madzäcruudz ypidzimy, yi' je' xidähuaam jadachambi tiempo jäy co anajty Dios tïyduna'ñ mayjäy, etz yajpocycähuiïpy ajcxy. Ixti ma naaxhuiñybi ycogixïy jim je reina chooñ co anajty amïdo'idani je rey Salomón ycapxy y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmïdpi jacniïgi ymïjity ca'ydi Salomón anajty. ³² Co anajty Dios tïyduna'ñ yi may naaxhuiñyjäy, chi je jäy ajcxy huïdibi anajty cogajpïp jim Nínive pidïgaangixy etz yajpocycähuaangixy jadachambi naaxhuiñyjäy. Com je Nínive jäy jothuimbijt je' ajcxy co Jonás Dios y'ayucnajtzcaxïyï. Ji jadachambi tüg Dios y'ayucnajtzcaxïybi jacniïgi ymïjity ca'ydi jadu'n nej anajty je Jonás.

Je tïy'ajt huïdibi nipaady nej lámpara ma ajt nninïcx

³³ Ni pïn ca' yüch je jïin huïdi ti nögpity, ni ca' pidägy jïiby cajón pa'tci'py, jëyi janchtiy pidägy je jïin ma jïindicxpejt, jaydëbi co pinjaty ytigihuiïpy tigoty, codicxiïb je jïin. ³⁴ Je jïin ma miich ajcxy mninïcx je' yi' miich ajcxy mhuiin. Pen oy miich ajcxy mhuiin, nañ jadu'n tüg'ócïy miich ajcxy

mninïcx ymïid yï' tïicxin. Pen ca' y'óyity mhuiin, nañ jadu'n ajcxy yï mninïcx yajpaty agootztuum. ³⁵ Cuend'ájtciix yï tiy'ajt huïdi miich ajcxy mïid, ca' mgoyützcixy, com co jadu'n nicxy y'ahuimbity nej cootzpi. ³⁶ Pen miich mdiy'ajt codïicxy y'ity mïid Dios ytiy'ajt, tüg'óciy quëxïgtähua'ñ janch huädz.

Jesús ca'p jäygidaci je fariseos etz je escribas ajcxy yhuinma'ñ

³⁷ Co Jesús ycapxtay, chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy huen nicxy mïid cayii. Co Jesús ytijctigïy, chi y'ixtacy ma je caybejt. ³⁸ Co je fariseojäy ijxy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi ooy huinmay nej co Jesús ca' ñayyajpocyhuächyï mïid ni jayïjpnï ma anajty ca'ni ycaayñi. ³⁹ Chi je Huindzin Jesús ymïnañ:

—Miich ajcxy fariseojäy, ooy mnaybïdaaccixy tudägyjäy ma jäy ajcxy yhuinduu e ca' yjánchezy; chi jada' ma mjot mhuiinma'ñ miich ajcxy ooy m'adzocy, etz mïid ajcxy jibic-huinma'ñ; tim jadu'n nipaady nej myajhuäch ajcxy yï tasi ninïcx, yï texyñinïcx e chi ajcxy yajhuí'ngixy jibicpi je tasijoty je texyjoty. ⁴⁰ ¡Miich ajcxy ca' Dios y'ayuc huinjihuïybi! ¿Ca' mnejhuïygyxy co yï pin ti texyñinïcx yajcojy nañ ti yajcojy texyjot? ⁴¹ Tun miich ajcxy oyjäy'ájtïn, huin'it janchtiy anajty ajcxy mhuädzity ma mjot mhuiinma'ñ.

⁴² ¡Ay miich ayoobi ajcxy fariseojäy! Com mbïdaaccixy abicy tüg picy je majcpi mïid yï Dios ycixpi ixti yï tzajnimang, yï ruda, etz tüg'óciy aay ujtz. Chi jada' ca' mduñ je oyjäy'ájtïn etz tiy'ájtïn jadu'n nej Dios tzocy. Hue' je' oy mduñ co tijaty abicy mbïdägy mïid Dios ycixpi, nañ jadu'n copicy oyjäy'ájtïn mdunïpy etz Dios ytiy'ajt mguydunïpy.

43 ¡Ay miich ayoobi fariseojäy ajcxy! Co ooy m'adzójccixy je iñaybejt huidi cöduum ma naymujctac, etz ooy m'adzójccixy co huen jäy ajcxy xycapx-pooxcixy oy huindziğiıy mayjäy agujc.

44 ¡Ay miich ayoobi ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios yleıy etz miich fariseojäy ajcxy! Oy mjanaybidáciğixy oıyjäy e ca' yjáncıty, ca' mguydungixy Dios ytıy'ajt, jadu'n nipaady miich ajcxy nej öcpıı jut huidi ca' yquëxıgy, chi jäy yöy nıgıx, com co ca' ñıguëxıgy.

45 Chi tüg jäy huıdibi yaj'ixpijcp Dios y'ayuc ymınañ:

—Huındzın, co jadu'n miich mına'ñ, nañ jadu'n iıch ajcxy ooy jıbic nayjıhuııyıgıxy.

46 Chi Jesús ymınañ:

—¡Ay ayoob miich ajcxy Dios y'ayuc huındzın! Miich ajcxy mgójcixyp canaag costumbre huıdi je jäy ajcxy ca' mımadäga'ñ, e ca' ajcxy mba'ayoogıxy, tım jadu'n nipaady nej jıhuııy tüg tzımy tı mmooygıxy jemxypı huıdi ca' je jäy ajcxy mımadäga'ñ, e miich ajcxy ni ca' mgıhuäx jëda'ajty mgayajpadaangıxy je tzımy.

47 ¡Ay miich ayoob ajcxy! com myajcojıxy je ögpıı jut ma je Dios ayucnajtzcapxııybi naaxtıgıy, je huıdi m'ap mdeedy ajcxy yaj'o'c. 48 Jadu'n yajhuınjıhuııy nej jıhuııy miich ajcxy ooy mjäyğıdägy jadu'n nej ajcxy m'ap mdeedy ytundıgoy. Janch yı' ajcxy yaj'ögy Dios y'ayucnajtzcapxııybi, e miich ajcxy myajcoj je öcpıı jut ma ajcxy je' ñaaxtıgııy.

49 Paady yı Dios jadu'n huınmay, e mınañ: Nyajııguexıpyıch miich ajcxy profetas etz y'ayuccapxhuäcxpı, e miich ajcxy myaj'ögıp

nijëjity, etz jacnaagity mbahuidijttáccixipy. ⁵⁰ Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je ypocy huidi y'ap yteedy ajcxy ytuñ, com maabi naaxhuiñ chondägy, yi' ajcxy yaj'ögy Dios ytiy'ajtmüidpi. ⁵¹ Janch nimaaybich miich ajcxy co Dios yajcomidohuipy jadachambi tiempo jäy ajcxy je y'ap yteedy ypocy co ajcxy yaj'o'cy Dios ytiy'ajtmüidpi chondägy ma Abel, ixti Zacarías huidi jäy yaj'o'c ma Dios ytiyc tiba'guc.

⁵² ¡Ay miich ayoob ajcxy Dios y'ayuc huindzin! Ca' miich ajcxy m'ixpiga'ñ Dios ytiy'ajt, nañ ca' mdzocy co yi jäy ajcxy ixpigipy; tim jadu'n nipaady nejjihuïy ti mbicy je tiyc ahuaast e ca' miich ajcxy mdigihua'ñ, e ni mgatzojccixy co huingbi nicxy ytigiy.

⁵³ Co Jesús anajty jadayaab ayuc yaj'nimaaygixy, chi je Dios y'ayuc huindzin etz yi fariseojäy ajcxy jotmätcooty chi yaj'amidogoty ajcxy may ayuc.

⁵⁴ Ñayñimáayigixy miñ xyipy co huen amido'ijt Jesús y'ayuc, jigix jëb páatcixipy huidi jëb müid xigixipy.

12

Jesús yaj'ixpicy co ca' huaad pinjaty naybidaaci oyjäy pen ca' yjánchity

¹ Chi je mayjäy ooy nimujcy Jesús, janch jadu'n ñay'adijiy ñay'agodíyigixy, chi Jesús nimaydacy je' ydiscípulos jayijp:

—Nigüendi müid yi fariseojäy ajcxy nej ajcxy yjäyyaj'ixpijccixy. Yajxon yi' ajcxy ycapxy ymiydägy, chi ca' cuydungixy. ² Ca' ji ti huidi ijtp ayüch nicxy ycayajnejhuïy, nañ ni ca' ji ti huidi

ijtp ameech nicxy ycaniguëxïgy. ³ Huen huïdi ayuc miich ajcxy ameech mgapxy, yajnejhuïhuip yï'. Huen huïdibi ayuc huïdi ti mnayyajnimáayigïxy ameech jii by tigoty, mic yajcapxhuäcxip tijc nïgïxy.

Pïn jëbi huaad ndzigïyïm

⁴ Chi Jesús yjacmïnañ:

—Miich ajcxy nmïgügtijc, ïch miich ajcxy nïmaayb co ca' mdzigïyigïxy yï jäy ajcxy huïdibi ninïcx yaj'o'cp, com ca' jac ni ti ajcxy tunïpy. ⁵ ïch miich ajcxy nyajni'ixïhuipy pïn huaad jëbi mdzigïyigïxy. Yï' janch mdzigïyigïxy yï Dios huïdibi jugy'ajt pijcp, e huin'it mïd je' ymic'ajt jëbi quexïpy m'alma ma je mij jïin. Yï' janch mdzigïyigïxy yï'.

⁶ ¿Nej ca' jäy ajcxy ytoogyii mïgoox joon mïd metz pi'cmeen? Dios ni tüg yï' ajcxy ca' jäy digooyity. ⁷ Ixti mgöhuay ajcxy ac michoy Dios mïdity. Ca' mdzigïyigïxy, jactzou nïgi miich ajcxy ma Dios ca'ydi pi'cjoon ajcxy.

Je pïn jaty ca'p midzöyduñyï Jesús mayjäyjoty

⁸ ïch miich ajcxy nïmaayb co pïn jaty ma miich ajcxy huïdi capxpïdzïmp mayjäyjoty co xymïbïcyïch xymïjpidägyïch, ïch, je jäy huïdi tzoon tzajpjoty, ngapxpïdzïmïpyïch co ti ngöbïcyïch jadu'mbï jäy ma Dios y'áñeles ajcxy yhuïnduu. ⁹ Pïn jaty ca' xycöbïcyïch mayjäy'agujc, nañ jadu'n ïch yï' ca' ngöbïgïpyïch jii by ma Dios y'áñeles ajcxy yhuïnduu.

¹⁰ Tüg'óciy jäy huïdi jadu'n ïch, je jäy huïdi tzoon tzajpjoty, xyñïgapxp xyñï'ojïyibïch Dios huïnmecxïb. Chi jada' pïn jaty nïgapxp ni'ojïyib je'

Dios yjihu'i'ñ (je Espiritu Santo), yi' janchtiy Dios ca' yhuinmecx#yb.

¹¹ Co mmidzip ajcxy xyajni'cxip ma naymujctac, ma codungdijc, etz tungm#dipi yhuinduu, ca' mdájip mmáyip nej m'adzóogixipy, e ca' mhuinmayipy nej ajcxy m'adzohuipy. ¹² Com je Dios yjihu'i'ñ huin'ítiy ajcxy xyajni'ix#huip nej huaad m'adzoogixy.

Naygüend'ajtigixy ca'p adzojccixy comeeñ' adii

¹³ Chi nidügti je mayjäy yminañ:

—Huindzin, nima' n'ajchich co huen yajhuäcxy m#id #ch huidi ndaj ndeedyich #idungiy.

¹⁴ Chi Jesús yminañ:

—Yëydijc, ca' #ch ni pin ti xypidägyich ane'mbi ma miich ajcxy etz yajhuäcxpi.

¹⁵ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Ijxcix naygüend'ajtigix, ca' m'adzojccixy comeeñ'adii, com je m'alma yjugy'ajtin ca' je' n#dzocin'adyii hu#dijaty miich ajcxy m#id.

¹⁶ Chi ajcxy yajnimay t#g ayuc, yminañ:

—Jim anajty t#g comeeñyjäy hu#dibi anajty ooy mij ypidägy yajpidigy. ¹⁷ Je comeeñyjäy anajty ooy ci'm huinmay ma yjot yhuinma'ñ,

yminañ: “¿Ti n'octunipich com ca' nm#ididyich ma nyajni'idägibich yi t#ibi y'ity?” ¹⁸ Chi yminañ jotjoty huinma'ñyoty: “Nyajpidicnibich ndzëx, e ngójibich jacm#ipi, chi t#g'óciy j#iby nb#dactähu#bich t#ibi y'ity.” ¹⁹ Co jadu'n

ndunipyich, chi jëbi jotcuyc ndzinähu#bich, com ooy anajty nm#ididyich pidägy yujcpiy, jëbi canaag jimijt niboocxyich etz jëbi ngay n'ügyich

jotcujc. ²⁰ Chi Dios nimay je comeeñyjäy: “Ooy jibic-huinma'ñ miich m'idity. Cham coodz ich miich nibijctzohuihuaanay yi m'alma (m'ögip), e co anajty ti m'ögy yi huidibi ti myujcpiy, ¿pin yi' je'adib?” ²¹ Jadu'n yajty yi' ajcxy huidibi ymeeñ'idi'ñ ci'm yujcpijcp, ca' yi' ajcxy jiihy ycomeeñyity ma Dios yhuinduu.

Dios ycuend'ajtpy y'ungy'anäg

²² Chi Jesús nimay je y'ixpijcpidijc:

—Paady ajcxy nimaaygixy co ca' huaad mjottigooygixy ma yi mdzináayin yi mjogy'ájtin, huidi mjicxcixipy mgáaygixipy, huidi m'id mninix mxójxcixipy. ²³ Yi jugy'ajt jacnigi tzou yi', ca'ydi yi caayin uucin, etz je mninix jacnigi choohuity ca'ydi huit. ²⁴ Ijxcix yi joogy ni ca' ñipy, ni ca' chijccixy, ni ca m'idity ytijc ni chëx, e Dios yi' ajcxy mooyipy huidi yjicxcixyp, ¿nej cayjacnigi miich ajcxy mdzoohuity ca'ydi joon ajcxy? ²⁵ Ca' ji ni pin ma miich ajcxy pin jadipy nej ñayijptzomihuib jadüg c'nuux. ²⁶ Pen ca' majtcixy nej mdúngixipy huidi hueen huinma'ñ, ¿nej co mdzachmijottigooygixy yi tzinaayin yi comeeñ'ájtin?

²⁷ Ijxcix yi aaybijy nej xóxyity, ca' ytaaccixy ni ca' yxuuygixy. Ich miich ajcxy nimaayb, co ni je rey Salomón m'id tüg'óciy ymeeñ ca' ñayxoxi jadu'n nej jada aaybijy ujtzipiy. ²⁸ Pen jadu'n Dios xoxy yi aay yi ujtz huidibi cham jajtíp ma yi tungop, e com jabom ti anajty ñiicxni, Dios xypubedipy xypudigihuipy nigí miich ajcxy huidi hueen mibijcp. ²⁹ Ca' miich ajcxy mhuinmay'ahuidijtcixipy ajcxy ti mgáaygixipy m'úuccixipy. ³⁰ Yi naaxhuiñyjäy ajcxy

ymijottigoyb anaxy tüg'óciy caayin uucin, huit etz tijaty. Miich ajcxy huidi mijpídacp Dios, Dios Teedy ñejhuiyb co copicy ajcxy mïid'adipy caayin uucin etz huit tucxy. ³¹ Jayijp mijottigooygix Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi jada' tüg'óciy huidi ajcxy myaj-mayjaty mbáatcixipy yi'.

Jugy'ájtín mijpi jüby tzajpjoty

³² Chi Jesús yjacmínaañ:

—Ca' miich ajcxy mdzigiiygixy, miich ajcxy mnihueeñity, per mDios Teedy yega'ñ ane'mdac tzajpjoty mïid miich ajcxy ycixpi. ³³ Tooccix tijaty miich ajcxy mïid, nimooygix ayoobitjc. Yaj'oyiiygix meeñ'idi'ñ huidi ca' y'amijihuiipy ni camina. Yaj'oyiiygix tüg pídagy, janch mij e janch oy, jüby tzajpjoty huidi ca' ycixipy ytigoyipy, ma ca' meetzpi huaad ytigüy, ni ucxyting ca' yajhuindigoyipy. ³⁴ Pen miich ajcxy mïid mgomeeñ'ájtín ya naaxhuiñ, yaayi je mjot mhuinma'ñ ajcxy. Pen mdzojcpy ajcxy je oybi huídibi Dios yegamy, nañ mïid'ájtciy jim jabom jabom mjot mhuinma'ñ ajcxy ma Dios.

Tzoc jítim ni'ixi'

³⁵ Chi Jesús yjacmínaañ:

—Ni'ixiiygix mjot mhuinma'ñ jadu'n nej jihuüy mhuit myujc'ameetcixy co mdunaangixy, etz jadu'n nej jihuüy lámpara mnögpjccixy co mdzumnaangixy m'ahuixaangixy je huindzin. ³⁶ Ni'ixi'ijtcix jadu'n nej jäy huidi yhuindzin ahuijxp, co anajty yhuimbity co anajty ti y'oy ma jäy ti ypicy, chi co anajty minipy ycogapxiy, mic'amy myaj'ahuädzity ytiyc. ³⁷ Jotcuyc ajcxy

je tumbi co je yhuindzin anajty yjady, e paady chumnajx juugy. Janch nimaaybich miich ajcxy co je tumbi ajcxy yhuindzin anajty yjady, chi yhuit yujc'ameedipy, chi ajcxy yaj'ixtagipy ma caybejt, yajcayipy yaj'ugipy. ³⁸ Oy miinipy je huindzin mijcoodz o moñyi, e paadip je tumbidijc ajcxy jim chumnajxcixy juugy, jotcujc je' ajcxy je jadu'mbi tumbidijc. ³⁹ Nejhuñygyx jada co je codijc ixypy nejhuñhuipy ti hora ymina'nñ je meetzpi, chi juugy ixypy chuumnaxa'nñ, e ca' c'iyegipy ytijc nicxy jäy tigoty ymeech. ⁴⁰ Miich ajcxy nañ jadu'n ijtciy ni'ixi', mina anajty ca' ti mhuinmaaygixy, huin'it miina'nñich ñch, je jäy huidi tsoon tzajpoty.

Je tumbi tudägypi etz je tumbi ca'pi ytudägyty

⁴¹ Chi Pedro Jesús nimay:

—¿P'in jada ti myajnimayb jada ayuc huidi ti mgapxy, ñch ajcxy, o nidüg'óciy jäy?

⁴² Chi je Huindzin Jesús ymina'nñ:

—Huñdibi tumbi je' ya huidi tumb miid yhuindzin janch cixyjot huinijot huidi miid yhuijy'ajt ycujc'ajt huidi je yhuindzin mooyip ané'min ma ytijc, huidi yajnig'idägñyb tumbidijc nej ypaadyii. ⁴³ Jotcujc je tumbi co anajty je' yhuindzin yhuimbity e padñyb ti cuyduñ jadu'n nej anajty ti ñimäyii. ⁴⁴ Janch ñch miich ajcxy nimäy co je tumbi huindzin yajmihui'mdähuiipy jada ytumbi tüg'óciy pidägy huidi ymiid. ⁴⁵ Pen je tumbi yhuinmaayb jotjoty huinma'nñyoty co je yhuindzin yhuäcxijpni mina ymiina'nñ, chi midziptzooni jacjadyii tumbidijc ajcxy, huojpni, cojxni, nañ ytigñyñi caayb uucp anaxy etz ymügyii.

⁴⁶ Chi je tumbi yhuindzin miinipy ma je xñ hora

anajty ca' jïjp'ixy e ni canejhuïy anajty, e huiñ'it ooy tzaachytunïpy yï tumbï e chi pidägïpy ma je huïdi ajcxy ca' ytudägyity.

⁴⁷ Je tumbï huïdi nejhuïyb nej yhuindzin chójcin, e ca' cuyduñ, ni ca' ycapxymïdoy, ni ca' ni'ixi' ity co yhuindzin anajty yhuimbity, je' je' nïgi yajtzaachytunïp. ⁴⁸ Je tumbï huïdi ca' yajxon huiñjhuïy nejjiñhuïy yhuindzin chójcin, hueeni je' yajtzaachytunïpy. Huenpïnity huïdi may yajmooyb, may yï' yajmïbijctzohuïyb; etz huenpïnity huïdi ti mïhuï'my ooy, yajmïbijctzohuïyb nïgi.

Jesús ycxïpï ñaybijc-huäcxÿii jäy

⁴⁹ Chi Jesús yjacmïnañ:

—Ich ti nmiiñich ya naaxhuiñ co jïin nbidägïbich. ¡Ooy njadzocyich ji ixÿipy ñitooyñi!
⁵⁰ Nyajnaxïpyich tüg tzaachypï, e ¡ooy ndajy nmayich ixti mabaad yajcuydundäy! ⁵¹ ¿Nej miich ajcxy mdijy co ti nmiiñich ya naaxhuiñ co nyajcïxïpyich je tzipi? Ich miich ajcxy nïmaayb co ca'. Hue' janchtiy nyajnaybijc-huäcxáanibich jäy ajcxy. ⁵² Jadachambi etz yjacnicxnï xï tiempo ji migoox tüg quëxjäydïjc huïdibi ajcxy ñaybijc-huäcxïb, tugüg mïd je metzpi, e metzpi mïd je tugügpi. ⁵³ Je ungedeedy tziptunïp mïd ymang etz je mang mïd yteedy. Nañ je ungdaj tziptunïp mïd yñïx etz je nïx mïd ytaj. Nañ jadu'n je xecy tziptunïp mïd yxecy.

Je xï tiempo ytiy'ajt

⁵⁴ Chi Jesús nïmay je mayjäy ajcxy:

—Co ajcxy m'ixy je joc ypidǵy ma xii ycidǵy, chi mīnaangixy co tūhuaam, e janch jadu'n yjadyii. ⁵⁵ Co ymiñ je jīnboj, chi miich ajcxy mīnaangixy co ambīgaamb, chi janch jadu'n yjadyii. ⁵⁶ ¡Miich jībīc jāy ajcxy! Ooy mājtcixy nej myajcāpcixy yī xii tiempo huīdi ajcxy m'ijxpy tzajpcīxy etz ya naaxhuiñ: ¿Nej co ca' mājtcixy nej myajcāpcixipy xii tiempo ymiñ ycidǵy?

Naymī'oyīhui mīd mīdzip

⁵⁷ ¿Nej co miich ajcxy ca' cī'm mnaydiydúunigixy nej ytudǵyity je tiy'ajt? ⁵⁸ Co mnīcxipy ma yī codung mīd yī mmīdzip jac'oy co mnayyaj'oyīhuiipy mīd yī mmīdzip tū'am, ca'ydi mīd mjādīp ma yī codung, e chi je codung xycīyegipy ma je xueetz, e je xueetz xypidǵīp pujxtigoty. ⁵⁹ Hīch miich nīmaayb co ca' jīiby mbīdzīmipy, ixtī coonī mgūejtāhuiipy tūg'óciy.

13

Ooyycopīcyity nyajtīgajtzīm nhuinma'ñ

¹ Huin'it jāy mīdmiydacy Jesús jadu'n nej je gobernador Pilato yaj'ōgy nijējity jāy jīm Galilea, chi tem huīdijti ajcxy ñī'py mīd iyujc ñī'py huīdi je' ajcxy mīd huīdzigī'ñ tuuñ. ² Chi Jesús y'adzooy nīmay ajcxy:

—¿Nej mdijy, nīgī anajty ypocymīdity je galileojāy ajcxy huīdi jadu'n ayo'n patp, ca'ydi nidūg'óciy galileojāy? ³ Hīch miich ajcxy nīmaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbjītcixy ma Dios etz nay'adzīgīiyīgixy ma Dios, nidūg'ociy miich ajcxy mgījxtāhuīp mdīgoydāhuīp. ⁴ E je'

ajcxy je majmocxtugigpi huidi je mijtjic jim Siloé nigidaagootti, yaj'öci ajcxy. ¿Nej mdijy nigij ajcxy ypocymiidity, ca'ydi nidüg'óciy je jäy huidi tzinayb jim Jerusalén? ⁵ Hich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijtcixy, nañ mgijxtähuiip mdigoydähuiip miich ajcxy nidüg'óciy, jadu'n nej je' ajcxy.

Ijxpejt ma je higueri ca'pi anajty ytüm'aty

⁶ Chi Jesús yajnimay ajcxy jada ayuc:

—Tüg jäy anajty miidity higueri cojy ma y'aguemy, chi ñicxy jiiiby ma y'aguemy higueri tium ijxtaaybi, ni ca' paty. ⁷ Chi nimay je' ytumbi: “Cham midugüg jimijt miñich ya higueri tium ijxtayb ma jada higueri cop, ni tüg ngapaadyich. Huen yajpujxciday jada higueri cop, nej co nigooobi ñaaxnihua'ñ.” ⁸ Chi je' ytumbi y'adzooy: “Huindzin, oc'ixmatz. Huen jadüg jimijt jëyi ocjactinäy, octajyich jayijp yi naax jühuidityi, etz oc'abonijiyich. ⁹ Pen tium'ajt ca' nyajpuxipy, pen ca' ytüm'aty jëbi nbújxigipy.”

Jesús yajtzögy pocxxiduum tüg töxyjäy jigojopyi

¹⁰ Chi Jesús anajty yaj'ixpicy ma tüg naymujctac pocxxiduum. ¹¹ Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty mimajmocxtugig jimijt cujc mi'ijtni yjübojpa'm, agojojy anajty yöy, ni nej anajty yca'oyiy nej ytinaaygugihuiipy. ¹² Co Jesús ijxy, chi yaaxi, e nimay:

—Töxyjäy, ti mdzögy.

¹³ Chi yci' cijxxajy ma je töxyjäy yjüx, e chi je' yjüx ytüy, huin'it ytigüy Dios ojadajtpi. ¹⁴ Huin'it je naymujctac huindzin ooy yjotmäty mid co anajty

Jesús jäy ti tzojy pocxx#duum. Chi je naymujctac huindzin nimay ajcxy je mayjäy:

—Jëyi tudujc xii jäy huaad ytuñ, huen miñ se-maanjoty pin yajtzoyihuam, ca' ypocxx#duumity.

¹⁵ Chi je huindzin Jesús yminañ:

—iMiich ajcxy naybidaacip nej tudägyjäy, e ca' yjanchity! ¿Nej ca'miich ajcxy mmiguejy mhua-jyuubi, etz mburro ma ypëcxtac pocxx#duum, e myajnicxy ajcxy nii'ucpi? ¹⁶ E jada Abraham y'ap y'oc huidi Satanás ca' y'ixmachii majmocxtugig jimijt, ¿nej ca' ypadyii nyajtzögibich pocxx#duum?

¹⁷ Co Jesús jadu'n y'adzoy, chi yajtzöyduuñ ymidzip. Chi tüg'óciy cajpjäy oy ajcxy yjotcugiygixy miid je oybi huidi Jesús ytuun.

Ijxpejt ma je mostaza pájc

¹⁸ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiygixy yi Dios y'ané'min? ¿Huidi miid n'ocyajquipxihuibich? ¹⁹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jäy ñiip ma y'aguemy, chi ymujxy etz yeegy ooy janch mij, chi je joon ajcxy oy ype'ñ pidaaccixy ma je mostaza quipy aacxy.

Ijxpejt ma je levadura ca'p óyity

²⁰ Chi Jesús jadüg'oc yminañ:

—¿Huidibi miid n'ocyajquipxihuibich yi Dios y'ané'min? ²¹ Jadu'n Dios y'ané'min ni paady nej levadura huidi tüg töxyjäy ytijhuidijt miid tugig quipxi'ñ harina ixti cooni yajxunday je harina.

Je tü'aa xützpi

22 Co Jesús anajty ñicxy jim Jerusalén, chi yaj'ixpicxy anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt cajp cajp majaty ñaxy. 23 Chi tüg jäy Jesús amidoy:

—Huindzin, ¿nej hueeni yi jäy ajcxy huidi y'alma ñdzögip?

Chi Jesús y'adzooy:

24 —Mijpidaaccix Dios ytiy'ajt amuumdügijot, jëbi ajcxy m'alma ñdzögipy, jadu'n nipaady nej jäy ajcxy ñaymic'ixigixy co ytigihuaangixy ma je tijc aguu xützpi. Jadu'n ich miich nimaayb co mayjäy ooy ja'a'ixiy ytigihuaangixy ma Dios y'ane'my e ca' ajcxy jadipy nej ytigiygixipy.

25 Co je codijc ypidigipy etz agiyñip ytiyc, huin'it miich ajcxy pinjaty tibäy hui'm, chi jiiby tibäy miich ajcxy mminandägipy: “Huindzin, yaj'ahuädz”, e chi je tijc huindzin miich ajcxy xy'adzohuipy: “Ca' ich miich ajcxy nejhuüyich ma miich ajcxy mdzoongixy.”

26 Chi huin'it miich ajcxy minandägipy: “Müd ich ajcxy miich ti nmüdgaaygixy ti nmüd'uuccixy, e miich ti myaj'ixpicxy ma ich ajcxy ngajp.”

27 Chi je Huindzin y'adzohuipy ajcxy: “Ich miich ajcxy nimayb co ca' nnejhuüyich ma miich ajcxy mdzoongixy. Jihuäccix ma ich nhuinduu, miich ajcxy pocy ytumbi.”

28 Chi miich ajcxy jim ooy mdájcixipy mmáygixipy, myáaxcixipy mdützquéetcixipy, co miich ajcxy m'ixipy Abraham, Isaac, Jacob etz tüg'óciy yi Dios y'ayucnajtzcapxiiyb; jiiby ma Dios y'ane'my, e miich ajcxy tibäy anajty ti mhui'mgixy. 29 Minip yi jäy ajcxy huidibi tzoomb ma xii ypidzimy, ma xii ycidägy, ma jayhuixtujc ypidzimy, etz cham ma

madzäcruudz ytinaay'ahuïy, chi y'ixtáaccixipy ma je caydac jiiby ma Dios y'ane'my. ³⁰ Paady ji jäy ajcxy huidi cham axam'ajtp, je' ajcxy jayijp'adip, etz ji jäy ajcxy huidibi cham jayijp'ajtp, etz je' ajcxy axam'adip.

Jesús taj may mïd Jerusalén ycixpi

³¹ Chi nijëjity fariseojäy nimay Jesús:

—Quëg ya com yi rey Herodes xyaj'ögaam.

³² Chi Jesús y'adzooy:

—Nïcx nïmaaygix yijiibi huaax co nyajpidzimybich ca'oybi etz nyajtzoocypich jäy cham etz jabom, codugüg xii ti ndung mayíjich.

³³ Ooy ycopicyity co ïich njactüyöyibich cham, jabom etz huixtic. Com ypaadyii co Dios y'ayuccapxhuäcxpi y'ögip ajcxy jim Jerusalén.

Chi Jesús yjacmïnaañ:

³⁴ —¡Jerusalén jáy! ¡Jerusalén jäy! huidibi yaj'o'cp Dios y'ayucnajtzcaxiïyb ajcxy, etz ycögädz ajcxy je jäy huidibi Dios ti xyajniguéjx ajcxy. Janch canaag'oc ïch miich ajcxy njahuijtmuga'ñ jadu'n nej tzeydaj y'ung yajmucy queecpätcipy, chi ni ca' jadu'n ti m'a'ixiïygixy. ³⁵ Chi jada' ijxcix cuenditungix, com jadachambi mgajp yhui'my najtz'ixi'. ïich miich ajcxy nimayb co ca' xy'ixipyich jadügtecy, ixti cooni anajty tiempo paaty mïna mmïnáangiixipy: “Capxpaaty je' huidi miimb mïd Huindzin'ájtin Dios ycixpi.”

14

Jesús yajtzögy tüg yëydijc quïxypa'mmïdipi

¹ Chi jadu'n yjajti co tüg pocxx#duum Jesús ytiḡiy ycaya'ñ anajty ma tüg fariseojäy ytijc, hue' anajty judío tungm#dpi. Chi yi judío ixpiçytijc ajcxy tzach'ix'ijtcixy Jesús, am#doo'ijtcixy Jesús y'ayuc. ² Huin'it tüg jäy huidibi ym#d anajty quixypa'm miñ ma Jesús yhuinduu. ³ Chi Jesús ym#gapxi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijc Dios ñecy etz yi fariseojäy ajcxy, nimay:

—¿Nej je Dios yti'y'ajt ym#nañ? ¿Huaad o ca' huaad chögy jäy pocxx#duum?

⁴ Chi ajcxy y'amonday. Huin'it Jesús c#nixaj#y je pa'm jäy, chi yajtzoocy. ⁵ Chi Jesús nimay je fariseos ajcxy:

—¿Nej miich ajcxy pen n#jutcögäp ajcxy mhua-yjuubi o mburro pocxx#duum, nej ca' mic'amy nicxy yajpidzimḡixy oy ypocxx#duumi?

⁶ Chi ca' ajcxy jajty nej y'adzohuimb#jtcixipy.

Je p#njaty huodzoo#y#p ma je p#jcp# yajnix#du#y#

⁷ Co Jesús ijxy jadu'n nej yi' ajcxy jac'oybi iñaybejt huin'ijxcixy jim ma je caybejt, chi ajcxy tüg ayuc yajnimaaay, je t#ibi anajty yajhuomiingixy:

⁸ —Co miich myajhuoohuipy ma p#jcp# yajnix#duñ, ca' m'ixtägipy ma je iñaybejt cödumbi, ca' jécyity co yajhuoomiñ huidi je' iñaaybejt ymihuaad.

⁹ Chi jada' xyñimahuipy je huidibi anajty ti xyhuoomiñ: “Mo' jada migüg jada iñaaybejt cödumbi.” Chi miich tzöydu'n m#d mnicxpy ma je' iñaybejt axambi. ¹⁰ Co jäy xyhuoohuipy ma je p#jcin yajnix#duñ, jim m'ixtägip ma je axambi iñaybejt, e co yminipy je huidibi anajty ti xyhuomiñ, chi xyñimahuipy: “Migüg, nax ma yi iñaybejt cödumbi.” Huin'it capxpaady m'idipy ma je' ajcxy

huidibi anajty iñayb ma caybejthuinduu miid mi-ich. ¹¹ Pinjaty ci'm naygömáyip, tzöydu'nbaadip je'. Pinjaty naybidaacip nicy xeemy je' je' capxpaady y'idip.

¹² Chi Jesús nimay pinjaty huidi anajty ti yhuoomiñyii:

—Co miich mxiiiduunipy ca' mhuoohuipy je jäy ajcxy huidibi ooy miid mnaymigüg'ájtigixy, ni mmidügquëx, ni m'ajuugy m'amigüg, ni mmidijc comeeñybi, ca' jécyity co nañ jadu'n xyhuoohuipy, e chi anajty jac mij yejc-huimbijty. ¹³ Co mxiidunipy, chi huoohuipy ayoobitijc, tzaachijäy ajcxy, tecymätipi ajcxy, etz jäy huiintzpi. ¹⁴ Huin'it miich mjotcuyc'adipy co yi' ajcxy ca' jadipy nej yejc-huimbidipy. Jiini Dios xymigüedipy co anajty yajjugypicy je tudägypi jäy ajcxy.

Je ijxpejt ma tüg adzoo'ájtín mijpi

¹⁵ Tüg jäy huidi anajty iñaayb miid Jesús ma caybejt huinduu co midooy nej Jesús yminañ, chi nimay Jesús:

—Jotcuyc je jäy ajcxy huidi cayip jiiiby ma Dios y'ane'my.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy may anajty jäy yaj'adzu'adañ, chi jayijpni oy mayjäy nimay co anajty yaj'adzu'adañ. ¹⁷ Co je adzoo'ibi paty, chi quejxy tüg cogapxy huen nicy huogixy je tiibi anajty ajcxy yajnimäy, nimay ajcxy: “JámgiX, ti jim yajni'ixíy je caayin uucin.” ¹⁸ Chi ajcxy nidüg'óciy yminandacy: “Tun may'ajt meecxich, ca' y'oyiy nej nyajnícxibich.” Chi je' jayijp jäy y'adzoy: “Ti njuyich tüg rancho je' copicy jayijp nicy n'ixyich,

paady ca' n'icxa'ñich; tun may'ajt meecxcich.”
 19 Chi jadüg jäy ymínañ: “Tí njuyich mígoox par huaj yuubi, n'icxy n'oc'ijxmadza'ñich jayijp, paady ca' y'oyíy nej n'icxibyich, tun may'ajt meecxcich.”
 20 Chi jadüg jäy ymínañ: “Tím chamni nbicyich, paady ca' oyíy nej n'icxibyich.” 21 Co je cogapxy yhuimbijty, chi yajnimay je' yhuindzin jadu'n nej je jäy ajcxy y'adzooy huidi anajty oy tí huoy. Huin'it je huindzin ooy yjotmätcoty, chi nimay je ytumbi: “N'icx tzojcyi cajpjoty ma yi jäy ajcxy yöyixy ñajxcixy etz ma yi mij tü, e chi huomiinipy pin mdimypaatyp ayoobitijc, yi tzaachijäy etz huiintzpi.” 22 Chi je' ytumbi ymínañ: “Huindzin, tí nduñich jadu'n nej tí xyñimäyich, etz jac chiini ñaybejt.” 23 Chi je huindzin nimay je' ytumbi: “N'icx ma yi mij ni mij tü yajmin je jäy ajcxy adzip, huen ñich ndijc uch. 24 Chi ñich miich nimäy co ni tüg yi jäy ajcxy huidi jayijp yajnimay, ca' ajcxy y'adzuu'adipy miid ñich.”

Nej ooy chípity co Cristo nbanicxim

25 Chi may anajty jäy ñicxy miid Jesús, chi Jesús yhuác-huimbijty, nimay ajcxy:

26 —Pen ji pin xypamiñich, e ooy ñigi tzocy yi' ytaj yteedy, yi' ytöxyijc, yi' y'ung, y'ajch o chí', etz nañ ooy ñigi tzocy yi' yjugy'ájtín, ca' ñich yi' huaad ndiscípulo'adyijich. 27 Yi jäy ajcxy huidi xypamiimbich huidi ñich ndiscípulo'adaanip, copicy yajnaxipy ajcxy ayo'n, jadu'n nipaady nejjihuüy ycruudz tí cabiccixy e n'icxy yajcruudzpeda'ñyii. 28 Co miich ajcxy mmijtijc mgoja'ñ, chi miich ajcxy jayijp m'ixtaaccixy e m'a'ixiygixy jadu'ñyi

meeñydunaangixy, nej pen m̄id ajcxy hūidi jēbi m̄id myajmaaygixy je mm̄ijt̄ijc, o peni ca'. ²⁹ Ca' yjēcyity co anajty je t̄ijc ti yajpojt̄z̄igy, chi anajty ca' m'ocajtni nej myajmayipy, e pinjaty anajty ti xy'ixy, chi ooy xyñix̄igipy xyajx̄igipy. ³⁰ Chi jāy ajcxy ymina'n̄ip: "Jadayaabi yēyd̄ijc nigoo ti yajtzondāgy t̄ijc poch, e ca' ti ocyajmaayñi." ³¹ O hūidi rey ji co chona'n̄ tziptumbi m̄id huingbi rey, ¿ca' jaȳip huinmayipy pen jēbi chiptuñ m̄id majc mil jāy, pen je ym̄idzip miimb m̄id iipx mil jāy? ³² Ca' yjēcyity co je t̄ugpi rey jiguemni anajty miñ, chi quexipy t̄ug huingapxpi pijctzohuipy may'ajt ca'ydi yi tzip yjadyi. ³³ Hueñyp̄inity ma miich ajcxy pen ca' m'ixm̄ajtcixy t̄ug'óciy tijaty miich ajcxy mm̄id, ca' ñich yi' huaad ndiscípulo'adyi.

Co je caan ytamtz'ajt ytigooyñi

³⁴ Yi caan ooy yi' y'óyity pen ym̄id ytamtz'ájt̄in. Co je caan ytigoy ytamtz'ájt̄in ca' ji ni ti x̄ucx'ájt̄in yegipy. ³⁵ Yi caan hūidi ti ytigoy ytamtz'ájt̄in ni ca' y'oybidāgn̄ity ma je naax, ni ma je p̄ux hūidi aboon'ajtp. Hue' jancht̄iy yaj'ixjidejtp tibāy. Pinjaty ñich n'ayuc xym̄idohuaan̄ip huen mido'mbicy.

15

Ijxpejt ma je cōbixy hūidibi t̄igooy

¹ Chi ajcxy je yajcujtp̄id̄ijc etz pocyjāyd̄ijc nim̄ijhuāgtay ajcxy Jesús tzach'am̄idoo'idaani ajcxy je' y'ayuc. ² Chi ajcxy hūidi ooy tzachm̄ijp̄idāgy judío jāy yt̄iy'ajt etz hūidi ajcxy yaj'ixp̄ijc Dios ñecy ameech nigapxcixy ni'oj̄iygixy je Jesús, chi ajcxy yminañ:

—Yi Jesús pocyjäydijc ajcxy ymüg'ajtpy, e yi mïd ycaagyxy.

³⁻⁴ Chi Jesús jadayaabi ayuc ajcxy yajnimay:

—Huidi jäy ji ma miich ajcxy pen ymïd mïgo'px cöbixy co ytïgoy nidügti, ¿nej ca' yajhui'mipy je mada'px majmox mïdaaxpi jim ma chinaaydac, chi nicxy ixtäy huidi anajty ti ytïgoy ixti cooni paadip? ⁵ Co paadip, chi mic'amy pidägip ma quejycop janch jotcujc. ⁶ Co yajjädi ma ytïjc, chi huomucy ymügügtijc etz ymïjin ymidijc, nimähuiipy ajcxy: “Jotcugïygix mïd ïch, ti ïch ngöbixy nbaady huidi anajty ti ytïgooy.” ⁷ ïch miich ajcxy nimaaayb co nañ jadu'n tzajpjoty ooy jotcujc'ájtïn nïgi mïd co tüg pocyjäy yjothuimbity, ca'ydi mïd mada'px majmox madaax tudägypï jäy huidi ca' ytundïgoy.

Ijxpejt ma je meeñ huidibi tïgoy

⁸ Chi Jesús yjacmïnañ:

—¿Huidi töxyjäy ji pen ymïd majc ymeeñ, co ytïgooy tüg meeñ, nej ca' jin nöctzohuiipy, e ytïghuiipy pedïgpi ixtähuiipy ymeeñ oñydägy ixti cooni paadipy? ⁹ Co paady, chi huomucy ymügügtijc etz ymïjin ymidijc, e chi nimähuiipy: “Xondaaccix mïd ïch, ti ïch nmeeñ nbaty huidibi ïch anajty ti nyajtïgoy.” ¹⁰ Jadu'n ïch miich ajcxy nimäy co nañ jadu'n Dios y'ángeles ajcxy ooy yjotcújcïty co yjothuimbity tüg pocyjäy.

Ijxpejt ma je ung huidibi ymeeñ yajtïcxtay

¹¹ Nañ jadu'n Jesús yjacmïnañ:

—Tüg yëydijc ymïd anajty metz ymang. ¹² Chi je jacmutzpi nimay yteedy: “Tat, mooygich yi

pidägy huïdi xypaatpich.” Chi je' yteedy je pidägy yajhuäcxy. ¹³ Hueeni anajty xii tzuu cujc ñicxy, co je' ymang mutzpi yajmujctay tüg'óciy huïdi yi yjé'ajtpy, chi chooñ ñicxy huingnaax huinggajp. Chi jim mic'amy yajtunday yajtigoyday tüg'óciy huïdi anajty ymiid. ¹⁴ Co anajty ymeeñ tüg'óciy yajtundäy, chi miiñ tüg mij yuu ma je cajp. Chi ooy je mang mutzpi caayin uucin huit meeñ jayajmay-jajtni. ¹⁵ Chi je' ninicxy tüg jäy ma je jimbi naaxjot ymidunañ anajty. Chi yquejxi ma yrancho idzim cuend'ajtpi. ¹⁶ Ooy anajty janijot'aty ycüxa'ñyii miid je pëtztiim huïdi anajty idzim y'ojcpy. Chi ni pin anajty ni ti ycamöyii. ¹⁷ Co yhuinmañ yajmejch, chi yminañ ma yjot yhuinmañ: “Jim janch maytumbi ma ñich ndeedy ytijc, ymiid ajcxy jücxy picy janch may'amy. ñich ya tzach'ayoob miid yuu xii. ¹⁸ Tzonaambich ya, nicxa'ñich ma ñich ndeedy, nimähuibich: Tat, ti ndundigóyich miid Dios tzajpjotypi etz miid miich. ¹⁹ Cham ca' ypadyii miich mina'nip co miich xy'ung'adyíijich. Yajtungich jadu'n nej mdumbidijc.” ²⁰ Chi je' choñ, ñicxy ma yteedy. Jeguëgyñi anajty ymiñ co yteedy y'ijxpaati. Chi yteedy ypa'ayogoti, e ñicxy poyigy oy jijpcobadýy. Chi yögmennajxy etz tzücxy. ²¹ Chi je ung yminañ: “Tat, ti ndundigooyich miid Dios tzajpjotypi etz miid miich. Cham ca' ypadyii nicxy miich mina'ñ co ñich miich xy'ung'adyii.” ²² Chi je ungdeedy nimay je' ytumbi: “Yajpidzim je huit oybi, mic'amy yajnijeniygix jada n'ungich, chi mooygix yi cjiitz etz ycig. ²³ Nicx yajtzoongix yi huaj mang nixpi, yaj'öccix, chi ngaayim n'uucim e nxiduunim. ²⁴ Jada n'ungich jadu'n nipaady

nejjihuïy anajty ti y'ögy, e chi ti yjugypicy. Tigooy yi' anajty e ti yjädy." Chi ajcxy ooy yjotcugïy.

²⁵ Chi je ymang mijpi camjoty je' anajty. Co yja'ty mihuingon je ytijc, chi midoy co jäy ooy yxüxy etz y'ech. ²⁶ Chi yaaxi tüg ytumbi y'amidooy: "¿Ti yi' tünip jájtíp?" ²⁷ Chi je tumbi y'adzooy: "Ti yjädy m'uch, ti mdeedy yaj'ögy tüg huaj nïcxpi, co ymang ti huimbity juugy." ²⁸ Chi je ungoob ooy yjotmäty, ca' anajty ytigihua'ñ tigoty. Huin'it je yteedy ñibidzimi, ycohuanïyi co huen tigiy tigoty. ²⁹ Chi je' y'adzooy, nimay yteedy: "Janch micanaag jimijt ïch miich miid nduñ, ni ca' ngapxhuimbityich. Ca' chambaad miich ni xycamooyich tüg pi'ccöbixy jaydeb njotcujc'adipyich nxïdunipyich miid nmigügtijcich. ³⁰ Per co yi mmang ti yjädy huidi oy ti yajtundäy yïymeeñ miid jibic-huinma'ñ miid jibic töxyjäydijc ajcxy, chi ti myaj'ögy huaj mang nïcxpi miid yi' ycixpi." ³¹ Chi je ungedeedy nimay je' ymang: "Miich ung huinixi ya miid n'ity. Tüg'ócïy huidi nmïdich miich yi' mje'. ³² Ooy ycopicyity co nxïduunim etz njotcugïyim, co yi m'uch jadu'n anajty nej ti y'ögni, e jadachambi ti yjugypicy, ti anajty ytigoy, e cham ti yajpaady."

16

Je ijxpejt ma je mayordomo huïdibi ca' yhuindzïn miduñ tudägy

¹ Nañ jadu'n Jesús nimay yi' ydiscipulos:

—Jim anajty tügjäy comeeñybi, ymïd tüg ytumbi huidi yi' ypidägy cuend'ájtíp. Chi oy nimäyïi co tüg je ytumbi nigoo anajty tzachyajtuñ je meeñ ma ycapaadyi. ² Chi je huindzïn oy

yajhuoyii je' ytumbi, chi nimay: “¿Nej jada co ñich jadu'n nimäyijich mïid miich ycixpi? Ya yi cuenti cïmoydaaygich nej ti mduñ, etz ca' ñich miich n'ocjactumbi'adaanin.” ³ Chi je pidägy cuend'ajtpi jot'ajti: “¿Ti ndunipich? co yi' nhuindzin xyajpidzima'ñich ma yi ytung. Juttajii ca' njatyich, co limosna nbijctzohuipyich tzöydumbich. ⁴ Nejhuüybich ti ndunipich jaydeb jäy ajcxy xycöbigipyich ma ajcxy ytijc.” ⁵ Chi tüg tüg huoy pin anajty minuucx'ajtp je' yhuindzin; chi y'amidooy je jayijpi: “¿Jadu'ñyi miich minuucxy'adyii ñich nhuindzin?” ⁶ Chi je' y'adzooy: “Migo'px garafón aceite.” Chi nimay: “Matz mnecy, ñña' mïc'amy, e cojayi' huixchiguïpxmajc.” ⁷ Chi jadüg nimay: “¿Miich jadu'ñi mminuucxy'adyii?” Chi je' y'adzooy: “Migo'px quipxi'ñ trigo.” Chi nimay: “Matz mnecy, cojayi' mïda'px.” ⁸ Chi je pidägy huindzin capxpaaty je jibicjäybi huïdi cuend'ajtp yi' ypidägy co oy yhuinma'ñybaady mij; co jadachambi naaxhuiñyjäy huïdi ca' mïbicy Dios, ñigi ajcxy ypëgyity mïid yhuinma'ñ, ca'ydi yi jäy ajcxy huïdi huinjihuüyb Dios ytiy'ajt.

⁹ Ñich miich ajcxy yam nimaayb migüg'ájtigixy yi jäy ajcxy mïid yi meñ huïdibi ca' ytimytiijyity, jigix co je meñ anajty myajmayjajtcixy ji pin miich ajcxy xycöbigip ma jugy'ajttac huinixibi.

¹⁰ Je' jäy ajcxy huïdibi yajxon cuydunam je ané'min huïdi hueeni, nañ ycuydunamy je ané'min huïdibi mijip. Je jäy ajcxy huïdibi ca' cuydunaangixy je ané'min huïdi hueeni, nañ ca' cuydunaangixy je mijpi ané'min. ¹¹ Pen

ca' mjaɣtcixy nej mgüend'áɣtcixipy yí jugy'áɣtin huɨdibi ya naaxhuiñ yajpatp, ¿pín miich ajcxy m'ocyajmihui'mamy je jugy'áɣtin je riqueza oybi janchypí? ¹² Pen ca' mjaɣtcixy nej mgüend'áɣtcixipy tibi mihuí'mgixy huɨdi huingjäy yje'ajtpy, ¿pín miich ajcxy xymöhuip huɨdibi ajcxy yje'ajtpy?

¹³ Ni tüg tumbi ca' jebi ytuñ miid metz yhuindzin; com tüg je' ixtijipy etz jadüg mijnicxpedipy; o tüg huɨdi ycapxycöbigipy, etz jadüg ca'. Miich ajcxy ca' huaad mijpidägipy Dios etz nañ jadu'n mijpidägipy yí comeeñ'áɣtin.

¹⁴ Nañ jadu'n midooy jada ayuc yí fariseojäy ajcxy, com ooy anajty ajcxy meeñ adzójccixy. Chi ajcxy ooy nixiici yajxiici Jesús y'ayuc. ¹⁵ Chi Jesús ymínañ:

—Miich ajcxy fariseojäy jadu'n mnaybidáacigixy ma jäy ajcxy yhuinduu nejjuhuüy ajcxy ooy m'oyjäyity. Dios ñejhuíydaayb co miich ajcxy miid jibicpi ma mjot mhuinmañ. Tijaty huinmañ huɨdi jäy ya naaxhuiñ y'oy'ijxyp, Dios ca' yí' oy'ixy.

Je Dios ycötújcin etz je Dios y'ane'mdac

¹⁶ Chi Jesús yjacmínañ:

—Je taabi je Juan anajty yjiijity, jii'ajtp anajty Moisés ycötújcin etz je y'ayucnajtzcapxíybi ajcxy y'ixpíjcin. Huin'it tiempo etz ixti jadachambi jadu'n yajnajtzcapxíy je Dios y'ané'min, e mayjäy ooy ñaybidáacigixy co ytigihuaangixy ma Dios y'ane'my.

¹⁷ Ca'chípity co je tzajp etz naaxhuiñybi ñajxtähuipy, pero je Dios ycuydundähuamy tüg'óciy

jadu'n nej ñecy ymına'ñ. Ni tügı letra oy mabaad ymúdzıty nıcxı ycaıajcuyduñ.

Jesús capxtıcxı nej ypöcyıty co jäy ytöxyıjc ixmach

¹⁸ Chi Jesús yjacmınañ:

—Huenpınjäyıty co ytöxyıjc ixmach etz ypıcy mııd huingbı töxyjäy, ooy anajty mıj pocy tuñ. Nañ huenpınjäyıty huıdıbı pıjcp mııd je töxyjäy huıdı ñäy tı y'ixmachyıı, nañ mıj anajty ypocytuñ.

Je comeeñyjäy etz je Lázarı

¹⁹ Chi Jesús yjacmınañ:

—Jı anajty tüg jäy comeeñybi ñayxıxyıı anajty janch ooy mııd oyjatypı huit, etz janch oy ycaı y'ügy jabom jabom. ²⁰ Nañ jı anajty tüg ay-oobı jäy huıdı limosna pıjctzoob, hue' anajty yxıı Lázarı. Lázarı jabom jabom anajty ycögnäy ma je comeeñyjäy ytıjc'aguu, janch nıbuutzp anajty ooy. ²¹ Lázarı ooy anajty janı'ıxy caya'ñ je cayduc tzütztuc huıdıbı cäb ma je comeeñyjäy ycaıbejt. Oy uc anajty ymııñ yhueyıı je ñıbüdz. ²² Chi jadu'n yjajtı co oy y'o'cnı je jäy huıdı limosna pıjctzoob, chı je ángeles ajcxı yajnicxı Lázarı ma je Abraham yajpaady. Chı je comeeñybi nañ jadu'n y'o'cnı, e oy yajnaaxtıgıyıı. ²³ Chı je comeeñybi jııby ca'oydactuuby tzaachypı anajty jıhuıy, chı mıj'ıjxy jıguëgy je Abraham etz je Lázarı. ²⁴ Chı je comeeñybi ycapxy janch mıc, ymınañ: “Apteedy Abraham, ıch pa'ayoog. Tun may'ajt quex Lázarı, huen yı' ycıhuäx yajxoogy mııd nıı etz xyajtıjtzıbıch ndootz, co ıch ooy ayo'n nbaadyıch ma jada mıj jıın.” ²⁵ Chı Abraham y'adzooy: “Oc'ungıch,

ajihuïhuï co ti mdzinäy ti mjugy'aty miid mhuit mmeen agujc jotcujc, e yi Lázaró ooy ayo'n paty. Jadachambi Lázaró yjotcujc'aty, etz miich jiiby mbatpy tzaachypi. ²⁶ E jadügnax, ji tüg mij huoc ma ïch ajcxy etz miich ajcxy. Pen ïch jim'amy janaxam ma miich, ca' njadipyich, nañ jadu'n miich ajcxy ni pin ca' jadipy nej ñaxipy ma ïch nyajpaadyich.” ²⁷ Chi je comeeñybi jacnimay Abraham: “Apteedy Abraham, tun may'ajt quex yi Lázaró ma ïch ndeedy ytijc. ²⁸ Jim ma ïch ndeedy ytijc jim migoox miguëx nmüdidyich, huen nicxy yajmüdmüdaaccixy, ca'ydi je' ajcxy nañ jadu'n ya minipy ma jada ayoodac.” ²⁹ Chi Abraham y'adzooy: “Yi' ajcxy ymiid necy huidibi Moisés etz Dios y'ayucnajtzcapxüybi ycojaay, huen cuydungixy.” ³⁰ Chi je comeeñybi yminañ: “Janch jadu'n apteedy Abraham. Pen nidüg yi ögpi ñicxy ma je' ajcxy, jothuimbidip yi ajcxy.” ³¹ Chi Abraham yminañ: “Pen ca' je' ajcxy mijpidägy Moisés y'ayuc je jécyip etz huidi ajcxy jecy'ajt Dios y'ayucnajtzcapxüy, nañ ni ca' mibíjccixipy pen nidüg ögpi yjugypicy.”

17

Huidibi ooy ycodzigijity co n'agänáxim ma pocy

¹ Chi Jesús nimay yi ydiscípulos:

—Janch tiy'ajt jadu'n co yminip jäy ajcxy huidi yajhuinma'nydigoyip yi mayjäy ajcxy miid aani. ¡Ay yi' ayoob ajcxy! pinjaty jäy ajcxy yajhuinma'nydigoyaangixy. ² Nigi y'óyity co ixypy yajyo'cxodziyii tüg tzaa janch mijpi, e chi yajcöjibijpnaxipy mejjoty,

ca'ydi co yajhuinma'ñydigoyipy jada jäy ajcxy huídibi xpijcin hueeni mïd ma Dios ytiy'ajt. ³ Naygüend'ájtigix miich ajcxy co ca' mgapxtigóoygixipy.

Co m'uch xymidundigooyipy, e chi mgapxhuíjip, e pen jothuimbijt, chi mbocymeecxipy. ⁴ Pen m'uch huixtujc'oc xymidundigooyi tüg xibi, nañ huixtujc oc xyñimiiñ tüg xibi, e ymina'nipy: “Ti njothuimbityich”, huinmeecxipy miich yi', chi jada' miich huixtujc'oc mbocymeecxip.

Je mibíjcin ymic'ajt

⁵ Chi je apóstoles ajcxy nimay je Huindzin Jesús:

—Yajyeeg ich ajcxy nmibíjcin.

⁶ Chi je Huindzin Jesús y'adzooy:

—Co ixipy miich ajcxy mmibicy Dios jadu'n nej tüg pi'c mostaza pajc, e mnima' ixipy jada paadzim quipy: “Nayyajpidigii, nicx tina' mejjoty, e xycapxymidohuip yi'.”

Ti huaad tuñ je pin yajcaayb yaj'uuc

⁷ Pen ji miich ajcxy nidüg pin ymïd tüg ytumbi huídi tumb ñaaxjidzitzii o yhuaj cuend'aty, co yja'ty ma mdiic, ¿nej jëbi nimay: “Tigi', ixtäg ma mesa etz adzu'at?” ⁸ Hue' janchtiy mnimähuiipy: “Yaj'oyiiyigich n'adzuu'ibi, co'amedi' mhuit, e xymooygich ngaayin n'uucin. E huin'it miich mgayipy m'ügipy.” ⁹ ¿Nej yajnaxipy je' Dioscojuyip mïd co je' anajty ti tuñ huídibi yaj'ane'my? Ich minamb co ca'. ¹⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy co ti mguydungixy tüg'óciy tibi Dios xyaj'ane'mgixy, chi mminángixipy: “Je' ich ajcxy je tumbi huídibi

ca'p ycapxpaadyity, jëyi ti ndúngixich huídibi ñich ajcxy huaad ndungixy.”

Jesús yajtzögy majc jäy jibic pützpa'mm#dpi

¹¹ Nícxp jim Jerusalén anajty Jesús, chi ñaxiy ma Samaria etz Galilea ñaymidziba'n'ájtigixy. ¹² Co anajty mihuingoñ tüg cajp, chi jipcoyöy#y majc jäy pützpa'mm#dpi. Chi ajcxy yhuäcxijpy jigüegyñi.

¹³ Chi ajcxy mic ycapxcoody ymínaangixy:

—Huindzin Jesús, pa'ayoog ñich ajcxy.

¹⁴ Co Jesús je' ajcxy ijxy, chi nimay ajcxy:

—Nícx nayguëxícigix ma yi teedy ajcxy.

Chi jadu'n yajti, co ajcxy ñícxxy, chi tüyöyjoty oy choocixy. ¹⁵ Nidügti je' ajcxy co ñay'ijxi co ti anajty chögy, chi nihuimbijty Jesús, ooy Dios jäymech cömay janch cixyjot huinijot. ¹⁶ Chi je' ycojxtinay'ahu#y ma Jesús ytecymijc, chi pidacpy yhuiñyjip naaxcíxy yajnaxy Dioscojuypy. Samaritanojäy je' anajty. ¹⁷ Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej ca' nimajc miich ajcxy huídi ti md-zoocixy? ¿Ma ajcxy je' janidaxtujcpi? ¹⁸ ¿Nej ca' pin jac yhuimbijty miñ jäymedza'ñ cömaya'ñ Dios, jëyi tügpajc ti yhuimbity jada samaritanojäy?

¹⁹ Chi Jesús nimay je jäy:

—Pidíg, nicxni. Yi mmibíjcín ti xyajtzögy.

Nej je' ymíipy Dios y'ané'mín

²⁰ Chi je fariseojäy ajcxy y'amídooy Jesús mína anajty yi Dios ya miñ ya naaxhuiñ y'ane'mañ. Chi Jesús y'adzooy:

—Je Dios y'ané'mín ca' je' ymíipy jadu'n nej ti yaj'ixy o yajmídooy. ²¹ Ni mgamínángixipy co cha

je' o jim'amy je'. Dios y'ané'min ya je' cham ma miich ajcxy.

²² Chi Jesús nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Miim je xii je tiempo ma miich ajcxy anajty ooy xyjamid'idáangixich tüg xii, e ca' iich miich ajcxy xy'ixipy, iich je jäy huidi tzoon tzajpjoty. ²³ Chi jäy ajcxy yminá'nip: “Chaa'amy je', je Cristo”, o “Chim'amy je'.” Ca' miich ajcxy yi' mniníxcixipy, e ni mgabaníxcixipy. ²⁴ Co anajty nmiñich jadügtecy ya naaxhuiñ, iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, co iich anajty nmimiñ n'ané'min, jadu'n je' yjadipy nej huidzuc co y'aa'an ma tüg tzajp'ijx e nañ jadu'n y'aa'an jadüg tzajp'ijx.

²⁵ Nañ ooy ycopícyity co jayijp ocpáadibich ayo'n, e chi jada xyca'ixa'nibich xycatzoga'nibich yi' jäy ajcxy huidi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi tiempo.

²⁶ Com jadu'n nej yjajti jecy'ajty, co je Noé chinaay, nañ jadu'n yjadipy co anajty iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, co anajty nxii ndiempo paty mina anajty nmiñich ane'mbi. ²⁷ Janch caayb janch uucp anajty je jäy ajcxy agujc jotcujc co je Noé ytigiiy ma ymijcajoon. Chi je ayo'nduu ymiñ huidi cijx yaj'ögtigoydäy je mayjäy. ²⁸ Nañ jadu'n yjajti jecy'ajty co Lot chinaay. Je jäy ajcxy jim Sodoma etz Gomorra ycaaygixy y'uuccixy yjuuygixy ytooccixy, etz yti'jcojciy. ²⁹ Huin'it xii co Lot chooni jim Sodoma, chi ycäy tzajpjoty jiin etz huidi jindzaa miid conhuidity ytoy, chi cajp ytigoyday. ³⁰ Jadu'n nej ayo'n yjajti taabi chinaay Noé etz Lot ya naaxhuiñ, nañ jadu'n yjadiiyb ayo'n co anajty nmiñich jadüg'oc ya naaxhuiñ, iich je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

³¹ Je huin'it xii huin'it tiempo pin anajty iñaayb ma ytijccop, e ymüd anajty ypidägy jiiiby tigoty, ca' niminagipy nicxy ti yajpidzimy, e huidi jäy anajty jim camjoty nañ ni ca' yhuimbidipy ma ytijc. ³² Ajihuüygix jadu'n nej Lot ytöxyijc ayo'n paty. ³³ Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tzögam, tigoyipy yjugy'ajt. Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tigooyb (miid iich ycixpi), hue' je' yjugy'ajt ypaadipy chögipy.

³⁴ Hich miich ajcxy nimaayb co je huin'it coodz nimetz jäy anajty ajcxy ma cijx, tüg yajnicxiyb etz jadüg yajhuimiiyb. ³⁵ Nimetz töxyjäy anajty yjitzcixy, tüg yajnicxiyb, etz jadüg yajhuimiiyb. ³⁶ Nimetz yëdijc anajty ytungixy camjoty, tüg yajnicxiyb etz jadüg yajhuimiiyb.

³⁷ Chi je jäy ajcxy huidi ixpijcp Jesús y'ayuc yminañ ajcxy:

—¿Ma jadu'n yjadiiyb nej miich ti mina'ñ, Huindzin?

Chi Jesús yminañ:

—Ma anajty je ögpi yajpaady, jim yi luud ajcxy ñimuga'ñ.

18

Je ijxpejt ma je ayoobitöxyjäy etz je juez

¹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tüg ayuc huidijaty ixpijcp ma yi' co ooy ycopicyity Dios nmibijctzoohuim jabom jabom, ni ca' nmüdziipim.

² Chi Jesús yminañ:

—Ji anajty tüg juez ma tüg cajp, ni Dios anajty ca' tzigiy, etz ni jäy ajcxy anajty ca' huindzigiy.

³ Nañ ma je cajp jim anajty tüg co'ögy ytöxyjäy. Je'

anajty yminög janam jadojz ma je juez, nimäy anajty: “Nihuaangich ma je nmidzipich.”⁴⁻⁵ Chi je codung ca' co'adzoy ca' a'ixiy tzojz. Chi je juez jot'ajti, yminañ jotjoty huinma'ñyoty: “Oy Dios ca' ndzigiyich, ni jäy ca' nhuindzigiyich, per com jada co'ögytöxyjäy nigi xychach'amayiyich, miñ n'ocnihua'ñich, ca'ydi jadüg'oc ymiñ e xyajcijxich anajty nmechtújin.”

⁶ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Mido'mbic miich ajcxy nej je juez jibicjäybi ti nihuañ je töxyjäy co anajty ti yajtzibyii.⁷ ¿Nej ca' Dios ñihuaanip yi huidibi ti huin'ixy, huidibi mibijctzoob xim tzuum? ¿Huäcxibip, nicx ca' tzojz adzooyi? ⁸ Hich miich ajcxy nimaayb co Dios ñihuänamy mic'amy yi' yjäy. Co anajty nhuimbity ya naaxhuiñ, ich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, ¿nej nbáadibich mibíjin ya naaxhuiñ?

Je ijxpejt ma je fariseo etz ma je yajcogüejtpi

⁹ Jesús ñimiydac je jäy ajcxy huidi ci'm ooy ñaygömayyii co ooy y'oyjäyity, etz pejxy yi jacjadyiibi jäy ajcxy, chi yajnimay ajcxy tüg jihuimbit ayuc:

¹⁰ —Mejtz jäy ajcxy ytigüy ma Dios ytijc capxtacpi. Tüg hue' je' fariseojäy, e jadüg yajcogüejtpi. ¹¹ Chi je fariseojäy ytinay'ahuüy ycapxtägy, chachmina'ñ jadu'n: “Dios Teedy, Dioscojuyip yajnajxpich com co ca' ich nbocytuñich jadu'n nej jacjadyii jäy ypocytúnngixy, ca' nmeechich, ca' njibicjäyidyich, ca' nmigapxich huingjäy ytöxyijc, ca' nbocytuñich jadu'n nej jada yajcogüejtpi. ¹² Mejtz xü n'ityich jaygay tügpi semaan. Chi huen ytim ti nmidich

ngüejtptyich ma Dios majcjaty.” ¹³ Per je yajcogüejtpi jiguem ytinay'ahuñy, ni ycapät'ixy tzajpcijx, jëyi ycaachtzachcoxy ymina'ñ: “Dios Teedy, pa'ayoogich, ñich pocyjäyich.” ¹⁴ ñich miich ajcxy nimaayb co jada yajcogüejtpi y'idacy ma ytijc ti anajty yajhuinmecxy ypocy, e je fariseojäy ca' yajpocyhuinmecxy. Huenpínity huidi ci'm naygömayipy, Dios yajtzöyduñib; e pinjaty ca' ñaygömayyii ci'm, Dios ycömayib.

Jesús conucxy je pi'ctijc ajcxy

¹⁵ Chi jäy ajcxy miidmiñ pi'c'anäg ma Jesús huen nidoñyii. Co je' ydiscípulos ajcxy ijxy, chi ajcxy ojoy undaj. ¹⁶ Chi Jesús yaaxi ymigügtijc nimay ajcxy:

—Ixmatz, huen yi pi'ctijc xyñimiñich, ca' ajcxy mijjpcogapxiiygixy, com yi jäy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. ¹⁷ Janch ñich miich ajcxy nimäy co hueñypínity huidi ca' cöbijci yi Dios y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej yi pi'ctijc ajcxy cöbijcy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' yi' ajcxy ytiñihuipy ma Dios y'ané'min.

Tüg comeñ'anäg ymiydägy miid Jesús

¹⁸ Chi tüg micjäy y'amidooy Jesús, nimay:

—Miich oyjäybi Huindzin, ¿ti huaad nduñich co ñich n'alma nidzoocin paadipy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej co xytijich oyjäy? Ni pin ya yca'oyjäyity, je'yi Dios tügpajc y'oyjäyity. ²⁰ Miich mnejhuñyb yi Dios ycötüjcin. Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy, ca' jäyyaj'ögipy, ca' mmeedzip, ca' mmigüg nihuambedipy, yajmij'at mdaj mdeedy.

²¹ Chi je' y'adzooy:

—Tì tüg'öciy nguydundäyich jada cötújcín maabi nyeecpidzimyich.

22 Co Jesús jadu'n midooy, chi nimay:

—Tigoy'ijtni ja tüg huidi ca' mduñi. Toocta' tüg'öciy tijaty miich miid, e mo' je meeñ ayoobtjic, huin'it mgomeeñ'adipy jiiiby tzajpjoty; miin, e pajangich.

23 Co je comeeñybi jadu'n ayuc midoy, chi ooy yjottigoygoty com ooy anajty ycomeeñity. 24 Co Jesús ijxy co je comeeñybi anajty ti yjotmaybicy, chi minañ:

—Ooy chachchípity ytigihuipy tüg comeeñyjäy ma Dios y'ané'min. 25 Jac ca' chípity co ñaxipy tüg camello ma yi xu'ñ yxútity, ca'ydi co tüg comeeñyjäy ytigihuipy ma Dios y'ané'min.

26 Chi je jäy ajcxy anajty tiibi ajcxy midoogixy Jesús y'ayuc, yminaangixy:

—¿Pín jada' jëbi y'alma paadipy nidzoocin?

27 Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi naaxhuiñyjäy ajcxy ca' jaty nej yaj'oyihuipy, Dios jëbi yaj'oyiy.

28 Chi Pedro yminañ:

—Ich ajcxy ti nbidägy n'ixmajtzaaygixy, co nbanicxaangixy.

29-30 Chi Jesús y'adzooy:

—Janch ich miich ajcxy nnimaaygixy co yi jäy ajcxy huidi ytijc ixmajtz etz ytaj yteedy, ymiguëx, etz y'ung y'anäg miid Dios y'ané'min ycipi, ypaadipy ajcxy ya naaxhuiñ niigi oy'ájtin, etz ypaadipy ajcxy tzajpjoty tzinaayin huidi ca' ycipipy ytigoyipy nimina.

Jesús capxypidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

31 Chi Jesús huodzon je nimajmetzpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi tzoc jámim jim Jerusalén. Nguydunaamyich tüg'óciy jadu'n nej yi Dios y'ayucnajtzcaxiibí ajcxy jaybejty jecy'ajty m̄id ñch ycixpi, ñch, je jáy huidi tzoon tzajpjoty. 32 Chi nyajciyegañich ma je romano gobernador, xycami'ixipy xycami'pidägibich ajcxy. Xy'óji'ibich xyhuindzúji'ibich xyjiptzúji'ibich ajcxy. 33 Xychaachtunipyich ajcxy, xyaj'ögibich ajcxy, e codugñg xi njugypigipyich jadüg'oc.

34 Chi yi majmetzpi ajcxy ni jadu'ñyi ca' huinjihuñy ajcxy nej yhuimbizimy Jesús y'ayuc. Yüch anajty jada ayuc m̄id yi' ajcxy ycixpi, paady ca' huinjihuñy nej anajty yajñimaagyixy.

Jesús yajhuindicxi'gy tüg huintzpi jim Jericó

35 Chi jadu'n yjajti co Jesús m̄ihuingoñ je cajp huidi yxi Jericó, chi tüg huintzpi anajty ññäy tüba'áy pijtzooy anajty limosna. 36 Co m̄idooy mayjäy ñaxy, chi je' yajtiy:

—¿Pin yi' ñajxp?

37 Chi ajcxy nimay co Jesús nazareno najxp.

38 Huin'it je huintzpi mic ym̄inañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, ñch pa'ayoog.

39 Je jáy ajcxy huidi anajty jayjip nicxp ooy ooy je huintzpi, nimay co huen amoñ. E je' ñgi mic yminan'idich:

—David y'ap y'oc, ñch pa'ayoog.

40 Chi Jesús ytinayxipy oy yajhuoyii. Co je' jim ymejch, chi am̄idooy, nimay:

41 —¿Ti mdzojcpy ndunipyich m̄id miich?

Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, yajhuindicx'icich.

⁴² Chi Jesús minañ:

—Huindicx'ig, yi mmib'ic'in ti xyajtzögy.

⁴³ Chi je huintzpi mic'amy yhuin y'ijx'igy, chi panicxy Jesús, chi ooy jäymejch cömay yi Dios. Cham tüg'óc'iy je cajp jäy co ajcxy jadu'n ijxy, nañ ycömay yjäymejtz yi ajcxy Dios.

19

Jesús m'ad Zaqueo

¹ Co Jesús ytig'iy jim Jericó, ñajxy cajpcujc anajty. ² Chi jadu'n yajty jim anajty tüg jäy hue' anajty yx'ii Zaqueo. Hue' je' anajty yajcogüe'jtpi huindzin, e comeen anajty. ³ Ooy yi' anajty tzach'ixa'ñ Jesús, nejhuñhua'ñ pin jäy je', chi ca' jajty nej ixipy, je' co anajty ñaxity, etz co anajty ooy mayjäy jim. ⁴ Chi je' ñicxy poy'igy jayijp, chi ypejty ma tüg sicómoro quipy, yco'ijxnaxa'ñ co anajty Jesús jim ñaxy. ⁵ Co Jesús jim ymejch, chi pä't'ijxy je Zaqueo, e nimay:

—Zaqueo, tzojc minac, com cop'icy co nicxy njättäga'ñich ma md'ic.

⁶ Chi je' yminajty janch jottigoy, e jotcu'jc cöbijcy Jesús. ⁷ Co jadu'n ijxy, chi je mayjäy ajcxy nigapxy ni'oj'iygixy Jesús, yminaangixy:

—Ti ñicxy jättacpi ma tüg pocyjäy yt'ic.

⁸ Chi Zaqueo ytinay'igy, nimay Jesús:

—Huindzin Jesús, cha je' je njugy'ajtich hu'idi cup nb'ic-huäcxaamy'ich nmöhua'ñich ayoob'it'ic. Pen ti ñich nyajcuetnaxy, nyajhuimbidipy'ich midaax jadu'ñyi.

⁹ Chi Jesús minañ:

—Jadachambi jada jäy ma jadyaabi tñjc ti y'alma ñidzögy, com co yi' nañ jadu'n Abraham y'ap'adyii y'oc'adyii. ¹⁰ Ich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ co n'ixtähuibich etz nyajñidzögibich tiibi anajty yti gooy.

Je ijxpejt ma je majcì meeñ

¹¹ Co je jäy ajcxy midooy jadu'n, chi Jesús jacyajnimay ajcxy tüg ayuc, com ytimymihuingónip anajty Jerusalén, etz je jäy ajcxy tzachhuinmaaygixy co Jesús mic'amy anajty pidäga'ñ y'ané'min. ¹² Chi Jesús ymínañ:

—Tüg micjäy, comeeñjyäy anajty, ñicxy ma tüg naaxjot jiguembi, nicxy anajty ytungbicy co yrey'ada'ñ, e chi anajty yhuimbidaani. ¹³ Chi je micjäy mijhuooy nimajc ytumbi, chi moy ajcxy majc meeñ nidüg nidüg, chi ajcxy nimay: “Meeñ yaj'ung'ajtcix ji ixti cooni ich anajty nhuimbityich.” ¹⁴ Chi je ymíogajp ajcxy ca' anajty ixa'ñyii ajcxy je comeeñybi, chi ajcxy yajpaguejxy huingapxpì ma anajty je comeeñybi ñicxy, chi je huingapxpì ymínañ: “Ca' ich ajcxy ndzocy co jada comeeñjyäy rey'adipy ma ich ajcxy.” ¹⁵ Chi jadu'n yajty co je comeeñjyäy yhuimbijty ti anajty yreytigíy. Chi oy yajhuoyii je ytumbi ajcxy, je huidi anajty je meeñ ti yajmihuim'gixy, nejhuíhua'ñ anajty jadu'ñi ti yaj'ung'ajtcixy je meeñ nidüg nidüg. ¹⁶ Chi tüg jayijp ymíñ ymínañ: “Huindzin, yi meeñ majcjadu'ñi ti nyaj'ung'atyich.” ¹⁷ Chi je rey y'adzooy: “Ooy miich oy mduñ. Jadu'n nej ti mgapxycöbicy mñd huidi hueeni, cham m'ané'mipy majc ciudad.” ¹⁸ Chi je mímetspi ymíñ, ymínañ: “Huindzin, yi mmeeñ migoox

jadu'ñyi ti nyaj'ung'atyich.” ¹⁹ Chi je rey nimay je mimetzpi: “Cham m'ane'mipy migoox ciudad.” ²⁰⁻²¹ Chi je midugigpi ymiñ, ymiñ: “Huindzin, cha je mmeen huidi ti nmi'ityich, ti nyujpcyich ma tüg paayi. Ndzigiybich miich co miich mjäy'aty ahua'ñ, myajpidigtäy huidi ca' mjë'adyii, nañ mdzicpy huidi ca' ti mnipy.” ²² Chi je rey ymiñ: “Miich jibic ti mduñ, cham ndyiduna'ñ mïd mgi'm'ayuc ycixpi. Miich mnejhuiyb co nyajpidigyich huidi ca' një'adyiijich, e ndzicyich huidi ca' ti nnibyich. ²³ ¿Nej co ca' ti mbidägy ich nmeen ma je banco, jigix co ixypy nhuimbityich, may meeñ ixypy xycidigyich mïd meeñ'ung?” ²⁴ Chi je rey nimay huidi anajty ajcxy jimip: “Pijci ajcxy yi' ymeen, etz mooygixy yi' tii bi meeñ yaj'ung'aty majc jadu'ñyi.” ²⁵ Chi je jäy ajcxy y'adzooy: “Huindzin, ymïd yi' cham majc jadu'ñyi meeñ.” ²⁶ Chi je rey y'adzooy: “Iich miñaam co tüg'óciy pinjaty mïd, jacyajmöhuiip; e huidi ca' ti mïdity, oy jamïdity yajpijctähuiip huidi ymïd. ²⁷ Nañ jadu'n ajcxy je nmïdzipich huidi ca' anajty tzojccixy co ich nrey'adipyich ma yi' ajcxy, yajmiingix ya, yo'cpujxtutaaygix ma ich nhuinduu.”

Jesús ytiñy Jerusalén

²⁸ Co Jesús jadu'n yminanday, chi choñ jim, ñicxy Jerusalén. Jesús jayijp anajty ytüyöy ma je mayjäy. ²⁹⁻³⁰ Jadu'n yjajty co jim yja'ty mihuingon Betfagé etz Betania ma je cop huidi yxii Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscipulos, nimay ajcxy:

—Níxcix ma yijibi cajp huidi ji huingon. Co ajcxy mgajptugihuiip mbátcixipy tüg burro mang

ycoxochity, huidi ca' ni pin yaj'iñaayñi. Moguejtúutciixipy, etz mmimíngixipy. ³¹ Pen jim pin xy'amidoogixy, ¿nej co yi burro mgoguejtüdy? Chi ajcxy jadu'n m'adzohuipy: “Je nhuindzinich jim tzojcp.”

³² Chi je' ajcxy ñicxy huidi Jesús yquejx. Chi ajcxy paty je burro jadu'n nej Jesús anajty ajcxy ti ñimäyii. ³³ Jim anajty ajcxy je burro mang coguejtuutcixy, co ñihuindzin ñimaayi ajcxy:

—¿Nej co yi burro mang mgoguejtuutcixy?

³⁴ Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je nhuindzinich jim tzojcp.

³⁵ Chi ajcxy huijtz miñ je burro ma Jesús. Chi ajcxy jibe'ñ mïid yhuit, chi ajcxy Jesús yajburripejty. ³⁶ Co Jesús anajty ytüyöy, chi je mayjäy ajcxy yhuit yé'pcixy tügujc. ³⁷ Co ajcxy mihuingoñ je minac ma je cop huidi yxi Olivos, chi tüg'óciy je mayjäy yjotcugiyday, e ytigiiy ajcxy ooy alabanza ñibi Dios ojadajtpi mïid je mij huinma'ñ ycixpi co anajty ti íjxcixy huidi anajty Jesús ti tuñ.

³⁸ Chachminaangixy:

—¡Capxpaady je rey huidi miimb mïid Huindzin Dios yxi ycixpi! ¡Jotcujc'ajt jiiiby tzajpjoty etz cömáyin ma Dios!

³⁹ Huin'it nijëjty fariseojäy huidi anajty ajcxy jiiiby jäy agujc nimay ajcxy je Jesús:

—Oj yi mjäy ajcxy.

⁴⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Íich miich ajcxy nimaayb pen yi' ajcxy amomb, yi tzaa tigihuij mic capxp.

⁴¹ Co Jesús yja'ty jim mihuingon Jerusalén cajp, e co ijxy, chi yaaxy mïid je cajpjäy ycixpi. ⁴² Chi Jesús ymïnañ:

—¡Pen mhuinjihuïyb ixypy miich ajcxy nej mbáatcixipy mjotcujc'ájtïn jadachambi xïi tiempo! Yüch jada tïy'ajt cham ity ma miich ajcxy, ca' huaad m'ïjxcixy. ⁴³ Minip je xïi je tiempo ma miich ajcxy je mmïdzip ajcxy xyajjüdugipy mgajp mïid tzaamacxy, e tziptunipy ajcxy mïid miich, yaxon xyajco'adugipy ajcxy jühuïdity ma je mgajp. ⁴⁴ Xyñigidaagoodip mdzaaboch ni'ung ni'anäg, ni ca' yhuï'mip tzaagop tzaamacxy, jadu'n yjadipy com miich ajcxy ca' mnejhuïy je tiempo mïna je Dios xyñigïdägy.

Jesús yajpidzimy je jibicjäydijc ma Dios ytijc

⁴⁵ Chi Jesús ytigïiy ma Dios ytijc yajpidzimday tüg'ócïy jäy huïdi anajty jïlby ajuuuyb adoocp. ⁴⁶ Chi Jesús nïmay je jäy ajcxy:

—Jadu'n mïna'ñ ma jaybétyity: “Fich ndijci tzajpcapxycapxtägi'ñ yi'.” E miich ajcxy hue' mhuaangixy jadu'n nej meetzpi y'ang.

⁴⁷ Jesús anajty yaj'ixpijc jabom jabom ma Dios ytijc, chi je teedy tungmïdpi, etz huïdi ajcxy yaj'ixpijcp anajty Dios ñecy, etz mijjädijc ajcxy nihuïnmayïygixy co yaj'ögaangixy Jesús. ⁴⁸ Chi ajcxy ca' ni nej mihuinma'ñybaty nej yaj'öccixy, com tüg'ócïy jäy anajty ooy tzach'amïdoo'ijt Jesús y'ayuc.

20

Jesús ycötújcïn

¹ Chi jadu'n yjajty tüg xii anajty Jesús yaj'ixpicy je cajpjäy ma Dios ytijc, capxhuäcxy anajty oybi ayuc. Chi ñimiini je teedy tungmiidpi ajcxy etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy etz mijjäydijc ajcxy.

² Chi ajcxy migapxy Jesús ñimay:

—Yajñimaaygich, ¿ma cötújcín tí mbaady co jäy myaj'ixpicy ya ma Dios ytijc? ¿Pín je' tibi xycötujc möy?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ich nañ jadu'n nyaj'amidohuamy ich miich ajcxy tüg ayuc, e m'adzóogixip. ⁴ Co Juan (je Bautista) jäy yajñibejty, ¿pín je' cötújcín moy, je Dios tzajpjotyí o jäy ajcxy?

⁵ Chi ajcxy ytigiiy huinmay'ahuidijtpi ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen mīnaanīm co tzajpjoty choñ je Juan ycötújcín, Jesús xyñimaayimip ya: “¿Nej co ca' miich ajcxy mijpidacy yí' y'ayuc?” ⁶ Pen mīnaanīm ajt co jäy cötújcín moy je Juan, chi tüg'óciy cajpjäy tzojc xycögädzim, com ymibijcipy ajcxy co yí Juan, Dios yí' y'ayucnajtzcaxiibyí.

⁷ Chi ajcxy y'adzooy co ca' ajcxy nejhuuygixy pín Juan tí quexyii. ⁸ Chi Jesús ñimay je' ajcxy:

—Ich nañ jadu'n ca' nigapxa'ñich pín tí xycötujcmöyich.

Je ijxpejt ma je tumbidijc ajcxy jibicjäybi

⁹ Chi Jesús ymīnandacy yajñimay tüg'óciy je jäy ajcxy tüg ayuc, ymīnañ:

—Tüg jäy pidacy tüg camuuxy ycam, chi yajpijctzoy ytumbidijc, co anajty chona'ñ ñicxa'ñ jiguem jecy jecy. ¹⁰ Co cosecha paty, chi quejxy tüg ytumbi ma je ytumbidijc, huen cīmöyii huídibi

je' anajty paatip. Chi je ytumbidijc huinhuojpy jiphuojpy je quejxyöybi yajhuimbijty ca' ni ti mooy. ¹¹ Chi huingbi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' tuñ, huin'ojoy jipp'ojoy ajcxy, yajhuimbijty ajcxy, ca' ajcxy ni ti mooy. ¹² Chi midugigpi ytumbi quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' yajtzaachiy etz yajhuimbijty ajcxy.

¹³ Huin'it je camuuxycam huindzin yminañ: “¿Ti ndunipyich? Ocquejxyich nmang huidibi ooy ndzocyich. Ca' jécyity co ajcxy ixipy nmangich, yajmij'adipy ajcxy.” ¹⁴ Chi je ytumbidijc co ajcxy ijxy je' yhuindzin ymang, chi ajcxy huinmaygoty nayñimáayigixy miñ xyipy: “Ti ymiñ je cogam ymang, yi' je' jada cam jëdaanip. Tzoc yaj'o'cim jigix ich ajt jada cam një'ajtim.” ¹⁵ Chi ajcxy je cogam ymang yajpidzimi camjoty, chi ajcxy yaj'o'cy.

Chi Jesús y'amidooy:

—¿Ti jada' ytunipy je cam huindzin? ¹⁶ Minip je', miñ yajtigoydäy je ytumbidijc ajcxy, e chi je' je ycam yegipy miid huingbi tumbi.

Co je jäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yminañ:

—Ni catzogipy Dios, nicxy jadu'n njajtim.

¹⁷ Chi Jesús huindixpejty je mayjäy nimay ajcxy:

—¿Ti tijamy huidi yjaybétyip ma Dios ñecy? Jadu'n:

Je yëydijc huidi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, ti Dios pidacy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nejihuiy je tzaa oyjatypi huidibi je pojtzpidijc ajcxy ca' yajtuna'ñ, je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopicyity.

18 Pinjaty ca' cöbìga'ñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadamy, tim jadu'n nipaady nej jihuïy jim ycijxciday ma je tzaa nicx e tijhuitz yjajtãhuipy; e pen je tzaa nigìdagoty, je' ajcxy janch jaam pux nicxy yjajtcixy.

Yajnidïygixy pen jëbi cogüéjtïn yajyecy o pen ca'

19 Je teedy tungmïdipi etz huïdi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ooy anajty nihuinmayïygixy madzaangixy je Jesús mic'amy, co ajcxy huinjihuïy co Jesús nimiydáacigixy mïd je jhuimbit ayuc, e chigïyb anajty ajcxy je cajp jäy. 20 Chi ajcxy chachhuinma'ñ'ixtaaygixy nej huaad xïgixy Jesús, chi quejxy ajcxy ijx'ijtpi ma Jesús yajpaady huïdi naybidaacip janch ypaat tudägyjäy; chi amidoo'ijtcixy Jesús y'ayuc huïdi mïd xïhuaangixy, chi cïyegaangixy ma je gobernador. 21 Chi je ijx'ijtpi ajcxy y'amidooy Jesús nimay ajcxy:

—Huindzin, nejhuïyb ïch ajcxy co miich m'ayuc ooy y'óyity, etz myaj'ixpicy yajxon, ca' huin'ixpety jäy myaj'ixpicy, etz myaj'ixpicy Dios ytiy'ajt nej jäy jëbi huaad chinaaygixy. 22 ¿Nej copicy ïch ajcxy migüedipy je César je romanojäy mij'ane'mbi, o ca'iji?

23 Chi Jesús huinjihuïy yi' ajcxy yjibic-huinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyjot'ixy xy-huinma'ñ'ixyich? 24 Yaj'ijxcich tüg meeñ. ¿Pin y'ahuinax etz pin yxï mimb ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi César.

25 Chi Jesús nimay ajcxy:

—Cuet ma César huidi César paatip, e ma Dios huidi Dios paatip.

²⁶ Ca' mimadacy ajcxy nej tzu'íjxcixy ma mayjäy yhuinduu. Chi ajcxy ooy huinmaay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzóohuigixy, chi ajcxy amoñyi.

Yajnidüygixy je jugy'ájtín ycixpi

²⁷ Chi ñija'tti Jesús tüg saduceojäy, e yi saduceojäy ajcxy ymíañ co jäy ögy ca' y'ocjuyuicni. Chi je' yajtiy:

²⁸ —Huindzin, Moisés jaybety ma yi' ñecy, je jécyip, co tüg yéydijc ytöxyijc yajhuim'y ix'ögp, e ca' ymang ti paatcixy. Jébi je yéydijc y'uch müdtzinäy je töxyjäy jaydëbi yaj'ung'ixip müd y'ajch ycixpi. ²⁹ Jadu'n anajty tügpicy jäy, nihuixtujc ajcxy ytügquëx'ájtixy, ac yéydijc ajcxy. Je mijpi müdtzinay töxyjäy, chi ix'o'cy, e ca' ymang paty. ³⁰ Chi je mimetzpi ypijcy müd je töxyjäy, e ni ca' ajcxy ung paty. ³¹ Chi je midugügpi ypijcy müd je töxyjäy, e jadu'n je nihuixtujcpi müdtzinay ajcxy je töxyjäy, ix'o'cy ajcxy, ni ca' ajcxy ung paty. ³² Chi ñañ jadu'n je töxyjäy y'ögni. ³³ Co anajty je nihuixtujcpi jugypijccixy, ¿huidi jada' octöxijc'adiyb je töxyjäy? Com nihuixtujc ajcxy ti töxyijc'ájtigixy.

³⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi jäy píjccixp, ñaymooyigixy y'ung huen píjccixy. ³⁵ Je jäy ajcxy huidibi paatip anajty chinähuiip ma je tiempo huidi mimb co ögpi yjugypíjccixipy, ni ca' ajcxy ypigipy, ni ca' ajcxy ñaymóoyigixipy y'ung huen píjccixy. ³⁶ Co jäy ajcxy yjugypicy, chi ca' huaad y'ögcixy jadüg'oc, quipxyjaty ajcxy müd je ángeles ajcxy, e Dios yi' ajcxy

ung'adiib co yjugypigipy miid jemybi jugy'ajtin. ³⁷ Janch co yi ögpi yjugypigipy, jëbi mbaadip je tiy'ajt ma Moisés ñecy ma jadu'n yjaybétyity, je taab anajty aay'ujtz ytoy, co je Huindzin Dios migapxy Moisés, nimay: “Iich Abraham yDios, Isaac yDios, Jacob yDios.” ³⁸ Je ögpi ca' miidity Dios. Je jäy ajcxy huidi juugyip janchtiy ajcxy ymiid Dios, com co miid Dios ycixpi tüg'óciy jäy ajcxy ymiid yjugy'ajt.

³⁹ Chi jäy ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy nimay Jesús:

—Oy ti m'adzoy, Huindzin.

⁴⁰ Ca' ajcxy ocjajtni nej jac nimáaygixipy.

Pin je' y'ung je Cristo

⁴¹ Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Nej co miich ajcxy mina'ñ co Cristo David y'ap y'oc? ⁴² David ci'm mina'ñ ma je Salmo necy:

Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Iña' ya a'oy'amy ma iich.

⁴³ Ixti cooni anajty miich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nej jihuüy ti nbidägyich yi mmidzip ma miich mdecypocxpejt.”

⁴⁴ Co David yximoy Cristo iich nHuindzin, ¿nejtz yi' co y'ap'adyii y'oc'adyii?

Jesús xiy je escribas ajcxy

⁴⁵ Chi tüg'óciy cajpjäy jim anajty y'amido'ijtcixy co Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

⁴⁶ —Naygüend'ajtigix miid yi' escribas ajcxy ydiscípulos, co ajcxy ooy tzojccixy yhuididaangixy miid yhuit oyjatypi, ooy ajcxy tzojccixy co huen

capxpcoxyii ma jäy y'amugïy, e ooy ajcxy tzojccixy yi cödumbi iñaybejt ma naymujctac, etz ooy ajcxy tzojccixy cödumbi iñaybejt ma jäy ajcxy yxüidungixy. ⁴⁷ Chi ajcxy yajcijxtayï yi co'ögytöxyjäy ypidägy, e tungixy ooy jecy tzajpcapxycapxii ma jäy yhuindu. Yi jadu'mbi jäy ajcxy nigi ajcxy Dios chaachytuniiyb müd ypocy ycixpi ca'ydi jacnipin.

21

Je ayoobitöxyjäy co'ögypi y'ofrenda

¹ Jiiby anajty Jesús ma Dios ytijc co ijxy comeñyjäy may'amy ofrenda pidaaccixy ma meeñygaax. ² E nañ ijxy co tüg co'ögytöxyjäy pidägy anajty metz pi'cmeeñ. ³ Chi Jesús yminañ:

—Janch ich müch ajcxy nimäy co jadayaabi co'ögytöxyjäy ayoob jac anaxy jada, ti pidägy ofrenda ca'ydi jacnipin. ⁴ Tüg'óciy comeñydijc ajcxy ypidacyp ma ofrenda je meeñ huidi conajxp. Jadayaabi co'ögytöxyjäy ti pidägy huidi anajty ñigayamy.

Jesús yminañ co je Dios ytijc yhuindigoya'ñ

⁵ Nijëjity jäy co ytigiiy ma Dios ytijc nimiydacy ajcxy co Dios ytijc ooy chach'oy'oydúñity müd tzaa oyjatpyi, e müd tiibi jiiby yojxcixy. Chi Jesús yminañ:

⁶ —Tüg'óciy jada huidi ajcxy m'ijxpy ma Dios ytijc, minip xii tiempo mina jada nicxy yhui'my taj xit jada tzaa, ca' ma pochycop.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

⁷ Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—Huindzin, ¿mına jada jadu'n ytunıyb yjadıyb nej miich ti mminañ? ¿Ti tiy'ajt ji yaj'ixıp co jada anajty jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ix mgayajhuin'ıngix. Ooy mayjäy yminañ ñaybidäganıgıxy co je' ajcxy je Cristo, yminañ ajcxy: “İich je' je Cristo; huıngóniñ anajty je xii je tiempo mina je naaxhuiñybi ycıxa'ñ ytigoya'ñ.” Ca' ajcxy axam mbanıcxıpy. ⁹ Co miich ajcxy ayuc midohuıpy co jäy chachchiptungıxy, e ñayñibidıciıgıxy, ca' mdzigıygyıxy, com ooy ycopıcyty co jada jadu'n jayıp ytunıyb yjadıyb, ca'nan hue' je' anajty tim cıjxp tim tıgooyb (je naaxhuiñybi).

¹⁰ Chi Jesús yjacmınañ:

—Nayñibidägiıb naax cajp müd huıngbi naax huıngbi cajp. ¹¹ E minıp mic'ujx, etz mij yuu mij pa'm xii yaa. E jadııb mij'adzigi'ñ, etz ooy ijxpejt huıdi qüexıgıp tzajpcıxy.

¹² Ma ca'ni anajty jadu'n jadyii, xy-pahuidıjtcóotcxıpy jäy, xymájtzcıxy, xycıyéjcxıpy ma judıojäy ñaymujctac. Chi jäy ajcxy xypidägiıpy pujxtıgoty, xyajníxcıxy mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuınduu. Jadu'n jäy ajcxy jıbic xytunıpy müd miich ajcxy com co anajty ti xymıjpidáaccıxyıch. ¹³ Miich ajcxy tiy'ajt myegıpy müd İich nxii ycıxpi. ¹⁴ Co jäy ajcxy yxıhuıpy ma codungdıjı, ca' ni nej ajcxy mjot'adıyb, ni ca' ajcxy mhuınmayıpy nej m'adzóogıxy. ¹⁵ Nyegıpyıch ayuc etz tiy'ajt nej huaad mmıdzip m'adzoogıxy. Ca' mmıdzip ajcxy jadıpy nej xy'adzóogıxy, e nej xyjacxıgıxy.

16 Miich ajcxy mgi'mdeedy, mgi'm'uch, mgi'm'ajch, etz mgi'm ajuugy amigüg xyciyéjçixipy ma cõtujctac. Nijëjity miich ajcxy m'ögipy mïid co anajty ti mmijpidaaccixy ïch n'ayuc. 17 Mayjäy ajcxy ca' xy'ixaanipy xychogaanipy mïid co anajty ti mmijpidaaccixy ïch nxii. 18 Ni tüg miich ajcxy mgöhuay ca' ytigoyipy. 19 Pen ooy ajcxy mmecxtucy, chi m'alma ñidzögipy huinixii.

20 Co ajcxy m'ixipy Jerusalén anajty ti ñaducy mïid ymidzip, huin'it ajcxy mnejhuïhuipy co huington je'anajty ma yhuindigoyaani. 21 Huin'it tiempo je jäy ajcxy huïdi jim Judea naaxjot yquéeccixipy ñïxcixipy ajcxy yuugjoty, etz je jäy ajcxy huïdi jim Jerusalén queegipy ajcxy, etz je jäy ajcxy huïdi camjoty ca' huaad y'ocajptigiyñi ma je Jerusalén cajp. 22 Je tiempo mina yjadïyb ayo'n mïid co anajty judío jäy ti ytundigooygixy, je' jada yajcuydundaayb jadu'n nej yjaaybétyty ma Dios ñecy. 23 ¡Ayoob yi töxyjäy ajcxy huïdi anajty ung tzim'ijtp huin'it xii, etz huïdi anajty mïid y'ungma'xung! Ooy jadïb mij ayo'n ya naaxhuin etz tzip éjcin ma jada cajp. 24 Nijëjity ajcxy y'ögipy tzipjoty, e nijëjity yajnicxip tzumy mach ma huingbi cajp huingbi naax. E Jerusalén naxmihuägïydähuïb yi jäy huïdi ca' yjudiojäyity, minipy je tiempo mina anajty Dios yajcixaani yajtigoyaani yi' ajcxy y'ané'min.

Nejjada' yminipy je Dios y'ung

25 Huin'it xii huin'it tiempo quëxigip ijxpejt ma xii po' etz ma yi madza', ya naaxhuin ooy jäy ajcxy jotmay mï'idipy. Je jäy ajcxy ooy chigïhuipy

yjihuĩhuipy yhuinmay'ahuĩdidipy ajcxy ooy, miid je mejy ycixpi co anajty chachpidĩgy chachnögy chachmina'ñ. ²⁶ Yi jāy ajcxy anucxi'ñ yajcidahuiib co anajty ajcxy ixu nej yjadyii huindu'mybi naaxhuiñ; e huĩdijaty mic'ajt yajpatp jiiiby tzajpjoty yũxtāhuipy yi'. ²⁷ Huin'it miich ajcxy xy'ixipyich, iich je jāy huĩdi tzoon tzajpjoty, nmiiñich jocjoty miid je nmic'ajtich, nmiiñich miid iich ngötújcĩn etz iich n'oy'ajtĩn mijpi. ²⁸ Co je ayo'n tiempo jadu'n yjatzondāgipy, chi mba't'ijxcixipy com huin-goniñ anajty mina Dios xyñihuáangixipy xycóhuáangixipy.

²⁹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tũg ayuc, yminañ:

—Ijxcix yi higueri etz tũg'óciy quipy, ³⁰ co yhuamĩgy huin'it miich ajcxy nejhuĩy co ti yhuin-goni mina ypottigiyñi. ³¹ Tim jadu'n nej miich ajcxy ijxpejt mbicy ma higueri quipy co pott tiempo ytigiyñi, nañ jadu'n co miich ajcxy m'ixipy je ijxpejt tzajpcixy jadu'n nej yam nyajnimaaaygixy, mnejhuĩhuipy ajcxy co huingónip je tiempo mina Dios y'ane'mañ ya naaxhuiñ.

³² Janch nimaaybich miich ajcxy co jadu'n yjadĩyb ytunĩyb jayijp, ca' anajty o'ctāy je jāy ajcxy huĩdibi tzinaayb jugy'ajtcixyp jadachambi xii tiempo. ³³ Yi tzajp etz naaxhuiñybi naxip tigoyip yi'. Ich n'ayuc ca' ñaxipy ytigoyipy ni camina.

³⁴ Naygüend'ajtigix miich ajcxy ca' mnijot'ajtcixy yi jocniĩ yi mũgii, etz yi tzinaayin jugy'ajtĩn, jigix ca' ajcxy xyniminiipy jotcõmoñyi je ayo'n xii je ayo'n tiempo. ³⁵ Timetiini minipy je ayo'n tiempo miid jāy ajcxy ycixpi huĩdi ya tzinaayb ma tũg'óciy naaxhuiñybi. Tim jadu'n nej tũg iyujc ayo'nbaady co

timetiini yajtūxuuch. ³⁶ Ni'ixi' ijtciχ, mibijctzoogix Dios, ca'ydi ayo'n ajcxy mbaatcixy huidi jadaanip, jigix jii by myajpáatci xipy tzajpjoty ma iich nhuindu, iich, je jāy huidi tsoon tzajpjoty.

³⁷ Xim anajty Jesús yaj'ixpi cy ma Dios ytijc, e coodz anajty choon ñicxy jim ma cōgop huidi yxii Olivos. ³⁸ Jabom jabom jopy jopy ñiminyii tūg'óci y cajpjāy jii by ma Dios ytijc tibāy co y'amidoo'idaani ajcxy Jesús y'ayuc.

22

Xiicyōygi xy capxyōygi xy nej huaad Jesús májtzci xy

¹ Huigon anajty je xii mina jāy tzajcaagy caaygi xy huidi ca' ylevadura mii dity, huidi jāy ytijpy pascua xii. ² Chi je teedy mijtun gmii dpi etz je escribas yhuinma'ñ'ixtaaygi xy nej ajcxy ocyaj'ōgi py Jesús. Chigi i yb anajty ajcxy je cajpjāy.

³ Chi je mujcu' ytigi i y ma Judas yjot yhuinma'ñ. Je Judas hue' anajty ymimetz xii Iscariote, je' nidūgti je majmetzpi discípulos. ⁴ Chi Judas ñicxy oy migapxy je teedy mijtun gmii dpi etz tzajptijc soldado huindzin, e ycapxytuñ mii d je' ajcxy nej jēbi cīyeci y Jesús. ⁵ Huin'it je Jesús ymidzip ooy ajcxy yxoondaccottay. Chi ajcxy ñaygapxi co meeñ möhuangixy je Judas. ⁶ Chi Judas cōbijcy je meeñ, chi yhuinma'ñ'ixtay nej jēbi cīyegipy Jesús ma ca'p mayjāy y'ixyii yhuindicxyii.

Je huindzin Dios y'adzu'ájtin

⁷ Chi paty je xii mina jāy cay je tzajcaagy huidi ca' ylevadura mii dity com huin'it anajty ajcxy yaj'ōgy

cöbixy ymang pascua xiiǵixp. ⁸ Chi Jesús quejxy Pedro etz Juan, nimay:

—Nix miich ajcxy yaj'oyi' je pascua adzu'ibi, jaydëbi ajt ngaayim.

⁹ Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma mdzocy co nyaj'oyihuibich ajcxy?

¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Co mdigihupy ajcxy cajpjoty, mbaadipy tüg yëydijc huidi yajnicxp tüg majt nii. Mbanicxyp ajcxy je yëydijc cooni yjadipy ma ytijc. ¹¹ Co miich ajcxy mjädipy ma je jäy ytijc, chi ajcxy mnimähupy je codijc: “Nhuindzinich jadu'n minaam: ¿Ma yaj'ahuadz yajpaady ma ngayipyich je pascua adzu'ibi mhd ich ndiscípulotijci?” ¹² Je codijc miich ajcxy xyajni'ixihup tüg cuarto ma mimejtzpi piso. Ni'ixi' jim je adzu'ibi. ¹³ Chi Pedro etz Juan ñicxy, chi paty jadu'n nej anajty ti ñimäyii, e jim ajcxy ni'ixiy je pascua caayin uucin.

¹⁴ Co je hora paty, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa mhd je' ydiscípulos ajcxy. ¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—Ti ooy nijot'atyich co nmhdgayaangixy jada pascua adzu'ibi ma ca'ni n'ögyñich. ¹⁶ Ich miich ajcxy jadu'n nimaayb co ich ni mina ca' njac-cayipyich jadüg'oc je pascua adzu'ibi, ixti cooni yajcuydandähupy je pascua xii ytiy'ajt ma Dios y'ané'min.

¹⁷ Chi Jesús conigy je ügy co Dioscojúyip yajnaxy, huin'it yminañ:

—Uccix jada ügy, naymóoyigixy miich ajcxy.

¹⁸ Cham ich miich ajcxy nimäy co jadu'n nej yjacnicxa'ñ xii tiempo ca' vino nii üga'ñich ixti cooni Dios y'ané'min yminipy ya naaxhuiñ.

19 Nañ yconigý Jesús tüg tzajcaagy co mibijctzooy Dios, huin'it tujc-huäcxy moy discípulos ajcxy, e chi ajcxy nimay:

—Jada tzajcaagy ñich nninicx'ajtpyich huidi ngïyejcpyich ma yí o'cin miid miich ajcxy mbocy ycixpi. Jada ijxpejt miich ajcxy mi'idipy oy jäyamech miid ñich ycixpi.

20 Co anajty ti ycaйдаaygixy, chi Jesús conigý je ügy jadüg'oc, chi yminañ:

—Jada vino je' jada Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi jadu'n yí' nej ñich nní'py huidi temam yogam miid miich ajcxy ycixpi.

21 Jadachambi yí jäy huidi xyciyegaambich ma nmidzipich, ya je' cham miid'ñäyich ma jada mesa. 22 Janch jadu'n njada'ñ n'ayoohua'ñich jadu'n nej ti nyajnidugiyijich. ¡Ayo'n padamy je jäy ayooob huidi xyciyegaamyich ma nmidzipich!

23 Chi je nimajmetzpi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin jada' yí' ma ñich ajt huidi jadu'n tundigoyam?

Yajcapxcójcixy pin jada' jacnigí ymijity

24 Chi je nimajmetzpi huidi Jesús anajty ti huin'ixy ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiiyi pin jada' jac mijpi oc'idipy. 25 Chi Jesús nimay ajcxy:

—Yí reyes ajcxy y'ane'myb ajcxy naax cajp jadu'n nej tüg huindzin, yí' ajcxy huidibi ane'mb yajtíjycixy co ooy oytuungixy. 26 Miid miich ajcxy ca'ydi yjadú'nity. Hue' janchtiy je mijpi ma miich ajcxy huen ñaybidägyii nej jihuiy ymúztity. E je huidi nigohuajc'ajtp huen ñaybidägyii nej jihuiy je' je' je tumbi. 27 ¿Pin je' jacmíjip? ¿Huidi ñaybi ma

mesa, o huidi ni'ixiib a'ixiib caayin uucin? Yi je' jacmijip huidi iñaayb ma mesa. Per ich ijtpich miid miich ajcxy jadu'n nej huidi ni'ixiib aa'ixiib caayin uucin.

²⁸ Miich ajcxy ti m'ijtcixy miid ich ma anajty ayo'n ti nyajnaxyich. ²⁹ Paady ich miich ajcxy tüg ané'min nmooyb, jadu'n nej ich ndeedy ti xymöyich. ³⁰ Jaydëbi miich ajcxy mgáaygixipy m'uuccixipy ma ich nmesa jüby ma ich n'ané'min e m'iñähuiipy ajcxy ma je ane'mdac, e mdiydúngixipy m'ané'mgixipy je nimajmetz picy Israel ñaax ycajp.

Jesús capxpídzimy co Pedro ymina'nañ co ca'p Jesús ix'yadyi

³¹ Nañ jadu'n je huindzin Jesús yminañ:

—Simón, Simón, jadachambi je mujcu' xyjot'ixaangixy xyhuinma'ñ'ixaangixy jadu'n nej jäy trigo huimbojy co yajhuätzaangixy. ³² Per ich Dios nmibijctzooyich miid miich ycixpi, jigix miich ca'ydi mmibijcin ytigoy'ity. Mina anajty miich ti mjothuimbity, jotmic migápxipy yi mmigügtijc ajcxy.

³³ Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, jotcuje ich nnicxa'ñich miid miich oy pujxtigótyity, etz oy ndimy'ögibich miid miich.

³⁴ Huin'it Jesús nimay Pedro:

—Ich miich nimaayb co ca'ni anajty tzey yaxigy jabom jopy co miich miná'nip tugüg'oc co miich ca'xy'ix'adyijich.

Huingomb hori ma Jesús y'ocyaj'ijxmadza'ñ

³⁵ Chi Jesús nimay ydiscípulos ajcxy:

—Co ñich miich ajcxy jayhuin nguejxy, ni mmoral, ni ca' mmeñydiyç, ni mgig ti mmi'oygixy, ¿nej myajtigoy'ijt ajcxy ti jatyi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ni ti.

³⁶ Chi Jesús ymïnañ:

—Jadachambi pin ymeeñydiyç etz ymorral miid, huen minicx; nañ pin ca' miidity y'espada, huen toogy yjocx huit, chi juyipy y'espada. ³⁷ Hich mich ajcxy nïmaayb co copicy jada yajcuydunipy huïdibi mimb jaybety miid ñich ycixpi ma Dios ñecy ma jadu'n ymïnañ: “Yaj'amichomujc (je Cristo) miid yi' ajcxy huïdi jibicjãyip.” Tüg'ócïy mimb jaybéty ma Dios ñecy miid ñich ycixpi, yajcuydunipy yi'.

³⁸ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ymïnañ:

—Huindzin, cha metz espada.

Chi Jesús y'adzooy:

—Huen miid yi'yi.

Jesús Dios mibijctzoy jim Getsemani

³⁹ Chi Jesús jim choñ ñicxy ma je cop huïdi yxii Olivos, com jim anajty nicxy coodz coodz, chi je' ydiscípulos ajcxy ypanicxi. ⁴⁰ Co ajcxy yja'ty ma je cop, chi Jesús ymïnañ:

—Mibijctzoogix Dios huen xypubedipy xypudigihuipy ajcxy ca'ydi mdigiiygixy jibic tuum.

⁴¹ Chi Jesús huinhuäctuty je discípulos ajcxy tüg tzaagäch yjiguëgyity, chi ycoxtinay'ahuïy ytigiiy Dios mibijctzoob. ⁴² Chi Jesús ymïnañ:

—Dios Teedy, pen miich m'a'ixiiyb píjçigich jada tzaachypi, ca' ñich huaad nyajnaxyich, per ca' ñich

huaad ngi'mdzójcín nguyduñich, miich mdzójcín huen myajcuyduñ.

⁴³ Chi ñayguëxici tüg ángel tzajpjoty chooñ, jotmic migapxy je Jesús. ⁴⁴ Yam anajty Jesús ooy ytaj ymay, chi Dios mibijctzooyb jacmictägy. E je yxibitni ypidzimy janch jadu'n yi' anajty nej ni'py janch mijjaty y'ocnajtzta'cxiiyñi.

⁴⁵ Co ypidigy ma anajty Dios mibijctzoy, chi nihuimbijty je' ydiscípulos ajcxy, chi oy paatcixy maab anajty ajcxy miid jotmay. ⁴⁶ Chi Jesús nimay ymigügtijc ajcxy:

—¿Ti co mdzachmaagixy? Pidiccix mibijctzoogix Dios, ca'ydi jibic tuum mdigiiygixy.

Yajnicxcixy mach je Jesús

⁴⁷ Jim Jesús anajty ymigügtijc ajcxy miidcapxy miidmiydägy, co je mayjäy oy yjäty. Jayijp anajty ymiñ je huidi anajty xiijp Judas, yi' je'anajty nidügti ma je nimajmetzpi Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi Judas mihuingoñ Jesús co anajty tzücxan.

⁴⁸ Chi Jesús ymiñañ:

—Judas, ¿nej miid tüg tzücxin mgïyecy ma ymidzip, je jäy huidi tsoon tzajpjotyí?

⁴⁹ E je' ajcxy huidi anajty Jesús ymiid, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuñyii yjadyii, chi ajcxy ymiñañ:

—Huindzin, ¿tzoc ajt mihuimbijtim?

⁵⁰ Chi nidüg je' ajcxy yajtzaachiiyi je teedy migtungmüdpí tüg ytumbi, quejtzpujxi tüg ytätz'ac a'oy'amybi. ⁵¹ Huin'it Jesús ymiñañ:

—Ixmajtzcix, huen jadu'ñyi.

Chi nidoni je jäy ytätz'ac, e jadu'n yajtzoocy.

⁵² Chi Jesús nimay ajcxy huidi nimiini, yi teedy

tungmüdpí ajcxy, yí Dios ytíjc policíá huindzín etz mijjäydíjc:

—¿Nej co xyñimíngixyich müd pujx etz mguipyjijpxu'ñ jadu'n nej jihuüy ñch tüg meetzpi?
⁵³ Jiiby ñch anajty jabom jabom ma Dios ytíjc, e ca' müich ajcxy ti tí mduñ müd ñch. Per cham jèdu'n je tiempo mîna müich ajcxy xy'ane'myích etz je jibícpí xymimadägyich.

Pedro ymînañ co ca' ix'y'adyii Jesús

⁵⁴ Chi ajcxy majch je Jesús, yajnícxy ajcxy, e pídacý ma teedy mijtungmüdpí ytíjc. Je Pedro jiguëgyjihui' anajty ypanícxyii. ⁵⁵ Jim ajcxy jîin yajmijiy tibägujc chi ajcxy y'ixtactay nidüg'óciy. Pedro y'ixtacy nañ jadu'n ma je jäy ajcxy. ⁵⁶ Huin'it tüg pödumbí ijxy Pedro ññäy ma jîimba', chi huindícxpejty nîmay:

—Jada yëydíjc nañ ymüd anajty Jesús.

⁵⁷ Chi Pedro ca' cöbîjcy, ymînañ:

—Töxyjäy, ca' ñch yí' n'ix'y'adyii.

⁵⁸ Nañ jahueengi huin'it jadüg jäy Pedro yhuindícxpejti, ñîmaayi:

—Miich, yí Jesús ajcxy anajty müd m'ity.

Chi Pedro ymînañ:

—Ca' n'ñchity.

⁵⁹ Tí anajty tüg horí nînaxní co oy huingbî ymînandägy:

—Janch co jada yëydíjc yí' anajty müd y'ity Jesús. Com nañ galileojäy yí'.

⁶⁰ Chi Pedro ymînañ:

—Ca' ñch nhuinjihuüy nej müich mmîna'ñ.

Capxni anajty je Pedro co tzey oy yaaxígy. ⁶¹ Chi je Huindzín Jesús ní'ijxhuimbijty je Pedro. Huin'it

Pedro jäymetzcootti je' ayuc nej anajty yHuindz'in Jesús ti ñimäyii: "Ni ca'ni anajty tzey yaaxig'y cham coodz co miich tugig'oc xycoyüdzibyich." ⁶² Chi Pedro ypidzimy t'ibäy, oy jiiby yäxy m'id tájin máyin.

Nixiiccixy yajxiiccixy yi Jesús

⁶³ Je jäy ajcxy huidi anajty Jesús cuend'ajtp, ooy ajcxy nixiicy niyaaxy, etz nañ ooy ajcxy huingojxy j'ijpcojxy. ⁶⁴ Chi ajcxy huiingoxodziy, e cojxy ajcxy ma yhuiñyj'ijp, n'imaaygixy:

—Octiygapx, ¿p'in ti xycoxy?

⁶⁵ E ooy anajty m'id yj'ibic ayuc cixy cuety n'imaaygixy.

Jesús mijjuntajoty yajpaady

⁶⁶ Co yx'imiiy, chi yöymujcy yi teedy mijtungm'idp'i ajcxy, yi mijjädijc ajcxy, etz yi escribas ajcxy, chi ajcxy y'amidooy:

⁶⁷ —N'imaayg'ich ajcxy ¿nej miich je' je Cristo?

Chi Jesús y'adzooy:

—Co ix'yipy nnigapxich, ca' miich ajcxy m'ibig'ipy. ⁶⁸ E pen ñch miich ajcxy n'amidooyb, ca' miich ajcxy xy'adzohuipyich, etz canan huin'it xyñajtmadzihuibich miich ajcxy. ⁶⁹ Jadachambi e ñicxa'ñi ñch, je jäy huidi tzoön tzajpjoty, n'ixtäg'a'ñich a'oy'amy ma Dios m'ic'ajtm'idp'i.

⁷⁰ Chi nidüg'óc'iy je' ajcxy y'amidooy:

—¿Nej janch co miich Dios xy'ung'adyii?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy jadu'n m'inamb co ñch njëjity.

⁷¹ Chi ajcxy ym'inañ:

—¿Ti ajt njac-huáanim testigo? Ti ajt yam ci'm nmidoohuim nej m'ina'ñ.

23

Jesús ma Pilato yhuinduu

¹ Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy ypidígy, chi yajnicxy ajcxy Jesús ma je gobernador Pilato.

² Chi ajcxy ytigíy xibi ymínaangíxy:

—Jada jäy naax cajp yaj'ixpijcp huidi ca' ytiy'ájtity. Yi' adujctáhuam co ca' huaad nmigüéjtim César, e ymína'n ci'm co yi' je' je Cristo huidi rey'ajtpi.

³ Chi Pilato y'amídooy Jesús:

—¿Nej miich je' judío jäy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n mínamb.

⁴ Chi Pilato nimay je teedy tungmüdpí ajcxy etz je mayjäy:

—Ca' íich ti pocy nbaadyích ma jadayaabi yéydijc.

⁵ Chi Jesús ymídzíp nígi anajty ajcxy ymínan'adiitzcíxy:

—Jada Jesús naax cajp tzachyajqueec-huäcxtaayb je judíojäy müid yi' y'ayuc. Yajtzondacy Galilea, e jadachambi ya Judea jadu'n idích.

Jesús ma Herodes yhuinduu

⁶ Co Pilato midoy Jesús ymídzíp ajcxy nigapxy Galilea, chi y'amídooy pen galileojäy je Jesús anajty. ⁷ Chi mic'amy huinjihuíy co yi' jím anajty yajpaady ma Herodes y'ane'my, chi jím quejxy ma Herodes huidi nañ jadu'n anajty yajpatp jím Jerusalén huin'it xíi.

⁸ Co Herodes ijxy Jesús, chi oy jotcugíy com tíyíp anajty ooy ja'ixa'n, tí anajty may ayuc midoohuí, e ahuixy anajty co mijhuinma'n tunípy. ⁹ Janch may ayuc ooy

jayaj'amıdoy, e Jesús ni tüg'aa ca' y'adzooy. ¹⁰ Jim anajty teedy mįjtungmıdpi etz je escribas ajcxy, tzachnıgıbėjtcıxy mıctägy. ¹¹ Chi Herodes mıd yjáy ooy nıxiıcy yajxiıcy Jesús, ca' mįj'ıjxy mįjpidacy. Chi xojxy mıd oyhuit etz quejxhuımbıjty jım ma Pilato. ¹² Huın'ıt xıı Herodes etz Pilato ajcxy ñaymıgügpijci, com naymıjotma'tıp anajty ajcxy huın'ıt tiempo.

Jesús yajmoy sentencia co y'ögıpy

¹³ Chi Pilato huomujcy yı teedy mįjtungmıdpi, yı cajptungmıdpi, etz yı naax cajp. ¹⁴ Chi ajcxy nımay:

—Tı miıch ajcxy xyajnimıngıxyıch jadayaabi yėydıjç, jadu'n miıch ajcxy mınamb co ooy jáy yajqueec-huäcxtay. Tı ııch yı' jatıyduñıch ma miıch ajcxy mhuıdu, ca' ııch yı' ni ma ypocy tı nbaati, jadu'n nej miıch ajcxy mxıgıxy. ¹⁵ Nañ ni ca' Herodes tı pocy tı paady ma jada jáy, com tı njaya-jnıquexyıch, ni tı pocy jada Jesús ca' tı tuñ huıdı huaad nyajco'ögıyıch. ¹⁶ Miñ n'octzaachytuñıch, jaydėbi nnajtzmazıhuıbıch.

¹⁷ Jadu'n je gobernador anajty costumbre mıdıty co najtzmazıy tüg machyjáy mįjxıjoty.

¹⁸ Chi je mayjáy tügıucy ajcxy ymınaandacy:

—ıYaj'ög jadayaab Jesús! ıNajtzmazı' yı Barrabás!

¹⁹ Je Barrabás anajty pujxtıgoty tı ypidägyıı co anajty tı nıbıdıgy je gobierno, nañ tı anajty yjáyıaj'ögy. ²⁰ Chi Pilato nımay ajcxy jadüg'oc co najtzmazıhua'ñ Jesús. ²¹ Chi je mayjáy janch mıc ymınañ:

—ıYajcruudzpet miıch yı'! ıYajcruudzpet miıch yı'!

22 Chi Pilato ymīnañ je mīdugīg'ocpi:

—¿Ti Jesús ti tundigoy? Ca' yī' ma ypocy nbaatich. Miñ n'octzaachytuñich, e najtzmadzīhuībich.

23 Je jāy ajcxy nīgi anajty ymīnaan'adītzcixy janch mīc, co huen yajcruudzpejty. Chi ajcxy jadu'n mīmadacy Jesús co chachne'mgixy je teedy tungmīdpi, etz je cajpjāy ajcxy. 24 Chi jada' Pilato cuyduñ jadu'n nej je jāy ajcxy anajty pijctzoy.

25 Chi Pilato najtzmadzīy je Barrabás huīdi anajty pujxtīgótyip, co anajty chach jāy yajqueec-huācxy, etz yjāyāj'ōgy, je' huīdi yī jāy ajcxy ypījctzou. Chi Pilato cīyejcy Jesús ma yī' ajcxy huen tungixy nej tzojccixy.

Jesús yajcruudzpejtī

26 Chi je judío jāy ajcxy yajnicxy Jesús. Jim tū'am ajcxy minaybaatī tūg jāy huīdi anajty ti chooñ camjoty, huīdi anajty yxī Simón, e ycogájpity anajty Cirene. Chi adzip ajcxy Simón yajquejycabiy Jesús ycrudz, e yajpanicxy ajcxy Jesús.

27 Jac'axam anajty naax cajp panīxcixy, etz nañ may tōxyjāydīc ajcxy chachyaaxcixy mīd jotmay mīd yī' ycīxpi. 28 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je tōxyjāydīc ajcxy, chi nīmay ajcxy:

—Miich Jerusalén tōxyjāydīc ajcxy, ca' xyñiyāaxcīxich. Nayñiyaaxīgīx miich ajcxy cī'm etz m'ung ajcxy ycīxpi. 29 Chi ypaadīpy tiempo co jāy ajcxy ymīna'nīpy: “Jotcujc je tōxyjāy ajcxy huīdi ca' y'ung ixy, huīdi ca' ti y'ungtzīmīgy, etz huīdi ca' ti y'ung yajtītzcixy.” 30 Chi je jāy ajcxy nīmaydāgīpy mījtun mījcop: “Nīgīdagótcīch ajcxy”; etz je mutztun mutzcop: “Yajtīgooygīch

ajcxy.” ³¹ Pen jäy ajcxy tzaachypí ayo'n mooyb Dios y'ung, nīgí ajcxy jacjiini ytundigoya'ñ miid Dios yjāy, tim jadu'n nipaady nej pin puxam tzuxy quipy nañ puxamy quipy títzpi.

³² Nañ jim anajty yajnicxcixy miid Jesús jametz pocyjäy. Tú'ciy miid Jesús anajty yaj'ögaangixy.

³³ Co ajcxy oyjäty jim ma tüg it huidi jäy ytijpy ögpi cohuajc, chi ajcxy jim Jesús yajcruudzpejty miid metz pocyjäy: tüg pocyjäy a'oy'amy, jadüg anajty'amy. ³⁴ Chi Jesús ymínañ:

—Dios Teedy, mecxi ajcxy ypocy, com ca' ne-jhuüygixy ti ytungixyp.

Co je soldados anajty ajcxy yajhuäcxaani ac je'y Jesús yhuit, chi ajcxy ijxy suerte pin ocjediib. ³⁵ Jim je cajpjäy anajty yhuindicxcixy, yam je tungmiidpi nixigy yajxigy Jesús, ymínañ ajcxy:

—Jada Jesús huingjäy ti yajtzögy, huen cham ci'm naysajtzögyii, pen yi' je' je Cristo, je huidi Dios ti huin'ixyi.

³⁶ Nañ jadu'n je soldados ajcxy nixiiccixy yajxi-iccixy Jesús, nimi'jhuägy ajcxy möhuaangixy anajty vino ta'mbi. ³⁷ Chi je soldados ajcxy ymínañ:

—Pen miich Rey'ajt ma yi judíojäy ajcxy, nayñihuänii ci'm.

³⁸ Ma Jesús ycödu jim anajty yjaayity griego'amy, latin'amy, etz hebreo'amy: JADA JE' YI JUDIOJÄY AJCXY YREY.

³⁹ Chi tüg pocyjäy huidi anajty cruudzcixy ooy nixiicy yajxiicy Jesús ymínañ:

—Pen miich je' je Cristo, naygohuänii ci'm, e cohuaangich ich ajcxy nañ jadu'n.

⁴⁰ Chi je jadügpí pocyjäy oy y'adzooy, ojoy ymígüg, nímáy:

—¿Nej ca' miich Dios mdzigíy. Ca' m'ixy co tú'ciy tí nbócycahuim? ⁴¹ Ich ajt janch paatíp jadu'n, co jadu'n jada ngöbícim tzaachypí je tíibi ndundígooyim. Jadayaabi Jesús janch ní tí jíbicipí jada tí catuñ.

⁴² Chi je pocyjäy nímáy Jesús:

—Tun may'ajt xyjäymedzipích co anajty mjäty jiiiby ma m'ane'mdac.

⁴³ Chi Jesús oy y'adzooy:

—Janch ich miich yam nímáy co cham ich mi-ich miiid'íjtnipy ma je oybí it.

Jesús y'o'cni

⁴⁴ Co cujcxíibi paty, chi oy ycoodzíy tüg'óciy naaxhuiñ íxti minacyxíini. ⁴⁵ Chi xí ca' y'oc'ani. Chi je huit oy yciitzhuäcxy huídi anajty adíydujcp je Dios y'it jiiiby ma Dios ytíjc. ⁴⁶ Huin'it Jesús mic ypätcapxy ymínañ:

—Dios Teedy, cham nyajcídígíy ich n'alma.

Co Jesús jadu'n ymínañ chí y'ögy.

⁴⁷ Co je soldado huindzin íjxy jadu'n nej anajty tí ytunyíi tí yjadyíi, chí ooy jäymejch yí Dios ymínañ:

—Janch co jadayaabi yéydíjc anajty tudägy yjäyíty.

⁴⁸ Chi je mayjäy tíibi anajty jim yöymújccixy yhuindíxcixy, co ajcxy íjxy jadu'n nej ytuuní yjajti, chí ajcxy huimbijttaayñí cajpjoty yam ycaach tzachcójxcixy miiid jotmay ycíxpi. ⁴⁹ Cham tüg'óciy Jesús ymígügtíjc ajcxy huídi anajty miiid ñay'ixy'adyíi, etz töxyjäydíjc ajcxy huídi anajty Jesús

ti ypadzonyii jim Galilea, jiguëgy je' anajty ajcxy yhuind#cxcixy.

Yajnaaxtig'iy ajcxy Jesús

⁵⁰ Jim anajty tüg yëydijc huidi anajty yxii José, hue' anajty ycogájpity Arimatea ma Judea naaxjot. Je' anajty judío mijtungm#dipi, e je' ooy ana-jty chach'oyjäyity etz ytudägyjäyity. ⁵¹ Je' nañ yjijp'ijxy anajty co yminipy je Dios y'ané'min, e ca' je' anajty jijptig'iyi m#d jacnaagity mijtungm#dipi co ajcxy yaj'ögy Jesús. ⁵² Chi José ñicxy ma Pilato oy pijctzohui Jesús ñin#cx. ⁵³ Chi yajminajcy ma cruudz, e mo'ñ m#d tüg sávana, chi pidacy ma ögpi jut, ma tüg tzaahuinguetzmi#jc ma ca'ni anajty ni tüg ögpi jii#by yajpidägy. ⁵⁴ Je' anajty ajcxy ni'ix#y#b a'ix#y#b je pascua xii e je' anajty tim tzondägan je pócxin xii.

⁵⁵ Chi je töxyjäydijc huidi anajty ti ypadzoñyii Jesús jim Galilea, pan#cx#y ajcxy je José axam. Chi ajcxy nañ jadu'n ijxy je ögpi jut, etz je nin#cx#y jadu'n nej jii#by yajpidacy. ⁵⁶ Chi ajcxy yhuimbijttay ca-jpjoty. Chi ajcxy yaj'oy#y#y ujtz xuucpi, tzoy, etz un#g#ü#ento, chi amay'ajty je pocxin#y#y, jadu'n nej anajty cötújcin y'ane'my.

24

Co Jesús y'ögy chi yjugypijcy

¹ Co je semaan y'ixtig#y#y janch tim tic#x#cp je töxyjäydijc ajcxy ymiiñ ma je o'cpi jut, chi mimiñ ajcxy ujtz xuucpi, etz tzoy hu#d#i#b#i anajty ti yaj'oy#y#y#y#y. Nañ jadu'n m#d#j#y#y#y töxyjäydijc miiñ. ² Chi ajcxy paty je tzaa ti anajty yjidiguegyii ma je o'cpi jut'aguu. ³ Co ajcxy ytig#y#y jutjoty, chi

ca' ajcxy paty je Huindzin Jesús ñinix. ⁴ Chi jadu'n yjajty, jüby anajty ajcxy jutjoty huinmaaygixy, co ñayguëxigi ma ajcxy ymijc metz yëydijc janch adixp anajty yhuit. ⁵ Chi ajcxy ooy chigiy, chi ajcxy yhuindactay, chi je metzpi yëydijc ymíañ:

—¿Na'amy co m'ixtaaygixy yi jugypí ma yi tibi y'ögy? ⁶⁻⁷ Ca' je' ya, ti je' yjugypicy. Jäyméjtcix jadu'n nej mínañ jim Galilea, co ymíañ:

—Ooy ycopícyty co ñich, je jäy huidi tzoon tza-pjoty, nyajciyegipy pocyjäy cí'am. Yi' ajcxy xya-jcruudzpedipyich, chi njugypigipyich codugig xii.

⁸ Chi ajcxy oy jäymejtzcooty nej anajty Jesús ti ymíañ. ⁹ Chi je töxyjäydijc ajcxy yhuimbijttay ma o'cpi jut. Chi ajcxy yajmídmíydactay jadu'n nej anajty ti íjxcixy ti mídoogixy míd Jesús ydiscípulos ajcxy je nimajmetzpi etz jacjadyii jäy huidi yaj-paatp ma je' ajcxy. ¹⁰ Je töxyjäy ajcxy huidi ooy ma Jesús ñaaxtigíy, je' je' anajty ajcxy: María Magdalena, Juana, etz María Jacobo ytaj, e cham jacnaagíty ymídöxyjäydijc. ¹¹ Chi Jesús ydiscípulos ca' ajcxy tim míjpidacy je töxyjäydijc ajcxy ayuc, hue' ajcxy tijy nigo y'occapxcixy y'ocmíydaaccix, paady ca' ajcxy mibijcy.

¹² Chi Pedro ypidígy ñicxy poyígyi ma anajty Jesús ti ñaaxtigíy. Chi Pedro yco'ixíy ma je o'cpi jut, chi ijxy co ca' jüby ni ti, jëyi Jesús yhuit abicy y'ooxnäy. Chi Pedro yhuimbijty ma ytiyc jihuíy ooy jadu'n nej ti ytuñiyi yjadyii.

Ma Emaús tü'aa

¹³ Huin'it xii metz Jesús ydiscípulos ajcxy ñicxy ma tüg cajp mutzpi hue' anajty yxii je cajp Emaús, hue' yjiguemyity míd Jerusalén tugi'px estadios

(majmetz kilómetro). ¹⁴ Chi amiydaacip anajty ajcxy ñicxy. Nigapxcixy nimiydaaccixy nej Jesús ti yjaty ti y'ayoy. ¹⁵ E jadu'n yjaty ma anajty ycapxcixy ymiydaaccixy je nimetzpi, chi Jesús ci'm nimijhua'cy je metzpi, chi miid ñicxy ajcxy yquipxyi. ¹⁶ Oy anajty ja'ijxcixy, ca' ajcxy tuñcuend pin je' anajty. ¹⁷ Chi Jesús y'amidooy je' ajcxy:

—¿Ti miich ajcxy miydacpy ma yam mdüoygixy? ¿Nej co mdájcixy mmáygixy?

¹⁸ Chi tüg huidi anajty yxi Cleofas y'adzooy:

—Janch tüg'óciy mayjäy nejhuiydäy je ayo'n ti ytunyii ti yjadyii. ¿E miich naydüg jim jättac Jerusalén, e jadu'n tijy ca' mnejhuüy?

¹⁹ Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Ti ti ytuñyii ti yjadyii?

Chi je' ajcxy yminañ:

—Jesús Nazaretpi, huidi Dios y'ayucnajtzcaxxiyip, yi' anajty mij jáncip ma yi ayuc etz huinma'ñ ma Dios yhuinduu, etz cham ma tüg'óciy naax cajp. ²⁰ Chi yi' ajcxy je teedy mijtungmiidpi etz ich ajt ndungmiidpi Jesús yajcidigiy je gobernador co huen yaj'ögyii. Chi ajcxy yajcruudzpejty. ²¹ Hue' ich ajcxy anajty ndzach'ahuijxyp co yi' je' huidi Israeljäy ajcxy cohuänaam ma ymidzip. Jadachambi jada' ymidugigxi ma jadu'n ti ytunyii ti yjadyii.

²² Cham ich ajcxy ndöxyjäydijc ajcxy ooy xy'adzigiyygixyich. Ti y'oygixy janch ticxícip ma o'cpi jut. ²³ E com ca' ajcxy paaty je ñaaxniçx, chi ajcxy yhuimbijtni yminaangixy co ti ijxcixy yi ángeles ajcxy, hue' je ángeles ajcxy yminañ co Jesús yjuugyity. ²⁴ Huin'it nijëjity nmigügtijcich ooy ma

o'cpí jut, paty ajcxy janch jadu'n nej töxyjäydíjç anajty ymínaangíxy. Ca' je' ajcxy ijxy Jesús.

²⁵ Chi Jesús ymínañ:

—¡Miich jäy ajcxy ooy ajcxy m'aajuuñity m jotjuuñity, ca' ajcxy tí mdzojcmíbíjccíxy co ajcxy mjamíbígá'níp huídíbi y'ayuc najtzcapxíybi ajcxy ycapxy! ²⁶ ¿Nej ca' anajty ycopícyity co je Cristo ayo'n paadíp, e huin'it ytiǵíhuíp tzajpjoty ma yí' y'it oybi?

²⁷ Chi Jesús yajnímaay ajcxy Dios ytiy'ajt, chondägy ma Moisés ñecy, etz tüg'óciy jacjadyii necy huídí Dios y'ayucnajtzcapxíybi yjaay, yajxon ajcxy yajní'ixiyday jadu'n nej yjaybétyity míd je Cristo ycíxpi.

²⁸ Chi ajcxy mihuingoñ je mutz cajp ma anajty ñícxcíxy, je Jesús jadu'n ñaybídaaci jadu'n nej jíhuíy jacjiguem ñícxy. ²⁹ Huin'it ajcxy nímáy adzip:

—Hui'm miich míd ích ajcxy, nígi jada chuu'íy'adíh.

Chi Jesús ytiǵíy cajpjoty yhu'i'my míd je' ajcxy.

³⁰ Chi jadu'n yjajty co anajty tí y'ixtaaccíxy caaybí, chi Jesús tüg tzajcaagy conígy, e yajnájxy Dios cojuyip, huin'it tujc-huácxí moy ajcxy.

³¹ Huin'it ajcxy íjxcájpy Jesús. Chi Jesús mic mícíy yaj'íjxtígyoy. ³² Chi ajcxy ñayñímaayi:

—¿Nej ca' yjáncíty co ích ajt ooy njíhuíyím jotjoty huinma'ñjoty co anajty ajt jim xymídmíydacím tú'am, etz co ajt xyñajtzcapxíyím je huídí jaybety ma Dios ñecy?

33 E tim huin'ítiy ajcxy tüb'íccixy, chi ajcxy níxcixni jim Jerusalén. Ni'amugi' ajcxy paty je majtügpi Jesús ydiscípulos ajcxy e jacjadyii jáy ajcxy. 34 Chi ajcxy m'inaangixy:

—Janch yi' co ti yjugypicy je Huindzín Jesús, com ti oy ñayguëxigyii ma Simón.

35 Chi Cleofas nimiydacy jadu'n nej tü'ay anajty ajcxy ti ñaybáatigixy m'íd Jesús, etz jadu'n nej ajcxy Jesús ijxajpy co tzajcaagy ti tujc-huäcxy.

Jesús ñayguëxici ma je' ydiscípulos ajcxy

36 Jiiby anajty ajcxy tzachnimiydaaccixy co Jesús oy ñayguëxigyii ma je' ajcxy. Chi ytinay'ahuüy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ym'inañ:

—Jotcugi' miich ajcxy.

37 Chi je' ajcxy ooy ñay'adzigiyi ooy huinmaaygixy, hue' ajcxy tijy ijxmañ'iyb. 38 Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—¿Na'amy co mjot mhuinma'ñ ti ytigoydaaygixy? ¿Nej co m'aa'ájtigixy mjot'ájtigixy pin ñch? 39 Ijxcix miich ajcxy ñch ngi' ñch ndecy, ñch jëni ñch. N'ídongich etz íjxcich ajcxy. Tüg espíritu ca' m'ídity chüch ni ypajc, jadu'n nej m'íjxcixy ñch nm'ídity.

40 Co Jesús jadu'n ym'inañ, chi ajcxy yaj'ijxy yci' ytecy. 41 Per ca'ni ajcxy m'ibijcy m'íd co anajty ajcxy chachjotcúcity, chi Jesús ajcxy n'imaayi:

—¿M'íd ajcxy ti ii mgayipy?

42 Chi ajcxy moy Jesús acxtzäy, etz tüg j'ídy serpäg. 43 Chi cöbijcy, chi ycaay y'uucy jim ma je' ajcxy yhuinduu. 44 Huin'it Jesús ym'inañ:

—Huidi m'ijxyp cham je' je' huidi nyajnimay jayhuin, co ñch miich ajcxy anajty m'íd'ítcixy, co

copicy nguydundähuibich jadu'n nej yjaybétyity ma je Moisés ñecy je jécyip, etz jacjadyii Dios y'ayucnajtzcapxiybi ñecy, etz yi salmo necy.

⁴⁵ Huin'it je' ajcxy yjot yhuinma'ñ ymiiñ ymejch, jaydëbi huinjihuüygixipy huidi jaybétyip. ⁴⁶ Chi Jesús yjacmīnañ:

—Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy co copicy co je Cristo paadip ayo'n e yjugypigipy codugüg xii, maabi anajty y'ögy. ⁴⁷ Huen ajcxy yajcapxhuäcxy Dios ytiy'ajt huindu'my naaxhuiñ, chondägip Jerusalén, co ooy ycopicyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcix jaydëbi ajcxy paadip pocyhuinmeecxin. ⁴⁸ Miich ajcxy nidiy'ajt'adipy tüg'óciy jadu'n nej cham ti m'ijxcixy ti mnejhuüygixy. ⁴⁹ Jadachambi nguexipyich ma miich ajcxy je huidi nDeedyich ti xyaj'ahuanüygixy. Hui'mgix ya Jerusalén ixti cooni ajcxy xyñidigihuip xycödígihuip je Dios yjihu'ñ ymic'ajt huidi tzonam tzajpjoty.

Jesús ypa'ttigüyñ tzajpjoty

⁵⁰ Huin'it xii Jesús mīd tzoñ je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ycajppidzimy, ñicxy ajcxy mihuingon je Betania. Chi Jesús xajhuäcxy yci' mibijctzoy Dios mīd je ymigügtijc ajcxy ycixpi. ⁵¹ Chi jadu'n yajty ma anajty Dios mibijctzoy mīd yi' ajcxy ycixpi, chi abicy yajhuimni je' ajcxy e je' ypättigüyñi jibiy tzajpjoty. ⁵² Chi yi' ajcxy jim yjac-huäcxipy Dios ojadajtcixy. Chi ajcxy yhuimbijttaayñi jim Jerusalén janch jotcuje. ⁵³ Chi ajcxy jabom jabom anajty ñicxcixy ma Dios ytijc chajpcapxycapxcixy, ojadajtcixy jäymejtcixy yi Dios, janch jadu'n jada. Amén.

El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán **New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe,** **Coatlán)**

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

Copyright Information

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Coatlán

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f